

**UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH**

Pla d'Equitat de la UPC 2022-2025

**Acord CG/2022/03/10, de 5 d'abril de 2022, del Consell
de Govern, pel qual s'aprova el Pla d'Equitat de la
UPC 2022-2025**

**Vicerektorat de Docència i Estudiantat
Vicerektorat de Responsabilitat Social i Igualtat**

- Document amb l'informe favorable del la Comissió de Docència i Política Acadèmica de 30/03/2022

Pla d'Equitat UPC 2022-2025

Introducció

Són moltes les evidències que demostren que la formació superior és un factor de gran rellevància social que permet accedir a taxes més elevades de benestar social i personal. Així, les persones amb estudis superiors, comparativament amb col·lectius que han assolit menors nivells de formació, tenen millors taxes d'ocupació, millors retribucions, més estabilitat laboral i millors oportunitats de desenvolupament personal i professional¹. Sovint es parla de la funció de la universitat com a “ascensor social”.

Una de les principals motivacions de l'existència d'una xarxa pública d'universitats és aconseguir que els beneficis de la formació superior puguin estar a l'abast d'àmplies capes de la població i que les condicions socials i econòmiques no determinin les possibilitats d'accedir i progressar en els estudis universitaris. En paraules de l'ex-Secretari General de l'OCDE, Angel Gurría, *“Tot individu neix amb potencial per tenir èxit, i mereix l'oportunitat de créixer, desenvolupar-se i contribuir plenament a la societat. (...) La nostra responsabilitat és la de garantir que les circumstàncies personals o socials no impedeixin als estudiants desenvolupar aquest potencial”*.

Tanmateix es pot afirmar que aquest objectiu encara està lluny de ser assolit. L'anàlisi de l'accés a l'educació superior mostra com encara es troba força condicionat per l'origen social, econòmic i educatiu familiar. Si bé la responsabilitat principal en la promoció de l'equitat correspon als governs, la UPC com a universitat pública, en el marc de les seves funcions i la seva capacitat, té la responsabilitat de contribuir a millorar l'equitat i la voluntat de fer-ho significativament.

La UPC ha mostrat el seu compromís social en diversos àmbits com la cooperació, sostenibilitat, igualtat, inclusió, etc., i d'aquest n'han sorgit processos d'institucionalització que han permès progressos reals a través de plans, programes o noves estructures. En l'àmbit de l'equitat, la UPC sempre ha realitzat accions i la voluntat ara és anar més enllà i desplegar una estratègia institucional pròpia per respondre a les necessitats de la seva comunitat i de l'entorn.

Així, el Pla d'Equitat 2022-2025 de la UPC s'articula com una contribució a l'assoliment dels d'Objectius de Desenvolupament Sostenible que conformen l'Agenda 2030, en particular, amb l'objectiu 4 (*Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom*) i amb l'objectiu 10 (*Reduir la desigualtat en i entre els països*).

1

<https://observatoriosociallacaixa.org/-/el-ascensor-social-hasta-que-punto-una-mejor-educacion-garantiza-una-mejor-posicion-social->

Equitat i educació superior

Generalment les referències a equitat i educació superior fan al·lusió a la desproporció en la representació de diversos grups d'estatus o estrats a la universitat en comparació amb les seves participacions en la societat.

Els sistemes que volen promoure l'equitat desenvolupen accions per tal que els resultats de l'educació i la formació siguin independents dels antecedents socioeconòmics i d'altres factors que condueixin a desavantatges educatius.

La promoció de l'equitat a la universitat ha d'atendre el que succeeix en tot el cicle educatiu: abans d'accedir a l'educació superior, en el moment de l'entrada, en el marc de l'estudi i en la graduació i transició al món laboral.

Si bé és cert que no tota aquesta desigualtat és atribuïble a la institució universitària, també és cert que la qüestió és prou important com perquè formi part de l'agenda de la presa de decisions sobre les polítiques que afecten el sistema universitari.

Un repte que han d'assumir les universitats és el d'incidir en les polítiques que les administracions articulen per a la millora de l'equitat. Analitzar, publicar i promoure el debat sobre les dades que relacionen tots els aspectes de l'educació superior des de la perspectiva de l'equitat ha de ser una línia d'acció a seguir.

A continuació, de forma sintètica, ressaltem les qüestions principals en que s'han obtingut evidències de **manca d'equitat en funció de l'origen socioeconòmic de l'estudiantat universitari**:

a) Accés

L'estudiantat amb un bagatge socioeconòmic inferior, mesurat per l'estat laboral i educatiu dels seus pares, tenen possibilitats més baixes d'accedir a l'educació superior.

Tot i que aproximadament un 25% de l'estudiantat que arriba a les nostres universitats seran els primers de les seves famílies en obtenir un títol universitari, les dades recollides mostren una universitat que encara evidencia que l'estudiantat de famílies sense estudis superiors estan infrarepresentats.

b) Elecció dels estudis

S'ha observat que les persones amb una situació més desfavorable tendeixen a evitar el risc associat a estudis amb un cost econòmic més elevat, amb majors taxes d'abandonament, amb una durada efectiva superior i que porten associats unes baixes possibilitats de superar els criteris acadèmics que estableixen les beques.

Aquests condicionants poden implicar que una part dels candidats potencials a seguir els estudis de la UPC s'estiguin auto-excloent, malgrat que les possibilitats d'inserció laboral i de desenvolupament professional siguin més elevades que en d'altres camps d'estudi.

La millora dels sistemes d'informació cap als centres de secundària i el públic general pot contribuir a fer una tria acurada d'estudis, sospesant-ne els avantatges i inconvenients en relació amb el projecte personal propi dels estudiants preuniversitaris.

c) Rendiment acadèmic

Les dades evidencien l'existència d'una clara relació entre origen social i rendiment acadèmic. Sabem que el rendiment es veu afectat per qüestions alienes al mèrit individual, com ara la situació familiar o la compaginació d'estudis amb feines més o menys relacionades amb la formació.

d) Treball i estudi

Hi ha tres fonts principals d'ingressos de l'estudiantat: família, beques i treball.

La contribució dels pares als ingressos de l'estudiantat té un paper clau per a les persones d'entorns econòmicament més favorables, però quan aquesta font d'ingressos no es prou gran i les beques no són una alternativa o ho són però insuficient, sovint compatibilitzar treball i feina és l'opció majoritària.

Tot i que hi ha evidències que apunten que quan més temps es dediqui a la feina major serà el risc de fracàs de l'estudi, també s'ha observat que quan les feines estan relacionades amb els estudis es reforcen els processos d'aprenentatge i es doblen les possibilitats de fer funcions específiques d'universitaris en el futur, en comparació amb l'estudiantat que no compaginen estudis i feina.

e) Inserció al món laboral

Gràcies a estudis recents, com Via Universitària de la Xarxa Vives² d'Universitats, sabem que la igualtat d'oportunitats tampoc està garantida en l'accés al món laboral entre les persones que han obtingut un títol universitari en funció de l'origen social dels pares.

S'apunta com a causa un diferent "capital social", és a dir, contactes i possibilitats d'obtenir recomanacions. Les accions orientades a promoure mentories i xarxes d'*alumni* poden reduir aquesta bretxa, de la mateixa forma que ho poden fer els centres docents quan posen a disposició de l'estudiantat oportunitats d'accedir de forma pública i equitativa a convenis de cooperació educativa.

Sabem també que, encara que el rendiment acadèmic sigui una mica inferior entre l'estudiantat que treballa, tenen una inserció de qualitat més ràpida, especialment quan la feina durant els estudis té relació directa amb la formació.

Afavorir que les persones que han de compatibilitzar estudis i feina puguin tenir al seu abast horaris i itineraris adaptats a la seva realitat també incideix en la millora de l'equitat.

Una diagnosi sobre l'equitat a la UPC

Als annexes a aquest document es pot consultar la diagnosi que s'ha elaborat per tal de conèixer quina és la situació de la UPC en relació al principal instrument que existeix a l'Estat per afavorir l'equitat per motius socioeconòmics entre l'estudiantat universitari (annex 1 beques MEC) així com les principals actuacions (annex 2 beques i ajuts propis) que la UPC desplega actualment amb l'objectiu d'incrementar l'equitat o amb potencial per contribuir a aquest objectiu. L'anàlisi integra les aportacions de tres grups focals on s'ha tractat l'equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis, així com el compromís social amb l'equitat en l'àmbit educatiu (annex 3).

² Diversos autors. Coordinació Elena Sintés (2016). Via Universitària: Ser estudiant avui. Xarxa Vives d'Universitats i Fundació Bofill

A continuació es posa el focus en la situació de les beques, tot i que com s'ha avançat més amunt, són una condició necessària però no suficient, i han d'anar acompanyades d'altres mesures complementàries.

A. Les beques MEC

L'instrument principal que té a la seva disposició l'estudiantat universitari de grau i màster per poder accedir i continuar els seus estudis és la convocatòria general de beques que anualment fa el Ministerio de Educación y Formación Profesional (en endavant "Beques MEC").

Aquestes beques tenen en consideració principalment criteris **acadèmics** (en funció de si és primer curs o segon i posteriors cursos, variant aquests criteris segons l'àmbit dels estudis) i **socioeconòmics** (de renda i patrimoni de les famílies, considerant el nombre de membres de la unitat familiar les sol·licituds dels estudiants són classificades en tres llindars).

La combinació d'aquests criteris permet accedir a diversos tipus d'ajuts econòmics, sent el més generalitzat l'exempció del pagament dels preus de matrícula.

De l'**anàlisi general** de les dades d'aquestes beques es pot concloure que:

1. La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents àmbits d'estudi. Hi ha una baixa proporció de beneficiaris entre l'estudiantat matriculat en els àmbits de l'enginyeria, la indústria i la construcció (que inclou arquitectura).
2. De l'anàlisi de l'estudiantat becat que accedeix per primera vegada a la universitat es pot concloure que existeix un cert nivell d'autoexclusió ja que quan provenen d'entorns socioeconòmics desfavorables accedeixen en menor proporció a estudis dels àmbits de l'enginyeria, l'arquitectura, l'agricultura o les ciències.
3. La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents territoris de l'estat. Atès que els criteris de renda i patrimoni que estableix la convocatòria són comuns a nivell estatal, Catalunya es situa per sota la mitjana estatal en l'indicador de proporció d'estudiantat becat tant d'aquells de nou accés com del total de matriculats, de la mateixa manera que ho fan altres territoris amb nivells de rendes superiors a la mitjana. En el mateix sentit, els imports rebuts per l'estudiantat, que són els mateixos a tot l'Estat, tenen un impacte diferent atès el diferent cost de la vida.

De l'anàlisi de les beques MEC a la UPC podem destacar que:

4. La UPC representa el 2,34% del total de persones matriculades de grau a les universitats públiques presencials de l'Estat però tan sols representa l'1,27% de les beneficiàries de la beca MEC.
5. D'entre el conjunt d'universitats públiques presencials de l'Estat (47 universitats), s'han analitzat 7 indicadors. La UPC ocupa:
 - o La darrera posició (47è lloc) en proporció d'estudiantat nou que accedeix amb beca, en ajuts per estudiant (una mateixa persona pot rebre diversos ajuts) i en estudiants amb beca de quantia variable (accessible per a estudiantat dels dos nivells més baixos de renda).

- o El 46è lloc en proporció d'estudiantat amb beca sobre el total matriculat, en l'estudiantat amb beca compensatòria (nivell més baix de renda), en estudiantat amb beca de residència i en estudiantat amb beca d'excel·lència.
- 6. La situació de la UPC en relació a les beques del MEC es pot interpretar en bona mesura com a fruit de la combinació d'un territori amb rendes més altes que la mitjana i d'uns estudis amb una menor proporció d'estudiantat que obté i manté la beca.
- 7. L'evolució del nombre d'estudiants becats pel MEC en grau té una evolució negativa (-14,7% en els 4 darrers cursos amb dades) a la UPC, en un context general en que les beques, per al conjunt de les universitats públiques presencials, s'ha mantingut pràcticament estable (-0,5%).
- 8. La beca d'exempció de preus públics de matrícula és la modalitat més generalitzada d'ajut a l'estudiantat. El curs 2020/21 en van gaudir 4.732 estudiants de la UPC. D'acord amb la nostra dimensió, si tinguéssim la mateixa proporció que les universitats públiques de Barcelona (UB, UAB i UPF) hauríem de tenir 2.000 estudiants becats més.
- 9. Si analitzem el valor de l'import mitjà de l'ajut que rep l'estudiantat becat, s'observa com a la UPC reben un import mitjà inferior tant en relació a la mitjana de les universitats públiques presencials de l'Estat, com en relació a la resta d'universitats públiques de Catalunya. Les hipòtesis principals per interpretar aquesta diferència es poden relacionar amb el fet que l'exempció de preus no cobreix els crèdits matriculats per segona o més vegades i al fet que, fruit de la matrícula quadrimestral, una part de l'estudiantat perd la beca en no matricular la totalitat de crèdits entre els dos períodes.
- 10. De l'anàlisi de l'estudiantat amb beca MEC en funció de les qualificacions obtingudes el curs anterior podem identificar diversos col·lectius amb qualificacions elevades i que poden ser objecte d'una política d'especial protecció per part de la UPC.

B. Beques i ajuts propis a la UPC

La Universitat Politècnica de Catalunya, generalment amb recursos propis, però també en col·laboració amb altres institucions, posa a disposició del seu estudiantat diverses fórmules que els permeten accedir a recursos econòmics i que, en conseqüència, milloren les seves perspectives per donar continuïtat als seus estudis.

D'acord amb els principis que articulen el Pla d'Equitat 2022-2025, l'anàlisi dels instruments disponibles es fa partint d'una perspectiva àmplia, incorporant altres instruments que fins ara no han estat considerats com a part de les polítiques de promoció de l'equitat. Així es consideren aquells recursos propis que permeten:

- Reduir el cost del preu dels estudis
- Obtenir ingressos que permetin reduir el cost d'oportunitat durant el temps d'estudi
- Disposar d'oportunitats per millorar la formació adquirida, com ara les pràctiques externes o la mobilitat internacional.

A destacar:

- A. La UPC posa a l'abast del seu estudiantat una convocatòria d'ajuts per circumstàncies sobrevingudes per fer front als costos associats al preu dels estudis mitjançant l'aportació de recursos propis del seu pressupost.

- B. Els recursos disponibles en relació a l'estimació dels recursos necessaris per a aquest tipus d'acció permeten arribar a cobrir entorn del 16% de les necessitats detectades. Sembla recomanable prioritzar amb aquests ajuts l'estudiantat que ha estat capaç d'assolir un major progrés en els seus estudis.
- C. El curs 2020/21, la UPC va posar en marxa una política de beques salari que permet donar un suport de 5.000€/any al llarg dels seus estudis a 10 estudiants de nou accés a estudis de grau. L'impacte és molt limitat, donat que als centres propis de la UPC el curs 2020/21 van accedir 5.274 nous estudiants a grau.
- D. La UPC és molt activa en la convocatòria de beques d'aprenentatge per al seu estudiantat, així en els darrers 5 cursos va concedir més de 700 beques d'aprenentatge cada curs, amb finalitats diverses d'entre les que destaquen el suport a tasques docents, a mentories acadèmiques i projectes específics. Els criteris generals de concessió d'aquestes beques no han considerat fins ara variables socioeconòmiques.
- E. La UPC, mitjançant la seva xarxa Alumni, disposa també d'un programa de préstecs destinat al desenvolupament d'activitats acadèmiques i orientat a estudiants amb un alt rendiment (es concedeixen uns 6-10 préstecs cada any, que han oscil·lat entre els 20.000 i 40.000 € de forma general cada any).
- F. Els ajuts per a la realització d'activitats de mobilitat internacional "outgoing" també tenen una dimensió important a la UPC, arribant en mitjana a més de 1.300 estudiants en els cursos anteriors a la pandèmia, malgrat cobreixen una petita part dels costos i no permeten resoldre els problemes de mobilitat de les persones amb pocs recursos.
- G. Molts centres docents han aconseguit atreure recursos d'empreses i organitzacions que permeten atorgar premis i ajuts a estudiants ja sigui en base a criteris acadèmics com socioeconòmics i personals.

C. Detecció de necessitats

Amb la finalitat de contribuir a la millora de l'equitat en l'accés a la universitat, la UPC col·labora amb entitats socials i administracions diverses per donar suport i acompanyament a estudiants de primària i d'ESO i evitar, en primera instància, l'abandonament escolar. És un conjunt força divers d'iniciatives, algunes amb un impacte quantitativament baix encara que qualitativament molt elevat.

Amb l'esperit de detectar les necessitats dels beneficiaris principals i dels actors que treballen per l'equitat del nostre sistema educatiu, en els mesos d'abril i maig 2021 es van realitzar tres grups focals centrats en les 2 línies estratègiques de treball definides inicialment:

- Compromís social UPC amb l'equitat en l'àmbit educatiu
- Equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis a la UPC

En els grups focals van participar-hi professorat de les etapes de primària i secundària, representants d'entitats que treballen en l'equitat del sistema educatiu, estudiants que havien gaudit d'ajuts econòmics, membres de delegacions d'estudiants així com i estudiants UPC que han participat en programes de voluntariat d'acompanyament educatiu.

A partir de les converses dels focus grups, l'equip organitzador va elaborar una anàlisi DAFO per obtenir les principals conclusions a integrar a la diagnosi:

- Cal més proximitat en la informació, amb referents, orientació, formació, recursos i equipaments.

- No hi ha un model de relacions clar entre els actors implicats en el suport a l'equitat socio-econòmica: entitats / centres educatius / serveis socials / universitats..
- El model de relació s'ha d'adaptar a cada context (ex: La Mina, Raval), cal fer créixer les relacions "ad hoc" a cada territori desafavorit.
- El model d'Aprenentatge-Servei facilita l'emergència de les relacions i d'un model col·laboratiu entre persones i organitzacions que aporta proximitat, referents, formació, recursos....
- La fractura digital forma part de la problemàtica socio-econòmica.

Objectius del Pla d'Equitat 2022-2025

L'objectiu principal és millorar la funció d'ascensor social de la Universitat Politècnica de Catalunya:

1. Promovent **l'accés** entre col·lectius d'estudiantat d'entorns socioeconòmicament més desfavorits, revertint les possibles situacions d'(auto)exclusió que es donen.
2. Incrementant les accions que permetin que l'estudiantat en situacions d'emergència, derivades de problemes familiars, socials o econòmics, pugui **seguir i acabar** la seva formació a la UPC.
3. Enfortint la política de **captació de fons externs i de col·laboració amb altres institucions** per resoldre situacions de necessitat que puguin impedir l'accés a la universitat a persones amb dificultats econòmiques.
4. Treballant amb els **centres docents** per reforçar les accions de tutoria i mentoria d'estudiantat de nou ingrés, especialment entre aquell que prové d'entorns desfavorits, amb l'objectiu de reduir el seu abandonament i millorar el seu rendiment.
5. **Posicionar la UPC com a actor rellevant** en l'entorn relacional que treballa en l'equitat socio-econòmica en l'àmbit educatiu.

Principis inspiradors

Els principis inspiradors que guien aquest pla són:

- A. **Proximitat:** El rol dels centres docents és clau per a la prioritització de les actuacions a desenvolupar i en la identificació i monitorització de l'estudiantat beneficiari.
- B. **Impacte:** Les actuacions que s'impulsin en el Pla d'Equitat han de tenir la voluntat d'incidir en un nombre significatiu d'estudiants i ha de tendir a unificar els esforços i els recursos que s'hi destinin.
- C. **Enfocament integral:** Es promourà la millora de l'equitat des de diferents perspectives d'actuació complementàries (recursos econòmics, revisió de normatives, revisió de procediments administratius, potenciació d'aliances amb agents socials,...)
- D. **Diversitat de l'impacte:** En el disseny de les actuacions es prioritzarà la selecció d'aquelles que puguin generar beneficis per al major nombre d'agents que participen i per a l'assoliment del major nombre d'objectius del pla.
- E. **Compromís temporal:** La formació universitària és un procés que requereix activar actuacions que van més enllà d'un curs acadèmic. Sempre que sigui possible cal promoure accions que es puguin mantenir de forma estable i duradora.

- F. **Objectivitat:** La UPC és una institució d'educació superior i les seves capacitats per determinar objectivament la situació socioeconòmica dels estudiants són molt limitades. És important utilitzar en les prioritzacions acreditacions documentals emeses per organitzacions que tinguin recursos, informació i experiència especialitzada.
- G. **Retorn a la comunitat.** Es prioritzaran aquelles accions que impliquin un compromís mutu entre qui rep l'ajut i l'entorn que el fa possible.

Beneficis del Pla Equitat per a la UPC i el seu entorn.

Assolint els objectius que planteja Pla d'Equitat de la UPC es volen generar els impactes següents:

1. Millorar la funció d'ascensor social de la nostra universitat
2. Incrementar la demanda entre col·lectius poc representats, que revertirà en una millora del perfil acadèmic i en una major diversitat de l'estudiantat que hi accedeix.
3. Reduir l'abandonament durant els estudis universitaris per causes econòmiques, que contribuirà a incrementar el finançament públic associat.

Línies d'actuació

El Pla d'Equitat UPC 2022-2025 es concreta en 15 propostes d'acció articulades en cinc línies per millorar de forma efectiva l'equitat en l'accés, continuïtat, èxit en els estudis i inserció laboral per part de l'estudiantat que prové d'entorns socioeconòmics més desfavorables.

Les línies d'actuació que es volen impulsar són les següents:

- Línia 1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya
- Línia 2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat
- Línia 3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques
- Línia 4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat
- Línia 5. Crear el Programa Compromís UPC

Línia 1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de les administracions

Com ha quedat palès a la diagnosi, el principal sistema de beques disponible per a l'estudiantat universitari té importants dèficits que afecten estudis amb forta presència a la UPC. Tant la proporció d'estudiantat becat com els imports dels ajuts rebuts són clarament i repetidament inferiors en els àmbits de les enginyeries, l'arquitectura i les ciències.

L'article 8 dels estatuts de la UPC recull que *"Els òrgans de govern de la Universitat Politècnica de Catalunya han de promoure davant dels poders públics l'adopció d'una política assistencial, referida als costos directes i indirectes de l'ensenyament, que procuri que ningú quedi exclòs de la Universitat per raons econòmiques o socials"*.

En aquesta direcció, des del Pla d'Equitat de la UPC es proposa:

<p>Acció 1. Promoure l'anàlisi i la difusió pública dels resultats sobre l'equitat en l'educació superior, i particularment pel que fa al sistema universitari públic català i als estudis que li són propis.</p>
--

I derivat dels resultats de l'acció anterior,

Acció 2. Traslladar a les administracions de l'Estat i de Catalunya la necessitat d'introduir millores normatives i nous instruments per revertir situacions d'inequitat davant les institucions responsables d'aquestes polítiques.

Per tal d'incrementar les possibilitats d'èxit d'aquestes accions és important establir aliances, especialment amb l'ACUP (Associació Catalana d'Universitats Públiques) i amb l'UP4 (associació de les universitats politècniques de l'Estat).

En aquesta línia d'acció també s'inclouen les iniciatives per promoure que els ajuts que les administracions convoquin per a accions concretes, com ara ajuts per a l'aprenentatge de terceres llengües o ajuts a la mobilitat, i promoguin accions positives per l'estudiantat d'entorns socioeconòmicament desfavorables.

Línia 2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat

En el marc de les actuacions internes a la UPC es poden incorporar millores que permetin incrementar les oportunitats per part d'aquell estudiantat que prové d'entorns familiars que tenen menys oportunitats de recolzar-los.

Si analitzem els instruments que a l'actualitat la UPC posa a disposició del seu estudiantat trobem que existeixen:

- a) *Ajuts directes*, com ara els ajuts per causes sobrevingudes o les beques salari.
- b) *Beques*, com ara les beques d'aprenentatge o d'iniciació a la recerca, que ofereixen a l'estudiantat la doble oportunitat formativa i econòmica al mateix temps que es contribueix a les finalitats pròpies de la universitat.

Les disponibilitats pressupostàries de la UPC mostren com la capacitat d'oferir ajuts directes és molt inferior a les necessitats potencials que caldria cobrir. Així, actualment només el 0,2% de l'estudiantat de nou accés pot gaudir d'una beca salari, de la mateixa forma que els recursos disponibles per ajudar a pagar les matrícules cobreixen tan sols un 16% dels imports que no poden abonar els estudiants que són suspesos temporalment per impagament.

Amb la finalitat d'incrementar l'impacte en la política d'equitat sembla coherent promoure l'obtenció de recursos provinents d'altres fonts per atorgar ajuts directes i orientar les actuacions finançades amb recursos propis a potenciar les beques i especialment aquelles que poden revertir positivament en els objectius del Pla d'Equitat com ara la mentoria d'estudiants preuniversitaris i de nou accés o la promoció de les STEAM entre l'estudiantat d'entorns infrarepresentats a la UPC.

Acció 3. Incrementar el nombre d'oportunitats (beques d'aprenentatge i convenis de cooperació educativa) que es posen a l'abast de l'estudiantat com a mecanisme per evitar l'abandonament per motius econòmics, al mateix temps que s'ofereixen oportunitats de formació i creixement personal. Es prioritzarà que les activitats que desenvolupin l'estudiantat amb aquestes beques reverteixin en l'assoliment dels objectius del Pla d'Equitat de la UPC.

En l'objectiu de incrementar l'equitat per la via de la promoció de la ciència i la tecnologia la UPC pot tenir al seu costat institucions i organitzacions de diversa índole (diputacions, ajuntaments, associacions,...). Es tracta d'activitats que poden contribuir a la millora de la formació del nostre estudiantat, que reverteixen en l'assoliment dels objectius del Pla d'Equitat i que poden ser finançades per aquestes institucions.

Entre d'altres col·lectius d'estudiants, aquests tipus d'activitats poden ser també desenvolupades per aquelles persones que han superat la fase inicial malgrat no haver superat encara 120 ECTS. La fórmula de les beques d'aprenentatge no està prevista per a actuacions que es desenvolupen fora de la UPC i l'instrument previst, el conveni de cooperació educativa, fins el present s'ha orientat de forma especial a l'estudiantat que ja han superat 120 ECTS³.

La sensibilitat de l'entorn proper, en especial dels ajuntaments, ha de ser un element clau per trobar mecanismes de col·laboració davant casos que requereixen una actuació específica amb estudiants de les seves poblacions.

Acció 4. Aprofitar els canvis que incorpora la normativa de pràctiques externes per facilitar que l'estudiantat de la UPC que hagi superat la fase inicial pugui col·laborar en actuacions de promoció i difusió de les STEAM, especialment en entorns socioeconòmicament desfavorits, quan aquestes actuacions siguin finançades amb recursos provinents d'administracions i d'institucions sense ànim de lucre.

Com és consubstancial a la seva naturalesa la UPC és una institució meritocràtica i els criteris principals de prioritització de candidatures, en la gran majoria d'ocasions tenen en consideració les qualificacions i els coneixements dels estudiants.

Tanmateix, meritocràcia i equitat són dimensions compatibles, especialment en una universitat pública quan ha de prioritzar l'accés de l'estudiantat a oportunitats finançades amb recursos propis.

Acció 5. Revisar les normatives de les beques d'aprenentatge, d'iniciació a la recerca (INIREC) i similars, amb la finalitat d'incorporar criteris socioeconòmics en la prioritització de les sol·licituds.

Destacar també que, en el marc dels canvis normatius interns amb la finalitat de contribuir a l'equitat, el curs 2021/22 ha entrat en vigor la modificació de la normativa de permanència de la UPC que permetrà als estudiants amb matèries pendents de la fase inicial matricular-se de curs complet amb la finalitat que puguin accedir a totes les modalitats d'ajut que preveu la beca MEC.

Línia 3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques

L'adaptació de criteris administratius a circumstàncies personals també pot oferir algunes oportunitats per tal de reduir l'abandonament per causes econòmiques i facilitar l'accés a les beques i ajuts existents.

³ La Modificació de la Normativa de Pràctiques Acadèmiques Externes de la UPC aprovada pel Consell de Govern el 17 de desembre de 2021 ja recull aquesta possibilitat.

A continuació es presenten algunes de les principals actuacions que es poden impulsar i que podran ser ampliades en el futur.

Una de les qüestions tècnicament molt complexes és la determinació del nivell socioeconòmic del nostre estudiantat. La UPC és una institució acadèmica i no és experta en aquestes qüestions ni té els recursos per fer-ho, per la qual cosa resulta imprescindible assumir els criteris que apliquen altres administracions que compten amb l'expertesa i la informació necessària per a la determinació d'aquest nivell de renda.

A Catalunya, l'AGAUR⁴ és la institució responsable de la gestió de les beques universitàries. Assumir els resultats de la valoració econòmica que fan dels nostres estudiants és el procediment actualment més fiable i eficient.

Acció 6. Adoptar els criteris de l'AGAUR per a la determinació del nivell socioeconòmic de l'estudiantat com a evidència a incorporar als criteris de prioritització.

Tanmateix la realitat mostra com les circumstàncies sobrevingudes o els criteris generals que marquen les convocatòries de beques, com ara el fet de no haver estat resident legalment en el moment que determina la convocatòria, fa que existeixi un nombre d'estudiants amb situació desfavorable que no disposin d'acreditació AGAUR.

Acció 7. La UPC en col·laboració amb les administracions competents acordarà les acreditacions i evidències que seran considerades per aquells estudiants que objectivament no puguin accedir a les acreditacions de l'AGAUR.

Per al curs 2022/23, el Ministeri d'Educació i Formació Professional ha informat⁵ que està previst incorporar millores significatives en la tramitació de les beques de la convocatòria general. El principal objectiu és que l'estudiantat, a l'iniciar el curs acadèmic, disposi de la beca i amb aquesta finalitat preveu un avançament en els terminis i en la gestió de les beques generals.

De manera resumida, la reforma consisteix a avançar els terminis de publicació de la convocatòria i de sol·licitud de la beca amb la finalitat que es pugui fer la revisió dels criteris econòmics abans de la matrícula, per posteriorment comprovar si els criteris acadèmics permeten el gaudiment de la beca.

D'aquesta forma serà possible que l'estudiantat pugui accedir a les beques MEC al principi del curs. Actualment algunes de les modalitats d'ajuts els arriben al maig, quan el curs pràcticament ha finalitzat.

Des de la UPC caldrà fer un seguiment de l'impacte que aquests canvis puguin tenir en aquelles persones que fa matrícula quadrimestral, vetllant perquè el nou procediment no generi un greuge comparatiu i, en el cas que sigui necessari, valorar les possibilitats d'oferir matrícula anual per a l'estudiantat potencialment beneficiari de beques.

Acció 8. Valorar l'oportunitat de definir un procediment administratiu (sense modificació del calendari acadèmic) per permetre la matrícula anual per a aquell estudiantat que

⁴ Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

⁵ A banda de comunicacions administratives, al preàmbul del Real Decret 471/2021 de beques del curs 2021/22 es pot trobar una breu referència.

estiguin en condicions d'accedir a les beques i ajuts que exigeixen la matrícula de curs complet.

Tal i com estableix el decret de preus públics que cada curs publica la Generalitat de Catalunya⁶, l'estudiantat que no gaudeixi d'una beca que els eximeixi de fer-ho, han d'abonar els preus públics.

L'abandonament dels estudis per motius econòmics no és una circumstància excepcional. En mitjana dels quatre cursos analitzats (2016/17 fins 2019/20), cada curs entorn a 925 estudiants de la UPC són desvinculats dels seus estudis temporalment per no abonar els preus de matrícula després d'haver concedit un termini de pagament extraordinari. Aquesta desvinculació temporal no els permet fer noves matrícules sense haver abonat les anteriors. Aproximadament el 72,3% d'aquests estudiants finalment aconseguixen abonar els preus de matrícula i prosseguir els seus estudis a la UPC. Malgrat això, cada curs més de 250 estudiants en mitjana són desvinculats temporalment dels seus estudis i no podran continuar la seva formació fins abonar els imports pendents.

Des de l'àmbit de la gestió econòmica de les matrícules es poden incorporar criteris que puguin contribuir a reduir l'abandonament per motius socioeconòmics respectant el marc que estableix el decret de preus públics de la Generalitat de Catalunya.

Malgrat que administrativament puguin ser considerades com a situacions equivalents, tant personalment com social hi ha una gran diferència si aquest abandonament es produeix el primer curs d'estudis o si es produeix quan l'estudiant està en condicions de graduar-se en un futur molt proper, a banda del malbaratament de la inversió pública realitzada fins aleshores en l'educació de l'estudiant si aquesta queda interrompuda.

En el marc del Pla d'Equitat, dintre de les possibilitats econòmiques de la UPC, es considera que el col·lectiu d'estudiantat de grau que ha demostrat capacitat per obtenir el seu títol i es troba la fase final dels seus estudis ha de ser objecte d'una especial protecció.

Acció 9. Oferir a l'estudiants que tingui **dificultats per als pagaments dels preus i taxes** universitàries fórmules de pagament que contribueixin a reduir el risc d'abandonament per motius econòmics.

Els centres docents, en el seguiment, i les secretaries acadèmiques, en l'atenció, han de ser els referents per a l'estudiantat que es troba en una situació econòmica desfavorable. Caldrà sensibilitzar la comunitat i desenvolupar criteris per identificar els procediments a seguir en funció de les circumstàncies econòmiques i acadèmiques dels estudiants.

El "Programa d'Orientació Personalitzada - Servei integral d'orientació, suport, assessorament i atenció personalitzada per al desenvolupament personal i professional d'estudiantat i Alumni" (GPS)⁷ aprovat pel Consell de Govern de la UPC (Acord CG/2020/08/38) sembla el marc més adient per desenvolupar el seguiment i l'atenció que el Pla d'Equitat ha d'oferir als estudiants.

⁶ Per exemple per al curs 2021/22 l'article 5 estableix que "Les universitats han d'exigir, com a condició prèvia de matrícula o d'expedició de títols o certificats, el pagament de les quantitats pendents per matrícules en qualsevol estudi o curs acadèmic i universitat o centre al qual sigui aplicable aquest Decret, i els interessos de demora corresponents, si escau.

⁷ Tot i que inicialment el programa estava previst ser conegut per l'acrònim POP, posteriorment es va adoptar la denominació Guia Personalitzada de Serveis (GPS) per al conjunt d'actuacions que preveu desplegar aquest programa.

Com recull en els seus principis bàsics aquest programa té una concepció:

- INTEGRAL, per a les diferents etapes vitals.
- TRANSVERSAL i POLIVALENT en relació a tots els elements d'interès per l'estudiantat.
- INCLUSIU, adaptat a totes les diversitats i amb prioritat per a les persones amb menys oportunitats.
- FLEXIBLE, per adaptar-lo per als diversos àmbits tècnics i científics de la UPC.
- EN XARXA, per recollir el potencial de l'estructura federal de la UPC i afavorir sinergies entre les unitats.
- Un element important en la promoció de l'equitat passa per una atenció personalitzada, propera i proactiva.

A la diagnosi realitzada durant la preparació del Pla d'Equitat s'ha identificat que hi ha molts problemes que es relacionen amb la informació.

Malgrat que tota la informació es pot trobar al web no sempre arriba a l'estudiantat i aquest sovint no és conscient de les oportunitats que la UPC posa al seu abast. Realment el volum d'informació és ingent i en moltes ocasions les oportunitats es presenten atomitzades.

És important desenvolupar nous mecanismes i serveis personalitzats per fer possible que les oportunitats arribin al major nombre d'estudiants i afavorir que puguin ser aprofitades, re-dissenyant l'oferta de serveis relacionats amb l'equitat per fer-la més efectiva:

- Fent arribar oportunitats i propostes en funció del perfil de l'estudiant (alertes).
- Facilitant la presentació de sol·licituds per tal que puguin ser reaprofitables per a diferents convocatòries (emplenament automàtic)
- Supervisant la matrícula i les posteriors modificacions per part d'estudiants que tinguin una beca on la matrícula completa sigui un factor determinant.
- I altres accions en aquest sentit que es detectin com a necessàries.

És important implicar també estudiants en el disseny d'aquests nous serveis i valorar els canals més adients per traslladar la informació.

Acció 10. Desenvolupar un model de servei proper, proactiu i positiu envers l'equitat integrat en el marc del programa GPS

Línia 4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat

Els objectius de la UPC en moltes ocasions també són compartits per altres agents públics i privats. Aquesta confluència d'interessos pot generar noves oportunitats per a estudiants que vulguin graduar-se a la UPC i que es trobin en situacions de necessitat.

El Pla d'Equitat de la UPC pot ser un marc de referència per a la captació de fons externs i la col·laboració que permetin que el nombre d'estudiants actuals i futurs que es puguin beneficiar de les polítiques d'equitat pugui créixer de forma sostinguda.

La voluntat de promoure les STEAM i la reducció de l'abandonament en els nivells preuniversitaris són causes compartides per les administracions amb competències educatives i

de promoció de la innovació com a via per a la millora de la competitivitat dels nostres territoris.

La UPC ha de ser capaç d'aconseguir que les administracions vegin la nostra universitat com un soci indispensable per assolir els seus objectius i que això es pugui transformar, per exemple, en més beques per a estudiants UPC que, a canvi, poden participar activament en la promoció que la ciència i la tecnologia tenen per a l'assoliment d'una societat millor (actuant com a "monitors" d'activitats formatives que mirin de respondre a reptes plantejats per les mateixes administracions, per exemple). De retruc la visibilitat dels estudis de la UPC com a una formació d'impacte social es veurà incrementada.

La singularitat de la UPC ens col·loca també en una posició única en la societat catalana. La UPC està a disposició de les administracions públiques per contribuir al desenvolupament de les àrees tecnològiques que són objecte de la nostra activitat acadèmica. Des del Govern de la Generalitat als Ajuntaments, passant per les Diputacions provincials i els Consells Comarcals, la UPC hi pot contribuir a molts nivells a l'hora de prendre decisions que impliquen les nostres àrees d'expertesa. Així mateix, fomentarem la relació de la UPC amb els Col·legis professionals i amb les associacions empresarials, amb l'ànim de contribuir a resoldre els seus reptes i que alhora puguin avançar en l'acompliment dels seus objectius de responsabilitat social.

Actualment ja hi ha molts precedents de col·laboració amb aquests agents (programes com ara EXIT, Prometeus, enTàndem, Rossinyol, Vool UPC, ...). Cal aprofitar el Pla d'Equitat com un marc per ampliar-les tant en volum com al llarg del temps.

Acció 11. Incrementar els acords amb administracions i agents socials que es puguin materialitzar en accions orientades a la promoció de les STEAM i a la reducció de l'abandonament preuniversitari.

La col·laboració de les empreses en la formació d'estudiants de la UPC és molt gran i diversa. Per suposat cal destacar els convenis de cooperació educativa (CCE) per a les pràctiques externes, però també existeixen un bon nombre de beques i premis, de reptes, de fòrums d'empresa, així com instruments més globals com ara les càtedres d'empresa.

El talent de l'estudiantat de la UPC està molt valorat i al mateix temps moltes empreses estan disposades a estimular-ho i reconèixer-lo.

En el marc del Pla d'Equitat hi ha diverses accions que poden ser explorades proactivament o amplificades, com ara:

- Promoure el nombre de CCE que s'ofereixen de forma "oberta a candidatures"⁸.
- Oferir a les empreses que volen atreure estudiants en pràctiques la possibilitat de becar els preus dels estudis a estudiants que acceptin fer les pràctiques amb elles.
- Involucrar a empreses en el Pla d'Equitat UPC com a part dels seus programes de responsabilitat social corporativa.
- Més enllà dels acords bilaterals entre empreses i centres docents, promoure des del Rectorat l'establiment d'acords institucionals amb organitzacions de representació

⁸ És força habitual que molts convenis es promoguin en base a contactes personals i familiars que sabem que no són tan freqüents entre estudiants que provenen d'entorns familiars més desfavorables socioeconòmicament.

empresarial, amb cambres de comerç i indústria, amb clústers i similars que permetin impulsar els objectius del Pla d'Equitat de la UPC.

Acció 12. Incrementar els acords amb empreses i organitzacions empresarials que contribueixin a la promoció de les polítiques d'equitat de la UPC.

La UPC és una comunitat d'una dimensió considerable amb més de 33.000 persones entre estudiantat i personal i que, a més, compta amb una Xarxa Alumni conformada per uns 70.000 socis.

Potenciar una política de donacions entre aquests col·lectius amb la finalitat de contribuir a la formació d'estudiants en situacions econòmiques desfavorables pot ser d'una importància estratègica per a la millora de l'equitat a la UPC.

El nou marc fiscal (Real Decret-Llei 17/2020, amb efectes 1 de gener de 2020) permet que una part molt important de les aportacions puguin ser objecte de desgravació fiscal en l'IRPF.

Acció 13. Impulsar el desenvolupament d'un programa pilot de donacions amb la finalitat de dotar un fons que permeti oferir majors oportunitats al col·lectiu d'estudiants d'especial atenció del Pla d'Equitat.

De ben segur, la contribució de la comunitat Alumni es pot materialitzar de diverses altres formes que també poden aportar beneficis al col·lectiu d'estudiants potencialment integrats al Pla d'Equitat de la UPC.

Una possibilitat podria ser crear un programa similar al Programa de mentoria M2m que permetés incrementar el "capital social" de l'estudiantat que provén d'entorns desfavorables on les possibilitats d'accedir a contactes i recomanacions siguin molt reduïdes.

Línia 5. Crear el Programa Compromís UPC

Per a famílies amb pocs recursos, la decisió sobre la possibilitat que els seus fills o filles puguin iniciar uns estudis universitaris, és una decisió que té impacte a llarg termini. Com a mínim, quatre anys.

A excepció de les beques salari, els ajuts i beques actualment disponibles tenen caràcter anual i uns condicionants acadèmics i econòmics molt determinats.

El Programa Compromís UPC, integrat en el marc del Pla d'Equitat, vol ser una fórmula que pugui superar aquestes limitacions.

El programa Compromís UPC és això, un compromís entre un/a estudiant i la UPC que té la voluntat d'estendre's al llarg de tota la seva formació de grau.

El missatge a traslladar socialment és que la UPC fa una aposta institucional per afavorir que estudiants amb potencial acadèmic puguin afrontar el període de formació a la UPC amb garanties suficients que el cost dels estudis i el cost d'oportunitat enfront altres opcions serà molt reduït.

Per poder accedir al Programa caldria complir bàsicament els requeriments següents:

1. Estar matriculat a uns estudis de grau en un centre propi de la UPC
2. Voler formar part del programa i assumir els seus drets i deures
3. Acreditar una situació econòmica que el situï en el llindar 1 de la beca general del MEC. El llindar 1 és el més baix previst i dona accés a un ajut de 1.700€ i matrícula gratuïta.
4. Tenir una nota d'accés igual o superior a 10 (PAU). Posteriorment el dimensionament del projecte podria anar rebaixant aquesta nota d'accés per incrementar la base de potencial beneficiaris.

Per mantenir-se dins el programa caldria:

- a) Estar matriculat o matriculada a la UPC a estudis de grau de 45 crèdits o més tots els cursos (a excepció del final dels estudis)
- b) Sol·licitar cada curs la beca general del MEC i l'acreditació Equitat
- c) Obtenir l'acreditació Equitat com a mínim. En cas de no obtenció de l'acreditació caldrà una revisió personalitzada per identificar si existeixen causes per mantenir-se dins el programa un curs més.
- d) Mantenir un paràmetre de rendiment igual o superior al 65%
- e) Participar de les accions que preveu el Programa Compromís UPC

Què implicaria per a un/a estudiant estar dins el Programa Compromís UPC?

- i. Tenir dret a la **matrícula gratuïta de tots els crèdits matriculats a preus de 1a vegada** i a les taxes. Per part dels estudiants caldrà assumir tan sols la part dels recàrrecs dels crèdits matriculats en 2a o posterior vegada.

Tenir dret a accedir a pròrrogues extraordinàries o a fórmules facilitadores del pagament dels preus que no cobreix el paràgraf anterior.

- ii. Accedir a una **bossa de finançament per dedicació als estudis d'un mínim de 4.000€/any durant tot el període de formació de grau** amb un límit de temps equivalent a la durada teòrica del grau més un curs.

L'accés a aquesta bossa de finançament es farà mitjançant mecanismes diversos al llarg del temps i podran comportar en diversos moments contraprestacions per part de l'estudiant, com ara participar en beques d'aprenentatge o d'iniciació a la recerca.

Com finançar el cost de la matrícula gratuïta per als estudiants del Programa Compromís UPC?

Per sufragar el cost associat a la matrícula en els estudis de grau, per ordre de prioritat, els instruments són:

- Beca general del MEC, i en el seu defecte,
- Beca Equitat més ajut de matrícula

Com anteriorment s'ha comentat, des del moment que l'estudiant deixi d'acreditar que es troba per sota dels nivells de renda d'Equitat dos cursos consecutius, deixaria d'estar dins el programa i la UPC no hauria de contribuir al finançament dels seus estudis.

Com finançar la bossa de finançament per dedicació als estudis?

L'assegurament del finançament es pot fer mitjançant instruments diversos que poden ser combinats, que poden variar al llarg dels estudis, que es poden conciliar amb la dedicació principal a l'estudi i que incorporen una dimensió d'aprenentatge.

Cada curs acadèmic l'import mínim serà de 4.000€. Un exemple il·lustratiu es pot trobar a la taula següent:

1r curs	Beca MEC (Quantia fixa lligada a la renda): 1.700€ Beca Compromís UPC (Pressupost general/Donacions): 2.300€	4.000€
2n curs	Beca MEC (Quantia fixa lligada a la renda): 1.700€ Beca aprenentatge 10h/setmana (Centre docent/Donacions) 10 mesos: 2.456,70€	4.157€
3r/4t/5è curs	Beca MEC (Quantia fixa lligada a la renda): 1.700€ Ajut d'empresa vinculat a CCE (8€/h) 600 hores: 4.800€	6.500€

Altres instruments com ara les beques INIREC també podrien ser alineats amb el programa Compromís UPC, de la mateixa forma els fons aportats mitjançant donacions podran contribuir al sosteniment i ampliació del programa d'ajuts i beques.

Acció 14. Assajar la viabilitat del Programa Compromís UPC com a proposta d'acció integral per a la promoció de l'equitat focalitzat en els estudiants dels nivells de rendes més baixes i amb bones notes d'accés a estudis de grau a la UPC.

Seguiment i governança del Pla d'Equitat de la UPC

Per a fer efectiu el desplegament i el posterior seguiment del Pla d'Equitat de la UPC es proposa:

- Que cada centre docent nomeni una persona d'entre els membres del seu equip directiu com a coordinador/a del Pla d'Equitat per tal que faci el seguiment de les línies d'acció que s'articulen a nivell de centre.
- En particular, el paper dels centres és clau en la monitorització i suport de l'estudiantat que pertany a col·lectius que es considerin d'alta prioritat en el Pla Equitat UPC.
- Que es creï una Comissió d'Equitat presidida pel membre del Consell de Direcció responsable d'aquestes polítiques i que integri entre els seus membres a les persones coordinadores dels centres docents així com a representants i responsables de les àrees i serveis més directament implicats.
- Com a mínim, un cop l'any aquesta Comissió elevarà un informe al Consell de Govern detallant les accions desenvolupades així com els resultats dels principals indicadors de seguiment.
- Avançar en el disseny i implementació de serveis i mecanismes d'atenció i gestió de la Diversitat, Equitat i Inclusió (DEI) de forma integral i interseccional, tal com apunten la futura llei d'universitats així com el projecte Unite!

Responsabilitats i governança

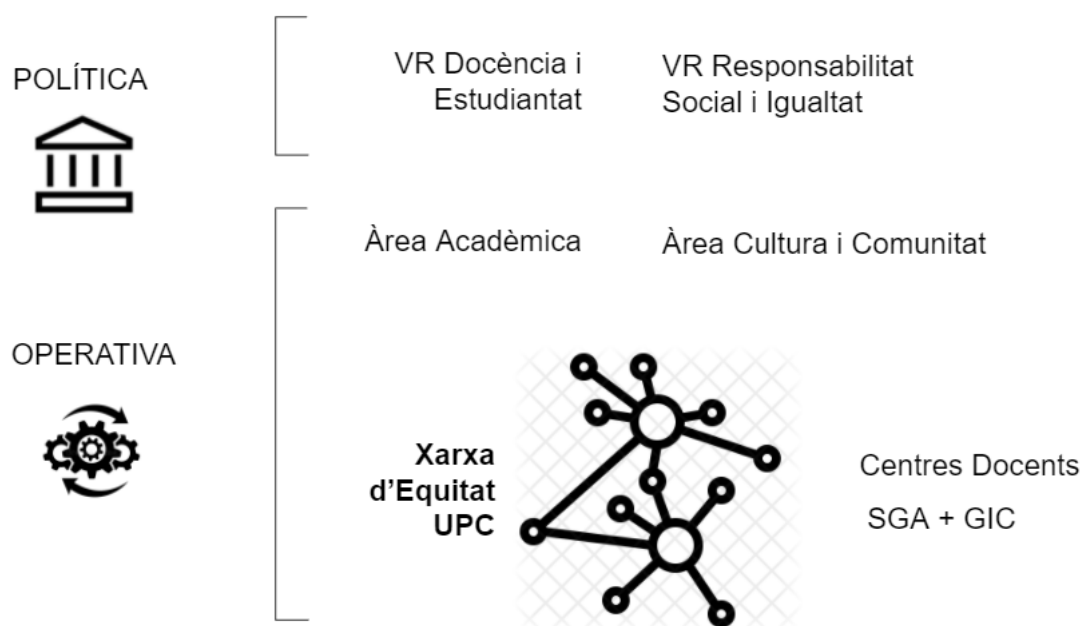
La responsabilitat política del Pla d'equitat recau de forma compartida sobre dos Vicerectorats: Docència i Estudiantat, i Responsabilitat Social i Igualtat.

A nivell de gestió, l'Àrea Acadèmica i l'Àrea de Cultura i Comunitat designaran un equip coordinador d'impuls i seguiment del Pla.

A nivell de centres docents, cada Centre ha designat una persona responsable d'equitat al seu Equip de direcció i un responsable d'equitat a la secretaria acadèmica.

Es constituirà una Xarxa d'Equitat UPC formada pels responsables d'equitat dels centres (REQ), que es reunirà trimestralment per garantir el desplegament del Pla d'equitat i que serà dinamitzada per l'equip impulsor.

Anualment, es farà un informe de seguiment que es presentarà a Consell de Govern.

Calendari de desplegament.

LÍNIA	ACCIÓ	2022	2023	2024	2025
1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya	A1. Promoure l'anàlisi i la difusió pública dels resultats sobre l'equitat en l'educació superior.				
	A2. Traslladar a les administracions la necessitat d'introduir millores normatives i nous instruments.				
2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat	A3. Incrementar el nombre d'oportunitats (beques d'aprenentatge i convenis de cooperació educativa)				
	A4. Facilitar que els estudiants de la UPC puguin col·laborar en la promoció i difusió de les STEAM, especialment en entorns socioeconòmicament desfavorits				
	A5. Revisar les normatives de les beques d'aprenentatge, d'iniciació a la recerca (INIREC) i similars				

3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques	A6. Adoptar els criteris de l'AGAUR per a la determinació del nivell socioeconòmic dels estudiants com a evidència a incorporar als criteris de prioritació.				
	A7. Acordar les acreditacions i evidències que seran considerades per aquells estudiants que objectivament no puguin accedir a les acreditacions de l'AGAUR.				
	A8. Valorar l'oportunitat de definir un procediment administratiu (sense modificació del calendari acadèmic) per permetre la matrícula anual				
	A9. Oferir als estudiants que tinguin dificultats per als pagaments dels preus i taxes universitaris fórmules de pagament que contribueixin a reduir el risc d'abandonament per motius econòmics				
	A10. Desenvolupar un model de servei proper, proactiu i positiu envers l'equitat integrat en el marc del programa GPS				
4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat	A11. Acords amb administracions i agents socials per a la promoció de les STEAM i a la reducció de l'abandonament preuniversitari.				
	A12. Incrementar els acords amb empreses i organitzacions empresarials que contribueixin a la promoció de les polítiques d'equitat de la UPC.				
	A13. Impulsar el desenvolupament d'un programa pilot amb l'objectiu d'obtenir recursos per la via de donacions				
5. Crear el Programa Compromís UPC	A14. Assajar la viabilitat del Programa Compromís UPC com a proposta d'acció integral per a la promoció de l'equitat				

Indicadors de seguiment

Per tal de disposar d'instruments per poder fer el seguiment i el retiment de comptes del Pla d'Equitat es proposen una sèrie reduïda d'indicadors i de valors objectius a assolir al final del període (2025):

Línea 1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya

Indicador	% d'estudiants de nou accés amb beca MEC
Situació de partida	% d'estudiants nous a grau amb beca general (curs 2019/20): UPC: 17,6% Mitjana no ponderada UB,UAB,UPF: 27,9% UPC/Mitjana UB,UAB,UPF=63%
Objectiu al final del Pla	Incrementar l'indicador per a la UPC fins assolir el 80% de la mitjana UB,UAB,UPF

Font	EDUCABASE Indicadores de beneficiarios de becas generales de la AGE y País Vasco en estudios de Grado ⁹ .
------	--

Indicador	% d'estudiants matriculats de grau amb beca MEC
Situació de partida	% d'estudiants nous a grau amb beca general (curs 2019/20): UPC: 16,9% Mitjana no ponderada UB,UAB,UPF: 22,5% UPC/Mitjana UB,UAB,UPF=75%
Objectiu al final del Pla	Incrementar l'indicador per a la UPC fins assolir el 85% de la mitjana UB,UAB,UPF
Font	EDUCABASE Indicadores de beneficiarios de becas generales de la AGE y País Vasco en estudios de Grado ¹⁰ .

Línea 2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat

Indicador	Nombre de beques pròpies convocades que consideren criteris socioeconòmics en la prioritjació de les candidatures
Situació de partida	20 beques
Objectiu al final del Pla	500 beques
Font	Servei de Gestió Acadèmica, Servei de PDI i Servei de PAS

Indicador	Estudiants que abandonen la UPC una vegada superada la fase inicial
Situació de partida	Pendent de càlcul
Objectiu al final del Pla	Pendent

Línea 3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques

Indicador	Nombre d'estudiants que es beneficien d'ajornaments en el pagament de les taxes i preus públics de matrícula
Situació de partida	Any 2021: 89 ajornaments
Objectiu al final del Pla	Any 2025: 150 ajornaments

Línea 4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat

Indicador	Empreses i institucions que aporten recursos al Pla Equitat
Situació de partida	-

⁹

http://estadisticas.mecd.gob.es/EducaJaxiPx/Tabla.htm?path=/Universitaria/Becas/2021/Rendimiento/Becarios/Grado//I0/&file=Relacion_Becados_Grado_Univ.px&type=pcaxis&L=0

¹⁰

http://estadisticas.mecd.gob.es/EducaJaxiPx/Tabla.htm?path=/Universitaria/Becas/2021/Rendimiento/Becarios/Grado//I0/&file=Relacion_Becados_Grado_Univ.px&type=pcaxis&L=0

Objectiu al final del Pla	20 empreses
---------------------------	-------------

Indicador	Nombre de persones que aporten al programa de donacions per a la millora de l'equitat
Situació de partida	-
Objectiu al final del Pla	Pendent resultats prova pilot 2024

Indicador	Volum de recursos aportats al programa de donacions per a la millora de l'equitat
Situació de partida	-
Objectiu al final del Pla	Pendent resultats prova pilot 2024

Indicador	Nombre de beques d'estudi i ajudes a CCE finançades per empreses i institucions
Situació de partida	-
Objectiu al final del Pla	30 beques i ajuts a l'estudi

Línea 5. Crear el Programa Compromís UPC

Indicador	Estudiants integrats al Programa Compromís UPC
Situació de partida	0
Objectiu al final del Pla	320 estudiants de grau

Referències

1. Requena, M. (2016). *El ascensor social. ¿Hasta qué punto una mejor educación garantiza una mejor posición social?*. El Observatorio Social de la Fundación “La Caixa”. Recuperat de <https://observatoriosociallacaixa.org/-/el-ascensor-social-hasta-que-punto-una-mejor-educacion-garantiza-una-mejor-posicion-social->
2. CRUE (2018). *La contribución socioeconómica del sistema universitario español*. Recuperat de <https://www.crue.org/publicacion/informe-sue-ivie-2019-desglose/>
3. Secretaria d'universitats i recerca, Departament d'Empresa i Coneixement (2020) *Impacte de la política de preus per renda de la Generalitat de Catalunya, beques i desigualtats socioeconòmiques en el sistema universitari de Catalunya*. Recuperat de https://universitatsirecerca.gencat.cat/web/.content/16_sur_en_xifres/Documents/informe_preus_publics_i_beques_ajut_economic.pdf
4. Caballero, A.; Batres, A.; Cárdenas, J.F. (2017). *La equidad en la movilidad de estudiantes en el programa Erasmus: estudio de caso de la Universidad de Málaga*. Journal of Supranational Policies of Education, Extraordinario (2015), pp. 174-186. DOI: <https://doi.org/10.15366/jospoe2017.m1>
5. Delia Langa Rosado, Dani Torrents y Helena Troiano (2019). *El carácter contingente de las elecciones y la experiencia universitaria: riesgo y origen social*. Revista de Sociología de la Educación (RASE) 2019, vol. 12, n.º 2, pp. 228-244. DOI: <http://dx.doi.org/10.7203/RASE.12.2.14308>
6. Dani Torrents y Helena Troiano (2021). *El riesgo estimado en las elecciones educativas y las diferencias según origen formativo familiar en la educación superior*. Reis. Revista Española de Investigación Sociológica N.º 174, Abril - Juny 2021, pp. 147-168
7. Sánchez-Gelabert, Albert & Troiano, Helena & Elias, Marina & Torrents, Dani & Daza Pérez, Lidia & sacristan, vera. (2019). *Qui estudia a la universitat? Anàlisi de 15 anys d'evolució de l'accés a la universitat pública a Catalunya (2002-2017)*.
8. Diversos autors. Coordinació Elena Sintès (2016). *Via Universitària: Ser estudiant avui*. Xarxa Vives d'Universitats i Fundació Bofill
9. Antonio Ariño Villaroya (Direcció) (2019). *Via Universitària: Accés, condicions d'aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris (2017-2019)* Xarxa Vives d'Universitats i Fundació Bofill
10. Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) (2017) *La inserció laboral dels graduats i graduades de les universitats catalanes*.

ANNEX 1: Les beques MEC

Descripció de la convocatòria

L'instrument principal que tenen a la seva disposició els estudiants universitaris de grau i màster per poder accedir i continuar els seus estudis, és la convocatòria general de beques que anualment fa el Ministerio de Educación, y Formación Profesional ("Beques MEC"). Es tracta d'una convocatòria que, amb modificacions més o menys significatives, està força consolidada i de l'anàlisi dels seus resultats permet obtenir conclusions a nivell d'universitat. Els criteris i imports que s'especifiquen corresponen a la darrera convocatòria publicada.

Aquestes beques tenen en consideració bàsicament dos tipus de criteris per a la seva concessió:

Criteris acadèmics: S'estableixen criteris diferenciats en funció de si és primer curs o segon i posteriors cursos, tant per al grau com per al màster.

Per gaudir de la beca cal matricular-se de 60 ECTS. Si la matrícula és inferior a 60 ECTS però igual o superior a 30 ECTS (degut a que la normativa de la universitat limita la matrícula, si la matrícula és quadrimestral o si es tracta dels darrers crèdits per obtenir la titulació) es pot obtenir la beca però amb algunes limitacions.

De forma resumida:

- **Primer curs de grau:** Haver obtingut com a mínim una nota de 5 en la prova o estudi que dona accés al grau. En el cas dels estudiants que fan les PAU (EBAU) aquesta nota no considera les qualificacions de la fase específica.
- **Segon i posteriors cursos de grau:** Haver aprovat el curs anterior com a mínim una proporció de crèdits que varia en funció de la branca d'estudis:
 - Enginyeries i arquitectura: 65%
 - Ciències: 65%
 - Ciències de la salut: 80%
 - Ciències socials i jurídiques, arts i humanitats: 90%
- **Primer curs de màster:** Tenir una nota mitjana de 7 en els estudis que donen accés al màster o de 5 si es tracta d'un màster habilitant. Per als estudiants que provenen d'estudis d'enginyeria o arquitectura, la nota mitjana es multiplica per 1,17, per tant amb 5,99 ja s'acompleix el requisit.
- **Segon curs de màster:** Haver aprovat el 100% dels crèdits matriculats el curs anterior i tenir una nota mitjana igual o superior a 7, o a 5 en el cas de màsters habilitants.

Criteris socioeconòmics: A partir de l'anàlisi de les rendes i el patrimoni de les famílies, considerant el nombre de membres de la unitat familiar, les sol·licituds dels estudiants són classificades en tres llindars:

- **Llindar 1:** Correspon al col·lectiu d'estudiants d'entorns socioeconòmics més desfavorables dels que preveu la convocatòria. Com a referència, per a una família de quatre membres, la

renda familiar disponible no pot superar els 21.054€¹¹. Els estudiants d'aquest col·lectiu que aconsegueixen els requisits acadèmics obtenen els ajuts següents:

- a) Exempció de preus de matrícula (crèdits matriculats per primera vegada)
 - b) Quantia fixa lligada a la renda, 1.700€
 - c) Quantia fixa lligada a la residència, si procedeix, 1.600€
 - d) Quantia lligada a la excel·lència acadèmica, si procedeix, entre 50 i 125€
 - e) Quantia variable, com a mínim 60€
- **Llindar 2:** Estudiants amb rendes superiors a les del Llindar 1, però inferiors a les del Llindar 3. Com a referència, per a una família de quatre membres, la renda familiar disponible no pot superar els 36.421€. Els estudiants d'aquest col·lectiu que aconsegueixen els requisits acadèmics obtenen els ajuts a), c), d) i e).
 - **Llindar 3:** Estudiants amb rendes superiors a les del Llindar 2, però que no superen els valors que ja no permeten gaudir de beca MEC. Com a referència, per a una família de quatre membres, la renda familiar disponible no pot superar els 38.831€. Els estudiants d'aquest col·lectiu que aconsegueixen els requisits acadèmics obtenen els ajuts a) i d).

Com a **criteri general**, per gaudir d'aquestes beques cal tenir nacionalitat espanyola o d'un estat membre de la UE. Cal acreditar la residència permanent en Espanya o acreditar un treball en Espanya per rebre totes les quanties que preveu la convocatòria. En el cas que el sol·licitant no sigui ciutadà de la UE, només poden tenir dret a la beca els menors de 18 anys o els que hagin obtingut el permís de residència.

Anàlisi dels resultats de les beques MEC

Amb una periodicitat aproximadament anual, el ministeri competent en matèria d'universitats publica informació sobre el nombre d'ajuts, de becaris i sobre la proporció d'estudiants becats respecte el total de matriculats.

A continuació presentem de forma resumida els principals resultats que es poden observar¹². La informació correspon a les darreres dades disponibles. Les comparatives es realitzen sobre el conjunt de les universitats públiques presencials (UPP), excloent les del País Basc atès que tenen un règim propi.

Nombre d'estudiants matr.		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Variació 4 cursos
Estudis de grau	Total UPP	958.553	962.372	960.358	956.046	-0,3%
	UPC	23.685	23.017	22.812	22.415	-5,4%
	Pes UPC	2,47%	2,39%	2,38%	2,34%	
Estudis de màster	Total UPP	104.545	114.242	122.692	124.894	19,5%

¹¹ És important destacar que la convocatòria 2020/21 va modificar substancialment els valors d'aquest llindar 1 elevant-los de forma que el nombre d'estudiants que es poden acollir als ajuts per aquest col·lectiu s'ha incrementat. Per exemple, per a una família de 4 membres, fins la convocatòria 2019/20 el llindar màxim no podia superar els 13.909€. D'aquesta forma, en el cas de la UPC, el nombre d'estudiants del llindar 1 ha passat de 721 el curs 2019/20 a 1600 el curs 2020/21 (+122%)

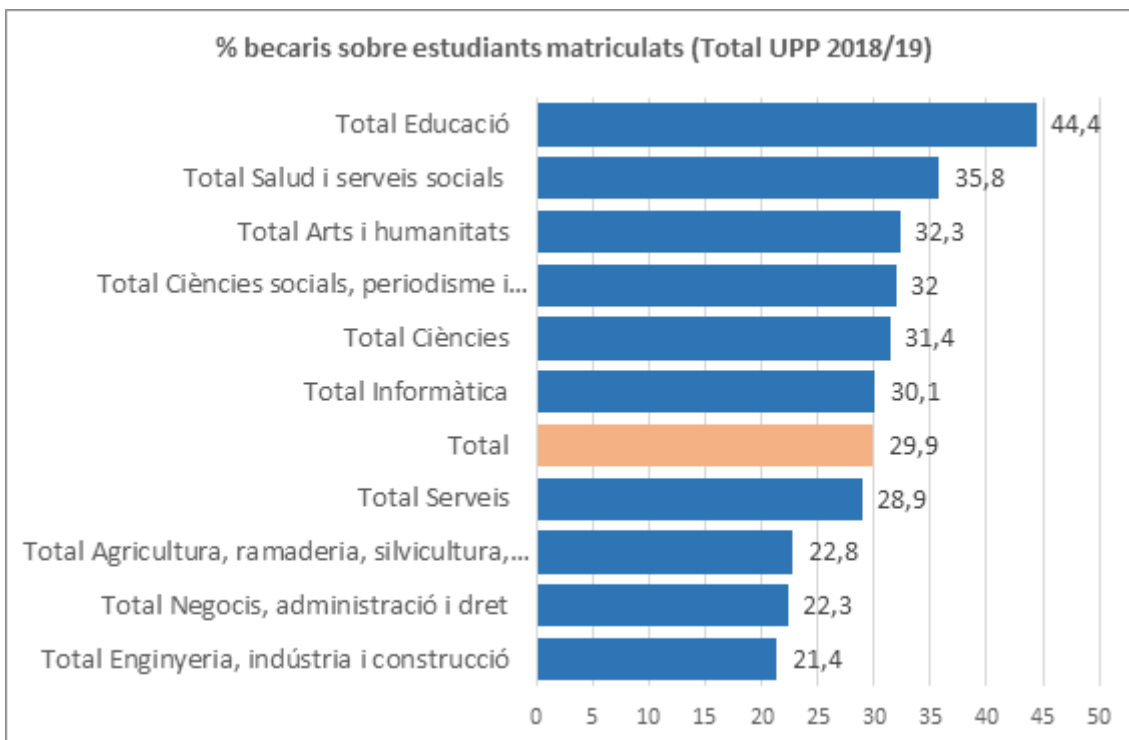
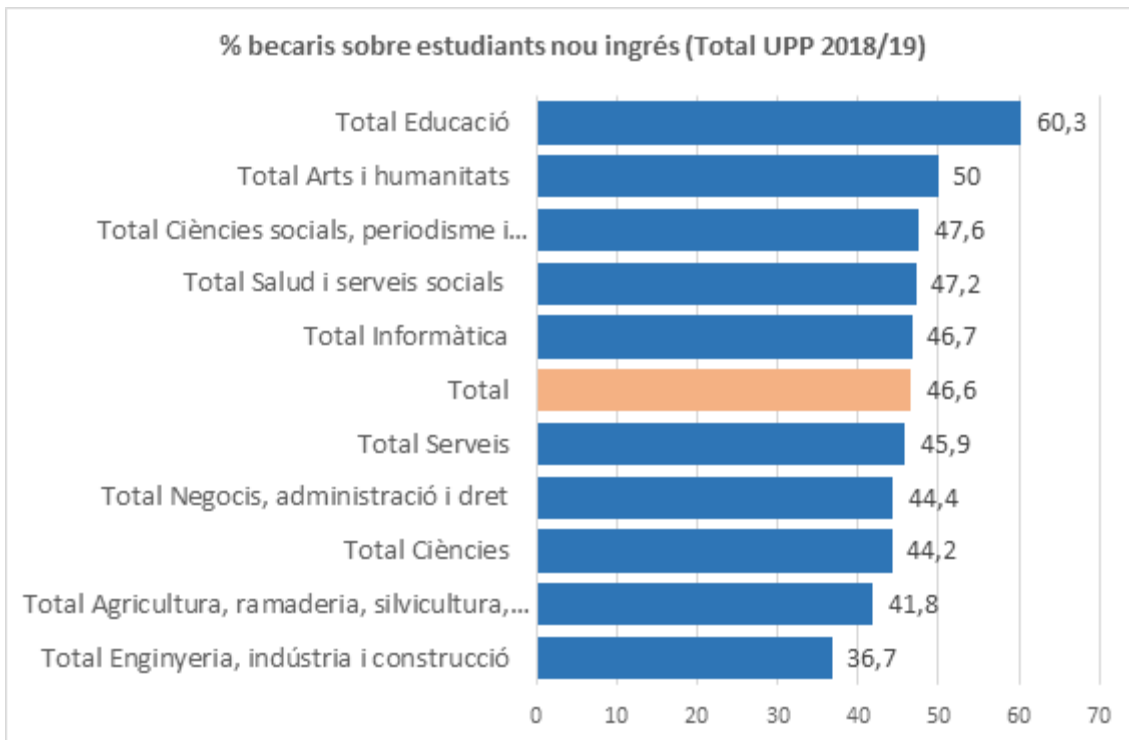
¹² Les dades es poden consultar a partir de l'enllaç <https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas.html> i la font principal és el Sistema Integrado de Información Universitaria (SIU) de la Secretaría General de Universidades.

	UPC	4.290	5.469	5.797	5.285	23,2%
	Pes UPC	4,10%	4,79%	4,72%	4,23%	
Nombre d'estudiants becats		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Variació 4 cursos
Estudis de grau	Total UPP	287.406	281.992	283.866	285.849	-0,5%
	UPC	4.266	3.774	3.752	3.639	-14,7%
	Pes UPC	1,48%	1,34%	1,32%	1,27%	
Estudis de màster	Total UPP	22.074	22.471	23.454	22.393	1,4%
	UPC	385	417	395	393	2,1%
	Pes UPC	1,74%	1,86%	1,68%	1,76%	

A destacar:

- o L'evolució del nombre d'estudiants becats pel MEC en grau té una evolució negativa (-14,7%) en un context general en que les beques, per al conjunt de les universitats públiques presencials, s'ha mantingut pràcticament estable (-0,5%)
- o La UPC representa el 2,34% del total d'estudiants matriculats de grau a les universitats públiques presencials però tan sols representa l'1,27% dels estudiants beneficiaris de la beca MEC.
- o Pel que fa als màsters, l'evolució en el nombre de becaris és positiva tot i que el pes que representen respecte el conjunt de les universitats públiques és molt baix. Sent el 4,23% dels estudiants matriculats només representen l'1,76% dels estudiants becats.

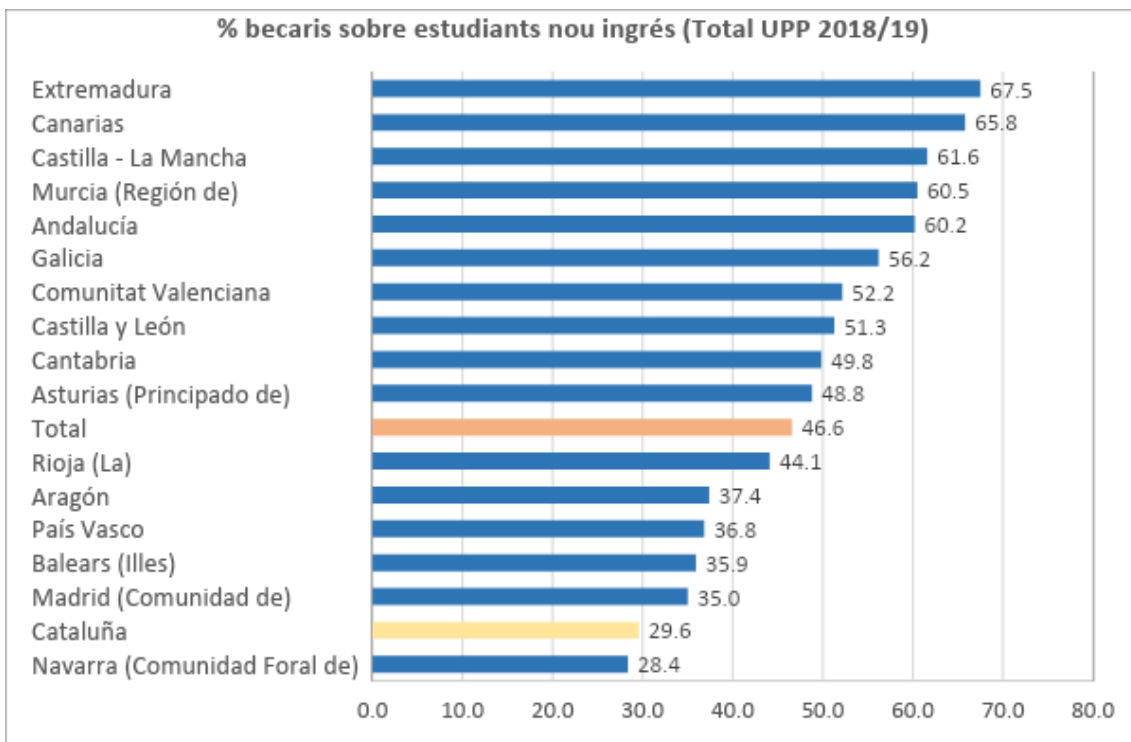
Tal i com s'ha descrit, els criteris principals per a l'obtenció d'aquestes beques són els acadèmics i els econòmics. A continuació es poden observar indicadors en relació a aquests criteris:

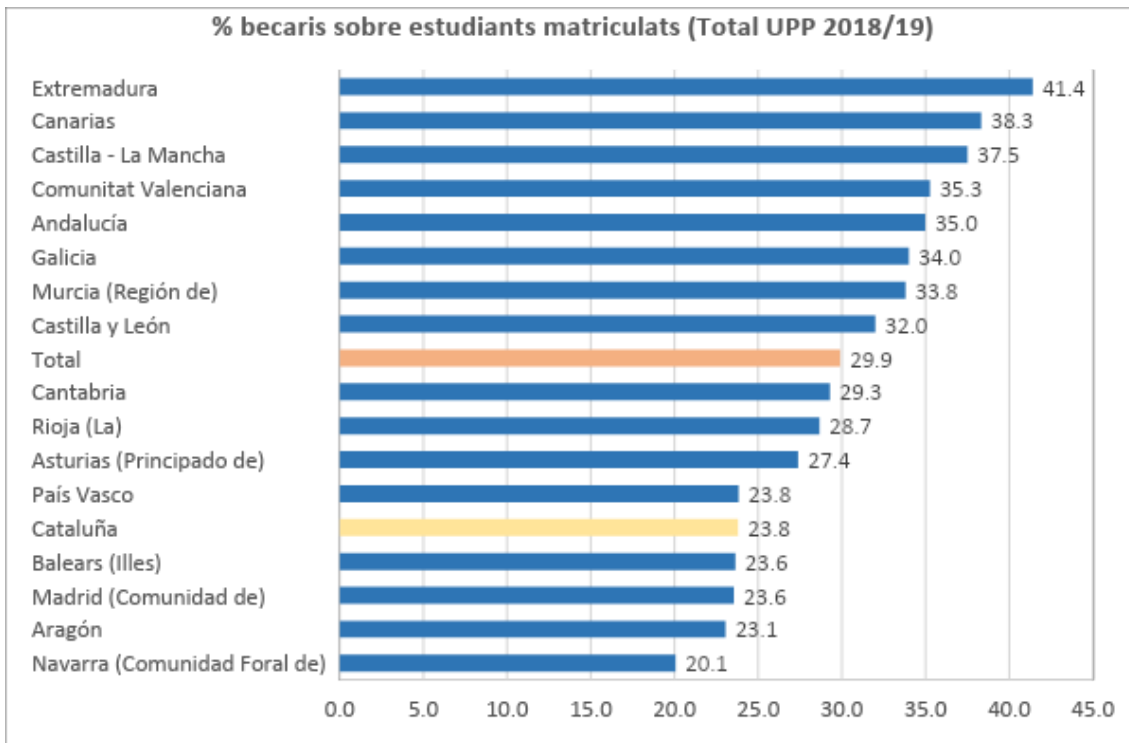

Nota: D'aquests dos indicadors les darreres dades disponibles publicades corresponen al curs 2018/19.

A destacar:

- o La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents àmbits d'estudi.
- o En particular, cal destacar la baixa proporció de beneficiaris entre els estudiants matriculats dels àmbits de l'enginyeria, la indústria i la construcció (que inclou arquitectura).
- o És també destacable que, ja entre els estudiants que accedeixen, quan encara els criteris acadèmics no discriminen, hi ha un biaix que afecta a bona part de les enginyeries. Aquest resultat pot ser interpretat en el sentit que la situació socioeconòmica familiar condiciona l'elecció dels estudis.

Notes: El territori correspon a la ubicació de la universitat, no al domicili familiar de l'estudiant. Les dues gràfiques anterior inclouen també informació de les beques que es convoquen al País Basc.

D'aquests dos indicadors les darreres dades disponibles publicades corresponen al curs 2018/19.

Import mitjà percebut per becari (2019/20)

	Grau	Màster
UPC	1.409,68 €	2.436,89 €
Resta UUPP de Catalunya	1.668,71 €	2.807,07 €
Total UPP	1.786,21 €	2.990,17 €
UPC vs Resta UUPP Catalunya	-18,4%	-15,2%
UPC vs Total UPP	-26,7%	-22,7%

Nota: Els imports inclouen el valor de l'exempció de preus de matrícula

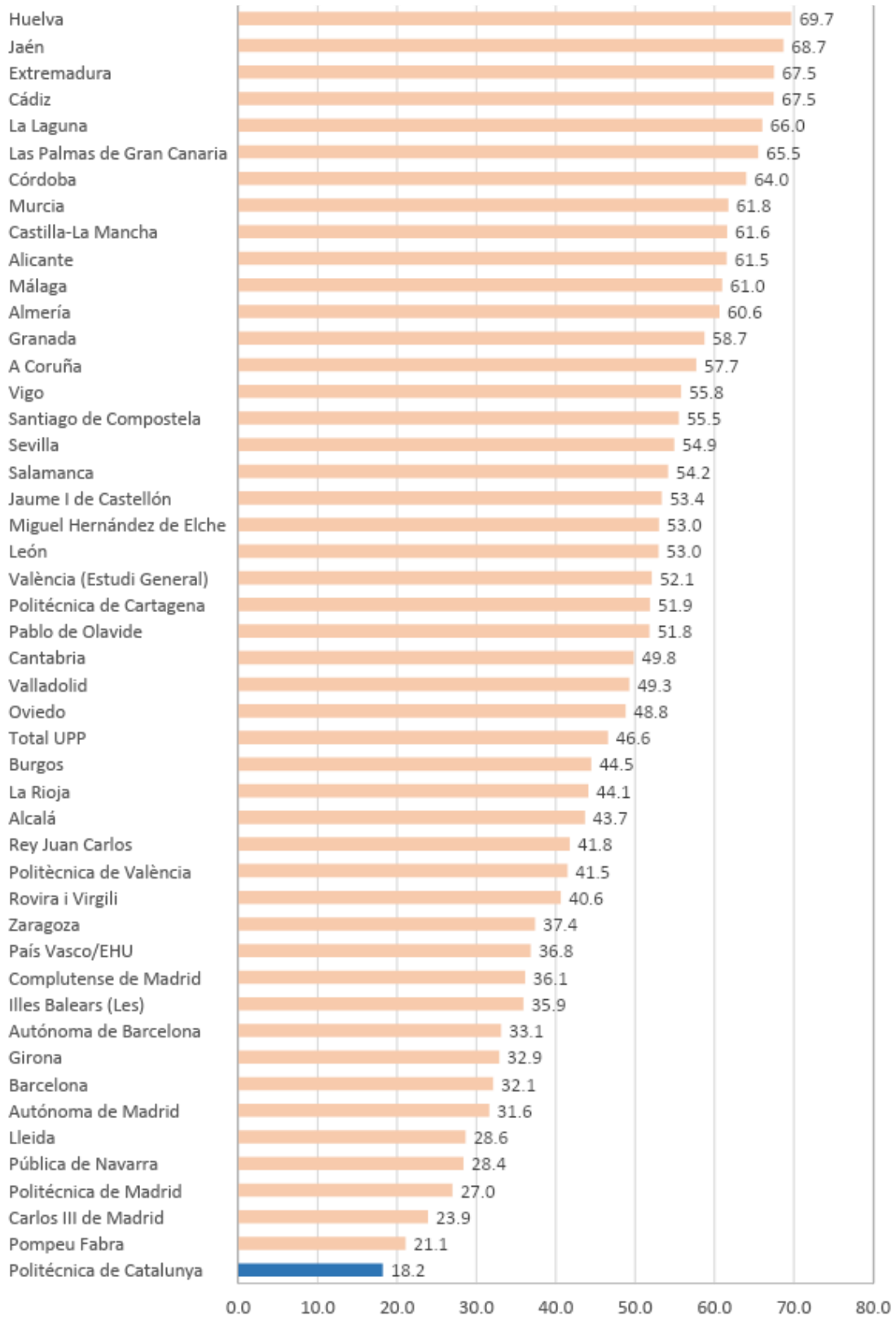
A destacar:

- o La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents territoris.

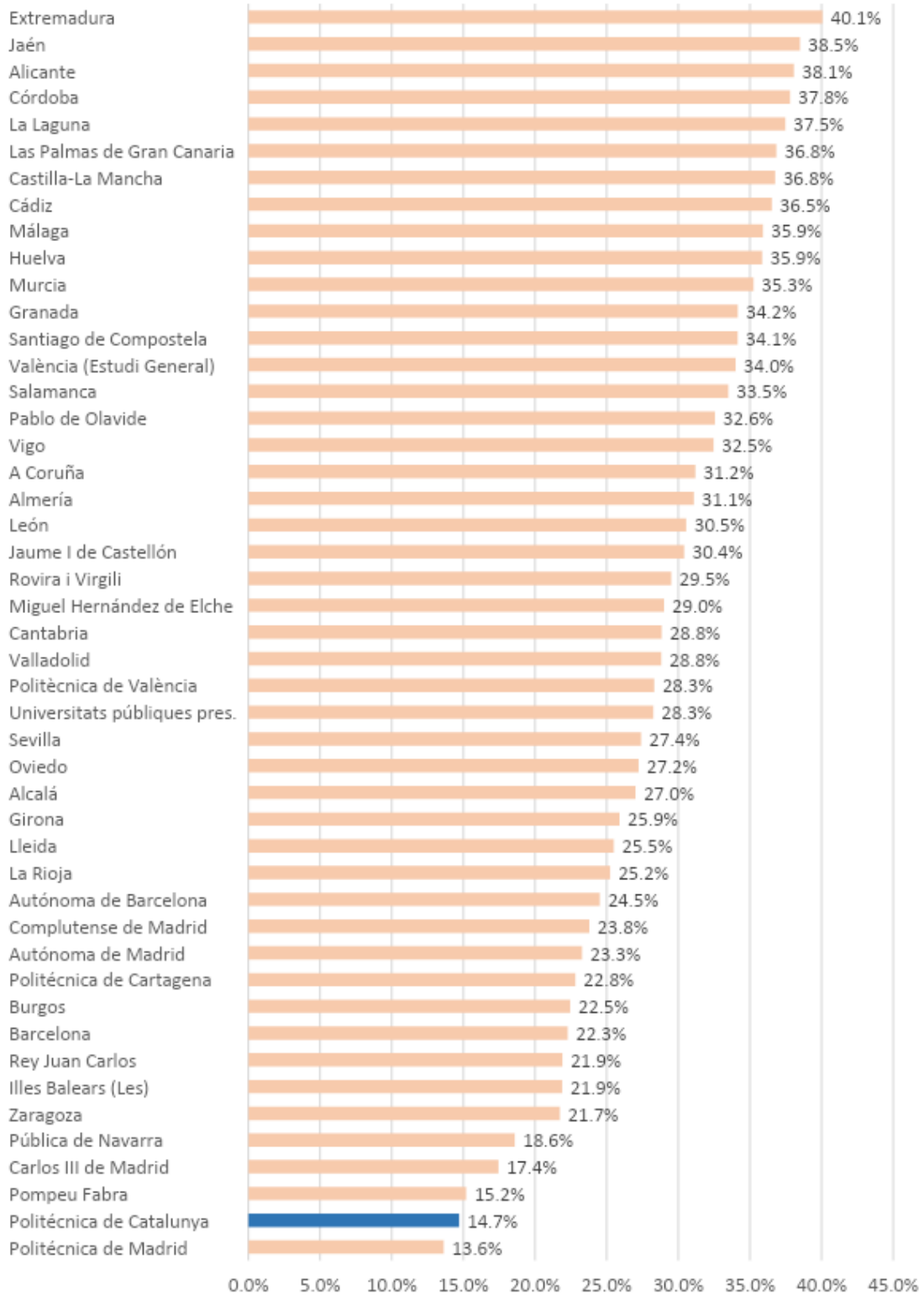
- o Atès que els criteris de renda i patrimoni que estableix la convocatòria són comuns a nivell estatal, Catalunya es situa per sota la mitjana estatal en els dos indicadors analitzats a l'igual que ho fan altres territoris amb nivells de rendes superiors a la mitjana.
- o Si analitzem el valor de l'import mitjà de l'ajut, s'observa com els estudiants becats a la UPC reben un import mitjà inferior tant a la mitjana de les universitats públiques presencials de l'estat com en relació a la resta d'universitats públiques de Catalunya. Les hipòtesis principals per interpretar aquesta diferència es poden relacionar amb el fet que l'exempció de preus no cobreix els crèdits matriculats per segona o més vegades i al fet que, fruit de la matrícula quadrimestral, una part dels estudiants perden la beca al no matricular la totalitat de crèdits entre els dos períodes.
- o La situació de la UPC en relació a les beques del MEC es pot interpretar en bona mesura com a fruit de la combinació d'un territori amb rendes més altes que la mitjana i d'uns estudis amb una menor proporció d'estudiants que obtenen i mantenen la beca.

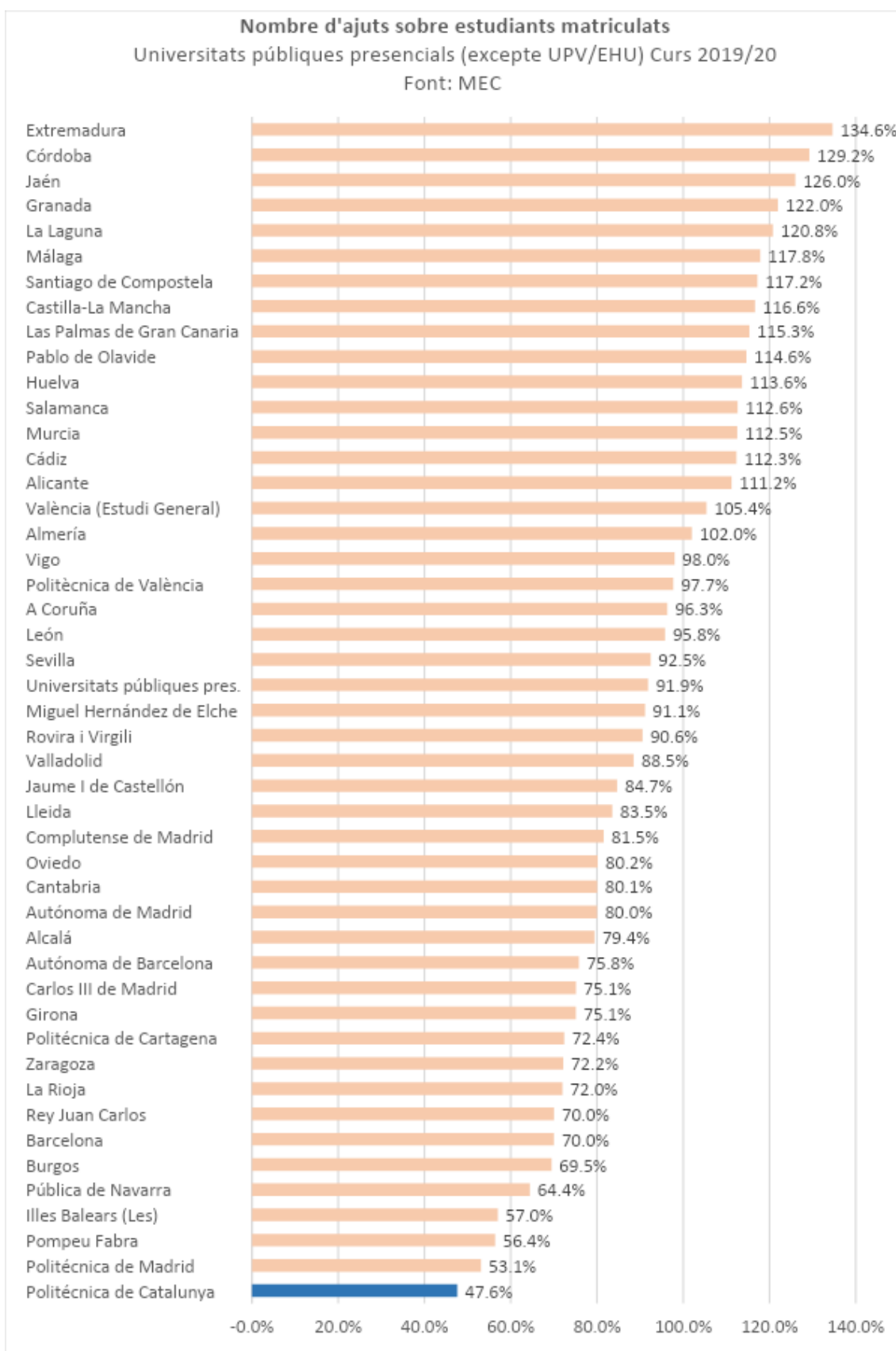
A continuació es presenten de forma gràfica els principals indicadors relacionats amb les beques MEC per al conjunt de les universitats públiques presencials. Les dades es presenten per al darrer curs amb informació publicada, val a dir que els resultats es mostren molt estables al llarg del temps.

% d'estudiants de nou ingrés amb beca MEC (2018-2019)

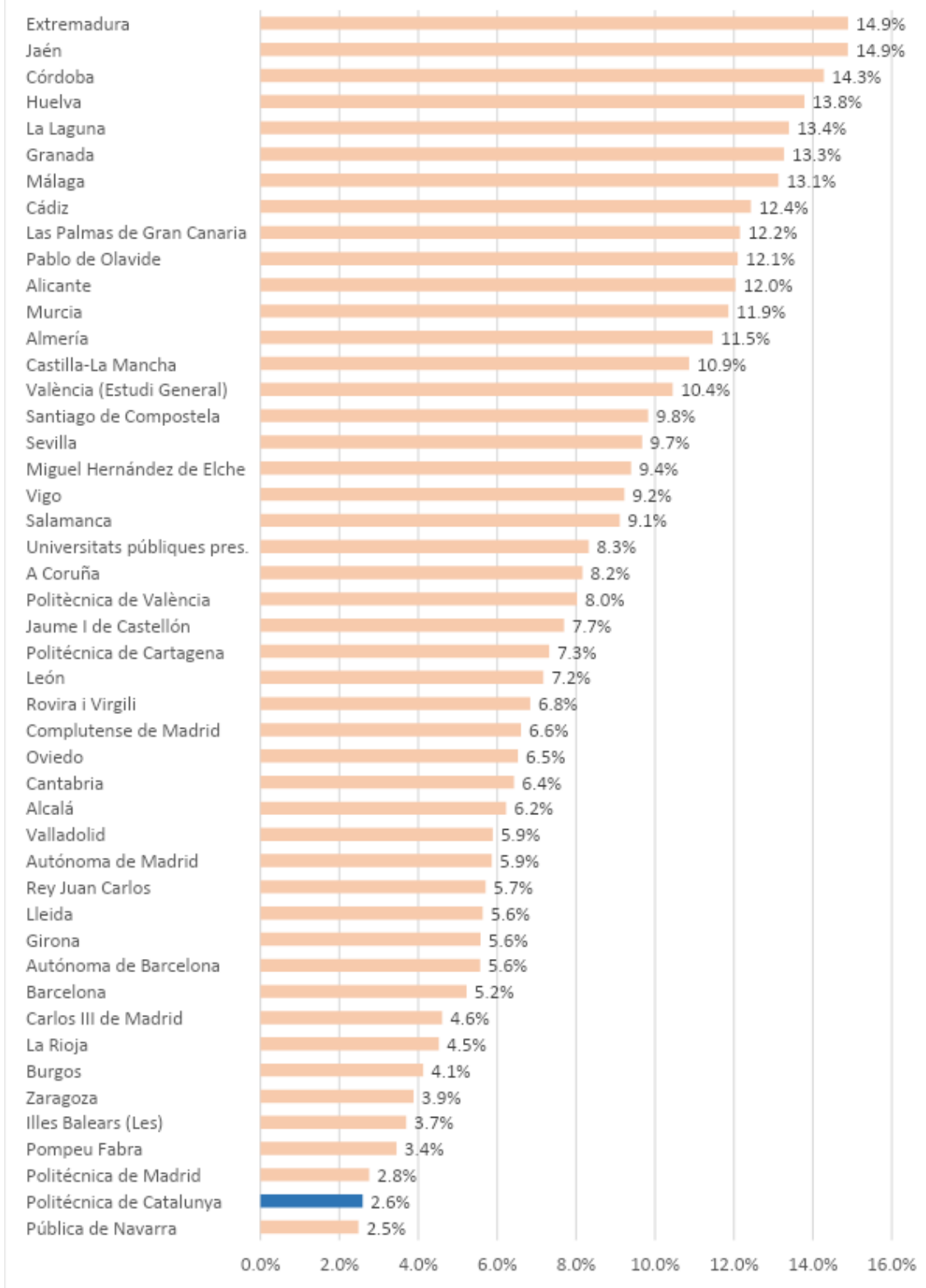
Estudiants amb exempció de preus i taxes sobre estudiants matriculats
 Universitats públiques presencials (excepte UPV/EHU) Curs 2019/20
 Font: MEC

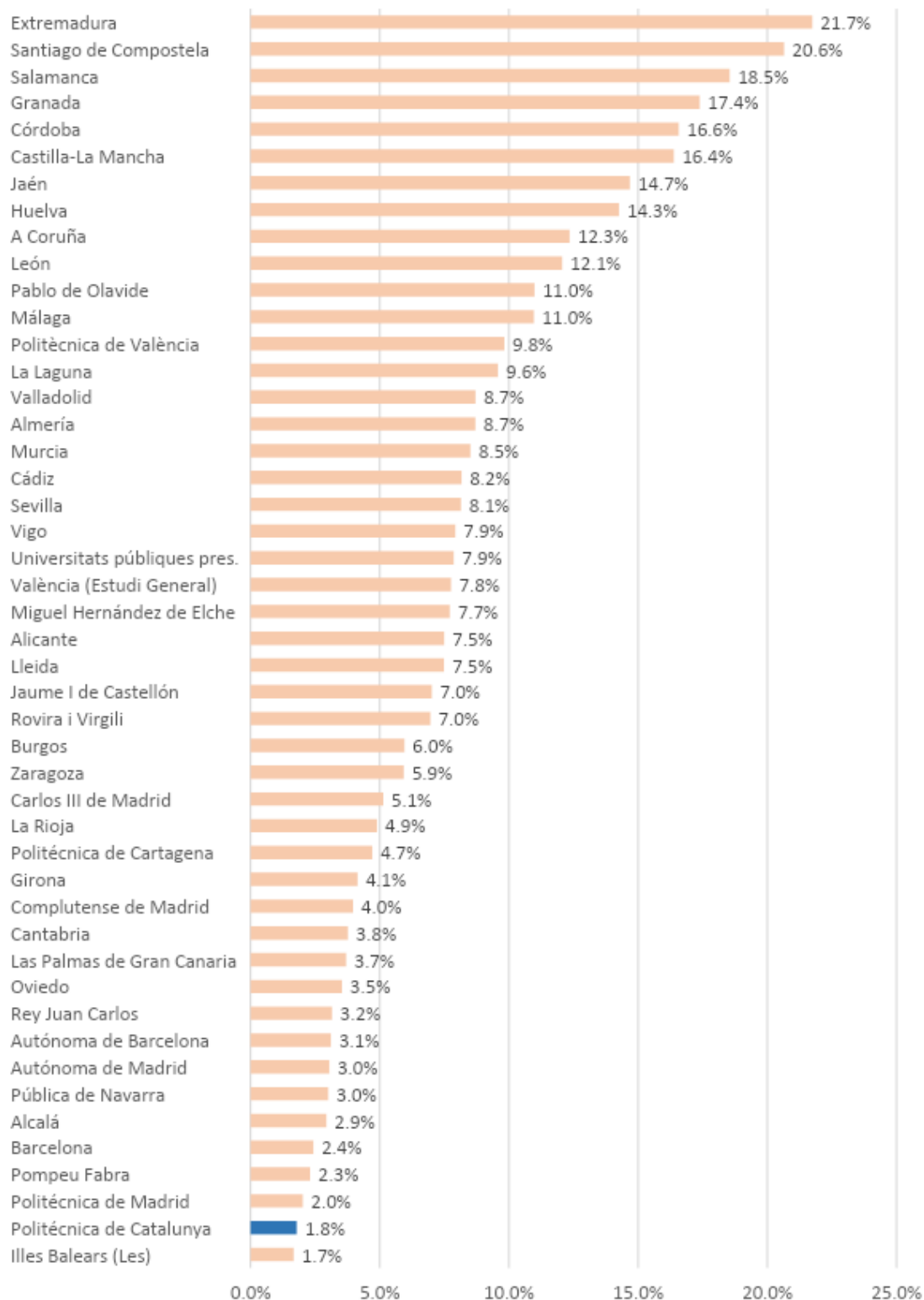
* La convocatòria de beques del MEC contempla diversos components, en conseqüència un estudiant pot rebre diversos ajuts.

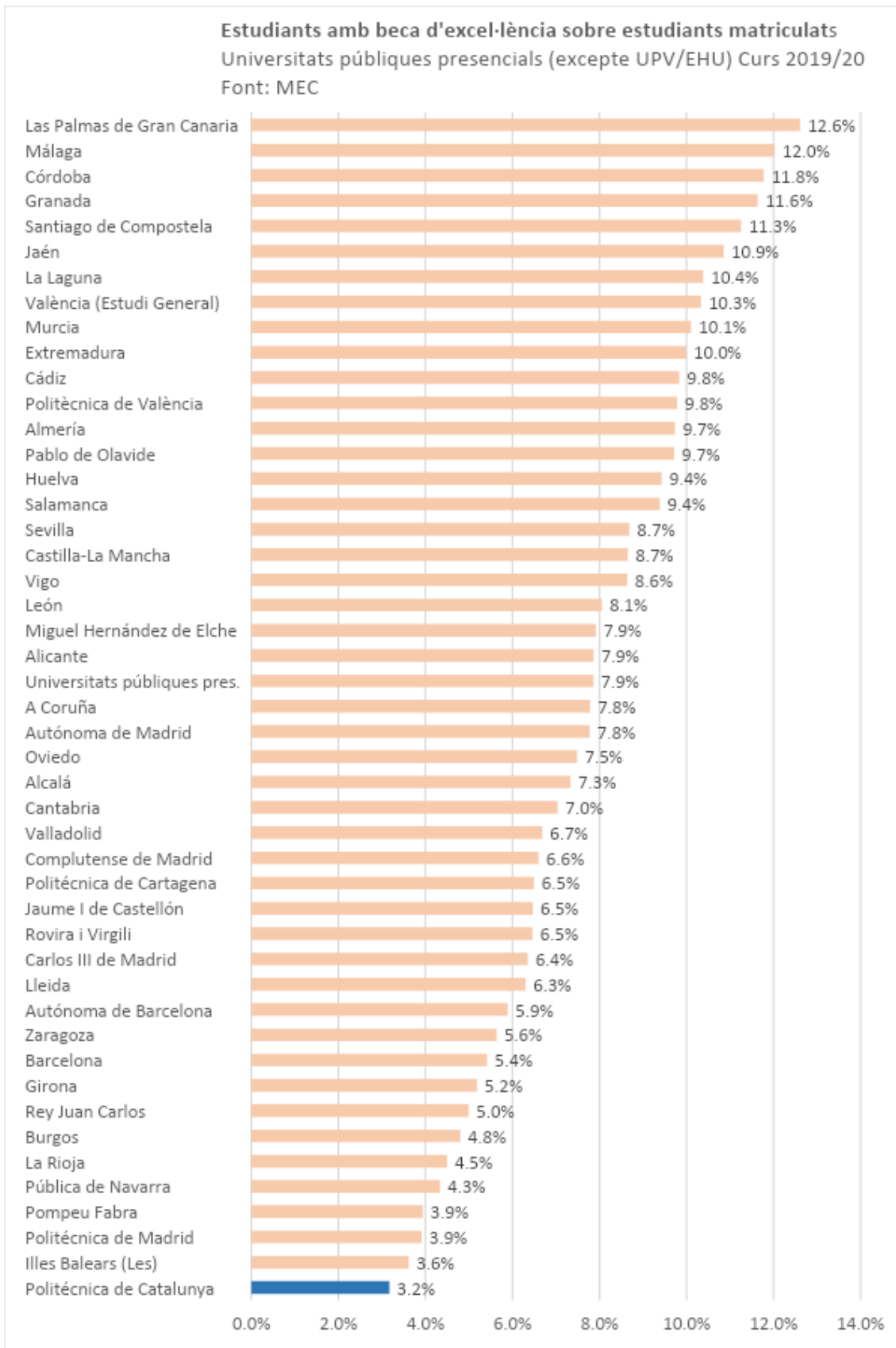
Estudiants amb beca compensatoria sobre estudiants matriculats
 Universitats públiques presencials (excepte UPV/EHU) Curs 2019/20
 Font: MEC

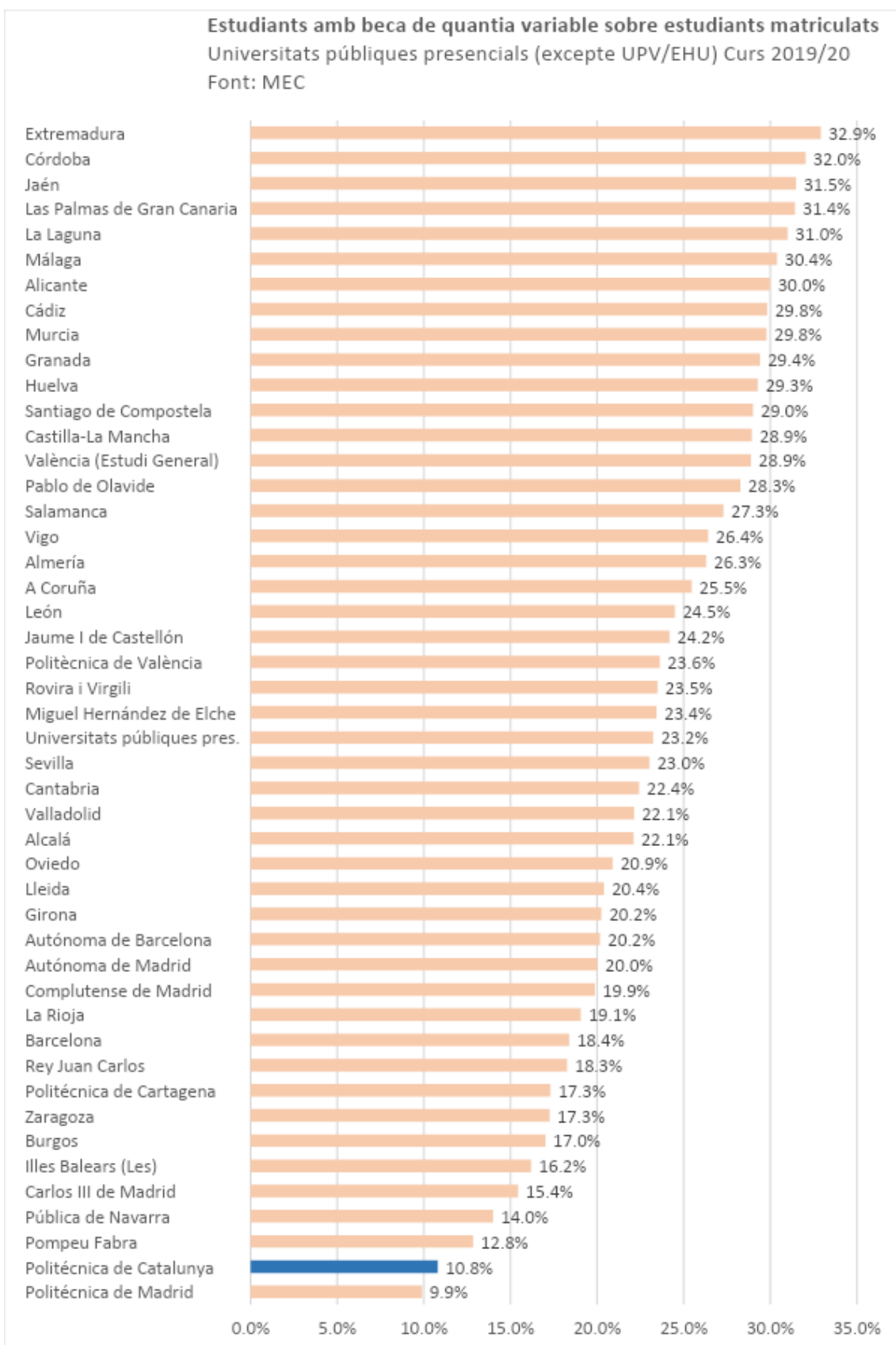
La beca compensatòria és un import de 1.700€ per als estudiants del llindar més baix de renda

Estudiants amb beca de residència sobre estudiants matriculats
Universitats públiques presencials (excepte UPV/EHU) Curs 2019/20
 Font: MEC

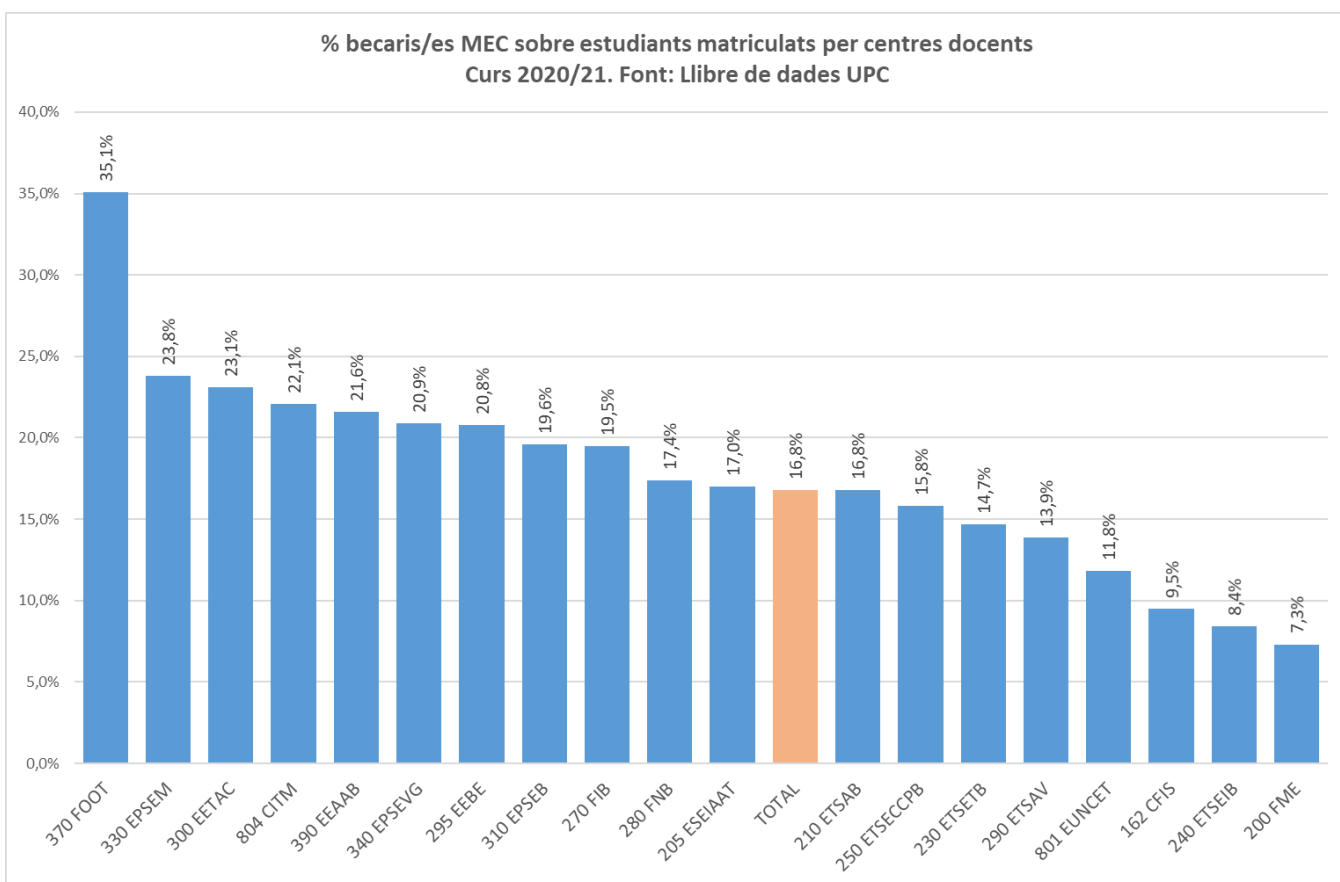

La beca lligada a l'excel·lència és un ajut per als estudiants de les rendes més baixes (l'indar 3) i tinguin una nota mitjana superior a 8 punts.

L'ajut de quantia variable només es accessible a estudiants amb rendes inferiors al llindar 2.

Proporció d'estudiants amb beca MEC respecte el total de matriculats

Centre	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	Mitjana
370 FOOT	25,2	26,7	32,2	35,1	29,8
330 EPSEM	17,8	17,8	21,7	23,8	20,3
804 CITM	17,9	20,4	20,7	22,1	20,3
300 EETAC	16,9	16,9	20,8	23,1	19,4
295 EEBE	18,6	15,0	18,7	20,8	18,3
270 FIB	18,2	15,9	18,3	19,5	18,0
390 EEAAB	15,2	16,1	17,8	21,6	17,7
340 EPSEVG	15,0	14,3	16,9	20,9	16,8
310 EPSEB	11,6	12,5	16,2	19,6	15,0

205 ESEIAAT	14,2	12,7	15,1	17,0	14,8
TOTAL	13,2	12,7	14,9	16,8	14,4
280 FNB	12,4	12,5	15,2	17,4	14,4
162 CFIS			18,8	9,5	14,2
210 ETSAB	11,0	12,7	14,2	16,8	13,7
230 ETSETB	12,7	12,0	14,3	14,7	13,4
250 ETSECCPB	11,6	13,6	12,1	15,8	13,2
290 ETSAV	12,2	11,5	13,8	13,9	12,9
801 EUNCET	7,8	9,9	12,0	11,8	10,4
200 FME	10,2	11,0	6,9	7,3	8,8
240 ETSEIB	7,4	6,3	8,0	8,4	7,5
802 EAE	2,9	2,8	2,6	3,7	3,0

La distribució dels estudiants becats a la UPC en funció dels llindars de renda de la beca MEC els tres darrers cursos ha estat la següent (centres propis):

Llindar	2018/19	2019/20	2020/21
Llindar 1	725	721	1.600
Llindar 2	2.107	2.164	2.198
Llindar 3	992	1.057	616
Total	3.824	3.942	4.414

Com es pot observar, la modificació dels valors del llindar 1 incorporada a partir de la convocatòria 2020/21 ha permès que molts més estudiants es puguin beneficiar de la quantia associada a la renda (1.700€ de "beca compensatòria").

Una distribució dels estudiants becats el curs 2020/21 per llindars i qualificacions es pot observar a la taula següent:

Conceptes de la beca MEC lligats a qualificacions	Llindar 1	Llindar 2	Llindar 3

Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (9,50 endavant)	95	84	11
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (entre 9 i 9,49)	83	115	10
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (entre 8,50 i 8,99)	144	138	21
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (entre 8 i 8,49)	203	187	27
Qualificació mitjana inferior a 8	1075	1674	547
Total	1600	2198	616

A destacar:

- D'entre el conjunt d'universitats públiques presencials de l'estat, la UPC es troba, per a les diverses modalitats d'ajuts, sempre entre les institucions amb menys estudiants becats. Dels 7 indicadors analitzats pel conjunt de les universitats públiques presencials de l'estat, la UPC ha ocupat el darrer lloc en 3 ocasions i el penúltim en les altres 4. Aquesta situació s'ha repetit de forma molt estable al llarg dels darrers anys amb informació publicada.
- La UPC és la universitat pública de l'estat amb una menor proporció d'estudiants becats d'entre els que ingressen a la universitat. En aquest indicador no influeixen els criteris acadèmics (s'exigeix un 5 en la prova d'accés). En conseqüència pot deduir-se que existeix un biaix de tipus econòmic ja en l'elecció dels estudis i que els estudiants de situacions econòmiques més desfavorables opten en menor mesura per seguir els estudis que la UPC ofereix.
- La beca d'exempció de preus públics de matrícula és la modalitat més generalitzada d'ajut als estudiants. El curs 2020/21 en van gaudir 4.732 estudiants de la UPC. D'acord amb la nostra dimensió, si tinguéssim la mateixa proporció que les universitats públiques de BCN (UB, UAB i UPF) hauríem de tenir 2.000 estudiants becats més.
- La distribució de les beques entre els centres de la UPC és força heterogènia. Destaca la proporció d'estudiants becats a la FOOT.
- L'ajust en els valors del Llindar 1 ha permès que el nombre d'estudiants que s'han pogut beneficiar de la quantia associada a la renda s'hagi incrementat significativament el darrer curs, arribant a ser 1.600 estudiants als centres propis.
- De l'anàlisi dels estudiants amb beca MEC en funció de les qualificacions obtingudes el curs anterior podem identificar diversos col·lectius amb qualificacions elevades i que podrien ser objecte d'una política d'especial protecció per part de la UPC.

ANNEX 2: Beques i ajuts propis a la UPC

La Universitat Politècnica de Catalunya, generalment amb recursos propis, però també en col·laboració amb altres institucions, posa a disposició dels seus estudiants diverses fórmules que els hi permeten accedir a recursos econòmics i que, en conseqüència, milloren les seves perspectives per donar continuïtat als seus estudis.

D'acord amb els principis que articulen el Pla Equitat 2022-2025, l'anàlisi dels instruments disponibles es fa partint una perspectiva àmplia, incorporant altres instruments que fins ara no han estat considerats part de les polítiques de promoció de l'equitat. Així es consideren aquells recursos propis que permeten:

- Reduir el cost del preu dels estudis
- Obtenir ingressos que permetin reduir el cost d'oportunitat durant el temps d'estudi
- Obtenir ajuts que permetin reduir el cost associat a activitats d'interès acadèmic (com ara la mobilitat internacional)

Concretament s'analitza informació sobre:

1. Ajuts per circumstàncies sobrevingudes
2. Beca salari UPC
3. Beques d'aprenentatge UPC
4. Beques d'inici a la recerca
5. Programa de préstecs UPC Alumni
6. Beques i ajuts a la mobilitat
7. Programes adreçats a estudiants preuniversitaris
8. Beques i ajuts en col·laboració amb altres institucions

A continuació es presenta una descripció breu d'aquests instruments amb una referència especial als criteris de prioritització de les sol·licituds, a la contraprestació que representa per als estudiants i al nombre d'ajuts que periòdicament es convoquen.

1. Ajuts per circumstàncies sobrevingudes

Destinada a ajudar a estudiants que degut a circumstàncies personals desfavorables i/o sobrevingudes no puguin fer front al pagament dels preus i taxes corresponents als seus estudis a la UPC.

La prioritització d'aquests ajuts no tenen caràcter competitiu i s'atorguen ajuts fins a exhaurir els recursos pressupostats. La comissió que resol aquests ajuts té en consideració el nombre de crèdits cursats per l'estudiant i es valorarà positivament que estigui en disposició de finalitzar els estudis.

Pel que fa als recursos destinats, la UPC l'exercici 2021 té previst destinar 40.000€ del pressupost propi i 15.000€ del pressupost del Consell Social.

Per valorar l'impacte d'aquesta convocatòria s'ha elaborat una anàlisi sobre els estudiants de la UPC que han estat objecte de suspensió temporal[1] dels estudis al llarg dels darrers 4 cursos amb dades completes disponibles (2016/17 fins 2019/20).

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Mitjana
Apercebiments de suspensió temporal	999	931	972	789	923
Aixecament de la suspensió	810	719	703	435	667
Estudiants suspesos	189	212	269	354	256
Import impagat dels estudiants suspesos	240.869 €	300.956 €	310.196 €	328.636 €	295.164 €

En mitjana dels darrers cursos, a la UPC cada curs 923 estudiants tenen problemes per pagar els seus estudis. L'import total dels impagaments inicials per preus i taxes d'aquests estudiants es troba al voltant de 1,24 milions d'euros per curs.

El 72,3% troba els recursos necessaris i aconseguix l'aixecament de la suspensió. Tot i això, en mitjana, s'acaba suspens temporalment 256 estudiants cada curs, fruit de l'impagament de les taxes i preus de matrícula.

Els estudiants que resten suspesos dels estudis generen un import d'impagaments proper als 300.000€ per curs. Cal tenir present que aquest impagament es produeix malgrat que la UPC ja ha destinat recursos a ajudes per causes sobrevingudes (en el curs 2020/21 es van destinar 40.000€).

Com a valoració general, cal considerar que els ajuts que la UPC ha mobilitzat per ajudar als estudiants que tenen elevades dificultats econòmiques per pagar els preus dels seus estudis, permeten arribar aproximadament al 16% de l'import total que seria necessari per evitar tots els abandonaments per motius econòmics.

A les taules següents es mostra la distribució dels estudiants que han estat suspesos temporalment en funció de la proporció dels ECTS superats respecte els necessaris per finalitzar els seus estudis:

Estudiants de grau amb suspensió temporal¹³

% de crèdits superats	% Estudiants	% Import impagat
0%	40,7%	38,4%
Menys del 25%	25,4%	25,8%
Entre el 25% i el 49%	11,5%	13,4%
Entre el 50% i el 74%	8,2%	10,4%
Més del 75%	14,3%	12,0%
Total general	100%	100%

Estudiants de màster amb suspensió temporal

% de crèdits superats	%Estudiants	% Import impagat
0%	34,5%	42,7%
Menys del 25%	9,6%	6,2%
Entre el 25% i el 49%	6,9%	8,8%
Entre el 50% i el 74%	19,2%	18,0%
Més del 75%	29,9%	24,2%
Total general	100,0%	100,0%

A partir d'aquesta informació, sembla recomanable concentrar els esforços institucionals (ajuts per a circumstàncies sobrevingudes i/o beques d'aprenentatge) en els estudiants que hagin demostrat una certa capacitat acadèmica per progressar en els estudis de la UPC.

2. Beques salari UPC

Aquesta convocatòria té com a objectiu oferir fins a 10 beques salari. Els ajuts tenen una dotació mensual de 500€ de setembre a juny i aquesta assignació es mantindrà durant tots els anys de durada teòrica dels estudis de grau sempre i quan, la persona beneficiària continui matriculada a la UPC.

¹³ Administrativament la suspensió és temporal i, l'estudiant per prosseguir els seus estudis haurà d'abonar prèviament els imports pendents.

Els beneficiaris són estudiants que estiguin cursant l'últim curs de Batxillerat o de Cicle Formatiu de Grau Superior secundària durant el curs anterior i que accedeixin, per primera vegada a uns estudis de grau en un dels centres propis de la UPC.

El pressupost d'aquesta convocatòria està previst que s'estabilitzi el curs 2023/24 entorn als 200.000€. Actualment, atès que és la segona convocatòria, hi ha 20 beneficiaris/es als que es preveu destinar un total de 100.000€ al llarg del curs 2021/22.

Els criteris per a la prioritització d'aquestes beques tenen en consideració:

- Que l'estudiant hagi participat en alguns dels programes que la UPC té per afavorir la formació superior entre col·lectius especialment desafavorits com ara el programa Prometeus, el programa Èxit, Joves Talents, el projecte Rossinyol del casal d'infants del Raval o qualsevol altre en que participi la UPC.
- La nota mitjana de l'expedient de secundària fins el moment de finalització del termini de presentació de les sol·licituds.
- Que hagi cursar la secundària en un centre públic.
- Que hagi estat becari/a del MEyFP durant el curs anterior a l'accés a la UPC.

Les beques salari es financen en el marc del conveni amb el Banc de Santander.

3. Beques d'aprenentatge UPC

Adreçades a estudiants de grau que han superat la fase inicial o a estudiants de màster

Una beca d'aprenentatge és un programa de formació que incorpora un ajut econòmic adreçat a un/a estudiant universitari/a matriculat/da en un programa de grau o màster que es cursi en una unitat acadèmica de la UPC. El programa de formació pot fer referència a competències transversals com a específiques de la seva titulació, així com en aquelles competències relacionades amb la seva incorporació al món laboral¹⁴.

La durada mínima de la beca és de 3 mesos i la màxima de 24 mesos sempre i quan la beca sigui de vint hores setmanals, altrament la durada màxima serà d'un període inversament proporcional.

Per a la seva concessió, cada beca pot definir uns criteris propis o, en el cas que no es determinin, ha de valorar els següents (20% cadascun):

- a) Idoneïtat del/la candidat/a amb la beca d'aprenentatge sol·licitada.
- b) Coneixements de llengües.
- c) Coneixements i ús d'eines i tecnologies de la informació i comunicació (llenguatges, aplicacions...).
- d) Informació curricular addicional.
- e) Entrevista.

Atenent a la finalitat d'aquest document sembla interessant remarcar que no es contemplen criteris relacionats amb la situació socioeconòmica de l'estudiant.

¹⁴ Els àmbits de formació que poden ser objecte de beca poden ser consultats a l'article 6.3 de la Normativa de beques d'aprenentatge (Acord CG/2019/01/23).

La taula següent recull les dades corresponents als darrers 5 cursos i permet observar com les dades corresponents al curs 2020/21 són excepcionalment elevades.

	Nombre de becaris/es	Import
Curs 2016/17	737	1.099.000 €
Curs 2017/18	728	1.195.000 €
Curs 2018/19	741	1.098.000 €
Curs 2019/20	724	1.022.000 €
Curs 2020/21 ¹⁵	1.028	1.367.000 €
Mitjana	792	1.156.200 €

4. Beques d'iniciació a la recerca (INIREC)

Les beques INIREC tenen l'objectiu de fomentar que els estudiants/les estudiants de grau i màster de la UPC s'iniciïn en la recerca fent activitats que poden estar relacionades amb els següents àmbits:

- Gestió i ús dels recursos de recerca
- Promoció d'activitats de recerca
- Habilitats comunicatives i documentals.
- Tecnologia de la informació i comunicacions, ordinadors personals, i sistemes d'informació.
- Processos i procediments de gestió de la recerca universitària.

El finançament d'aquests ajuts són fons propis d'unitats i grups de recerca de la UPC.

El curs 2020/21 es van convocar 430 beques per un import total de 1.074.000€.

Entre els requeriments generals que estableix la convocatòria no hi ha cap que tingui en consideració la situació socioeconòmica dels candidats.

¹⁵ El curs 2020/21 en el marc de les actuacions vinculades a la lluita contra les conseqüències de la pandèmia COVID-19 es va dotar un fons extraordinari per a beques d'aprenentatge.

5. Programa de préstecs UPC Alumni

El programa està especialment orientat a estudiants de la UPC amb altes capacitats acadèmiques i permeten finançar

- una estada internacional (com ara un Erasmus)
- fer el treball de fi de grau (TFG) a l'estranger (o una activitat similar)
- cursar estudis de grau al Centre de Formació Interdisciplinària Superior (CFIS).

S'atorguen préstecs a l'honor de fins a 5.000€ i s'han de començar a retornar a partir del segon any en què la persona beneficiària s'incorpora al mercat laboral amb unes condicions que determina la convocatòria.

Els criteris d'adjudicació tenen en consideració tant criteris acadèmics, com socioeconòmics i personals.

La convocatòria de Préstecs UPC Alumni per al curs 2021-2022, ha estat dotada amb un màxim de 40.000€.

6. Beques i ajuts a la mobilitat

Per tal de facilitar l'accés a la mobilitat internacional com a experiència acadèmica i vital, el programa d'ajuts Erasmus és l'instrument principal, dels 787 estudiants de la UPC que van fer mobilitat internacional el curs 2020/21, el 70,1% ho van fer en el marc d'aquest programa.

Atès que la pandèmia ha condicionat extraordinàriament la mobilitat internacional, la consulta de les sèries històriques són especialment interessants:

	Estudiants mobilitat outgoing	Erasmus	% Erasmus
Curs 2015/16	1353	1022	75,5%
Curs 2016/17	1401	1010	72,1%
Curs 2017/18	1507	1085	72,0%
Curs 2018/19	1337	891	66,6%
Curs 2019/20	1328	913	68,8%
Mitjana prepanemia	1385,2	984,2	71,1%
<i>Curs 2020/21</i>	<i>787</i>	<i>552</i>	<i>70,1%</i>

Aproximadament el 42% dels graduats de la UPC participen en programes de mobilitat. Alguns estudis¹⁶ indiquen que els ajuts Erasmus, en mitjana cobreixen el 60% del cost total associat a la mobilitat.

És important destacar que els ajuts Erasmus contemplen un ajut complementari per a estudiants amb situacions socioeconòmiques desfavorables.

Complementàriament, l'AGAUR mitjançant la convocatòria MOBINT atorga uns ajuts complementaris als estudiants que han obtingut la beca Erasmus a la seva universitat. Es tracta d'una convocatòria competitiva en la que es poden atendre habitualment menys del 50% de les sol·licituds presentades.

La prioritització de les sol·licituds considera com a variables principals les qualificacions acadèmiques dels estudiants (80%) i el coneixement d'idiomes (20%).

Convocatòria	Dades del conjunt d'universitats			Dades UPC		
	Sol·licituds presentades	Sol·licituds atorgades	% sol. Atorgades	Sol·licituds presentades	Sol·licituds atorgades	% sol. Atorgades
2016	5756	1933	33,6%	1264	467	36,9%
2017	4276	1945	45,5%	1027	450	43,8%
2018*	4335	2000	46,1%	884	367	41,5%
2019*	4074	2057	50,5%	825	383	46,4%

* Inclouen dades del subprograma MOBINT-MIF (Programa de millora i innovació en la formació de mestres)

7. Programes adreçats a estudiants preuniversitaris

Amb la finalitat de promoure l'equitat més enllà de la nostra universitat, la UPC promou i participa activament en diversos programes que tenen en comú el suport i l'acompanyament a estudiants d'etapes prèvies a la universitat amb la finalitat de reduir l'abandonament escolar, de millorar la seva formació i aportar informació i orientació en l'elecció dels estudis.

Aquests programes no només es focalitzen en l'equitat socioeconòmica sinó que aborden altres dimensions com ara l'equitat de gènere o la salut visual.

El principal programa propi és "**Aquí STEAM UPC**", coordinat pel Servei de Comunicació de la UPC i que té una orientació especial envers el talent femení. L'objectiu principal és trencar els estereotips i rols de gènere establerts en la societat i fer visibles nous referents femenins d'una manera atractiva i propera per a les noies mitjançant l'acció de referents UPC (investigadores i

¹⁶ Caballero, A.; Batres, A.; Cárdenas, J.F. (2017). La equidad en la movilidad de estudiantes en el programa Erasmus: estudio de caso de la Universidad de Málaga. *Journal of Supranational Policies of Education, Extraordinario* (2015), pp. 174-186. DOI: <https://doi.org/10.15366/jospoe2017.m1>

científiques PDI de la UPC) als centres educatius. Les accions són activitats STEAM a l'aula i tasques de mentoria al centre en el desenvolupament del seu pla d'acció STEAM. Cada curs es treballa amb entre 20 i 25 centres educatius de primària i secundària, i això permet arribar a 1.800-2.000 estudiants de primària i ESO.

Així mateix, la UPC col·labora amb iniciatives d'altres administracions i organitzacions amb finalitats similars. La coordinació d'aquesta participació sovint es canalitza a través del Centre de Cooperació per al Desenvolupament La participació dels estudiants en alguns casos es fa en el marc d'una beca d'aprenentatge i pot implicar reconeixement de crèdits.

Alguns d'aquests programes com ara Prometeus o Joves Talents donen continuïtat a l'acompanyament una vegada els estudiants han accedit a la UPC.

Com a resum, a continuació es presenta una fitxa dels principals d'aquests programes:

Iniciativa	Programa ÈXIT
Descripció	Consorti d'Educació de Barcelona, amb instituts i escoles adscrites (la majoria alta complexitat)
Tipus	Suport i acompanyament a l'ESO
Objectiu	Acompanyament-suport educatiu per reduir abandonament escolar, tutoria als instituts i figura dels Amics Grans (reforç escolar fora de l'horari lectiu, grups de fins a 10 persones).
Àmbit	Barcelona ciutat
Participació UPC	Gestió Programa Adhoc UPC. Convocatòria, resolució, pagament i Coordinació Acadèmica (fins a 25 beques d'aprenentatge UPC curs 21-22) Finançament CEB Firma de un Conveni marc UPC amb CEB amb especificitats annexes cada curs acadèmic
Gestió UPC	VR Docència i estudiantat. Gabinet d'innovació i comunitat
Situació	En procés de disseny, inicia Set 21
WWW	https://www.edubcn.cat/exit
Impacte directe (beneficiaris o voluntaris)	10-25 beneficiaris beques
Impacte (social)	75-175 estudiants ESO

Iniciativa	enTàndem
Descripció	AFEV, en coordinació amb centres educatius, serveis socials i universitats
Tipus	Suport i acompanyament a l'ESO

Objectiu	Evitar fracàs escolar (acabar la ESO) a través de mentoria social i educativa: voluntariat universitari que fa acompanyament individual a joves vulnerables en activitats de reforç escolar i de lleure.
Àmbit	Barcelona, Barberà, Sant Coloma de Gramenet
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits Conveni UPC de col·laboració amb AFEV per al desenvolupament de programes i altres iniciatives impulsades per ambdues institucions en l'àmbit de la cooperació i el voluntariat vigent fins 31.10.2022 renovable
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2018-19 5 UPC, curs 2019-20 4 UPC
WWW	https://entandem.cat/

Iniciativa	Programa Rossinyol
Descripció	Fundació Servei Solidari, en col·laboració amb instituts (Barcelona, Sabadell)
Objectiu	Evitar fracàs escolar a través de mentoria social: acompanyament en el lleure per millorar autonomia, autoestima i paliar la falta de xarxa de suport de nois/es vulnerables (de 6è a 2n ESO) i donar-los referents universitaris.
Àmbit	Barcelona, Sabadell
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits (fins a 4 ETCS) Conveni UPC amb Servei Solidari per a la realització d'activitats solidàries i de Cooperació fins 1.12.2021, renovable
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2018-19 9 UPC, curs 2019-20 4 UPC, curs 20-21 8 UPC
WWW	http://serveisolidari.org/ca/quefem/MENTORIA/ROSSINYOL/

Iniciativa	Programa d'Acompanyament Educatiu (PAE)
Descripció	Fundació Catalunya-La Pedrera
Tipus	Suport i acompanyament a l'ESO
Objectiu	Reforç escolar a través de voluntariat (no és específic per centres d'alta complexitat)
Àmbit	Barcelona, Castelldefels, Terrassa, Manresa
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits. Conveni UPC amb Cat LaPedrera per activitats de voluntariat. Vigent fins 12.11.2021, renovable.

Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2018-19 mínim 1 UPC
WWW	https://www.fundaciocatalunya-lapedrera.com/ca/programa-dacompanyament-educatiu

Iniciativa	Centre Obert Infantil
Descripció	Casal dels Infants
Tipus	Suport i atencions educatives específiques que els permetin seguir el ritme (3-12 anys)
Objectiu	Impulsar programes i activitats en l'àmbit de la solidaritat, el voluntariat i la cooperació. Contempla activitats de reforç educatiu i per promoure la inclusió educativa.
Àmbit	Barcelona
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits Conveni marc UPCI Casal dels Infants per activitats de voluntariat, solidaritat i cooperació.. Vigent fins 2.7.2021, renovable. Conveni específic UPC en el marc de l'acció social al Besòs i la Mina
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2017-18 6 UPC Curs 18-19 1 UPC (algun més, però no va demanar reconeixement).
WWW	https://www.casaldelsinfants.org/infants-i-adolescents

Iniciativa	VOOL UPC
Descripció	CUV-FOOT
Tipus	Suport escoles de primària
Objectiu	Revisions visuals a 16 escoles de primària Terrassa (9 d'elles d'alta complexitat) de Terrassa per contribuir a evitar el fracàs escolar
Àmbit	Terrassa
Participació UPC	Estudi per relacionar pobresa i salut visual. 2 Beques Aprenentatge de 20h suport al desenvolupament del programa 9-10 mesos Pràctiques d'estudiants
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)

Situació	Curs 18-19: 27 estudiants Curs 19-20: 12 estudiants
WWW	https://cuv.upc.edu/es/servicios/accion-social http://www.elpuntavui.cat/societat/article/16-educacio/1934576-la-pobresa-i-ncideix-en-la-visio-infantil.html
Impacte directe (beneficiaris o voluntaris)	Programes de salut pública de detecció precoç. Revisió a 750 alumnes de 16 escoles de Terrassa (9 alta complexitat)

Iniciativa	PROMETEUS
Descripció	Universitats i districtes BCN
Tipus	Afavorir l'accés i la continuïtat en estudis universitaris a col·lectius en risc d'exclusió.
Objectiu	Suport educatiu en instituts públics a càrrec de mentors ex-Prometeus, acompanyament en el trànsit a la universitat i suport/tutorització durant els estudis de grau. En aquesta darrera tasca, programa UniMentor: mentors de 2n-4t de graus universitaris acompanyen estudiants de primer
Àmbit	Raval, Sant Martí i Nou Barris,
Participació UPC	suport en difusió per trobar estudiants UPC
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
WWW	https://afev.cat/projectes/prometeus/
	Programa Joves Talents
Descripció	Joves Talents - Aula Actual, CONFAVB
Tipus	Accés a la universitat
Objectiu	Promoure l'ascensor social a través de l'educació, ajudant als joves d'instituts de zones complexes a accedir a la formació universitària. Mentoring a joves amb dificultats socioeconòmiques, becats o becaades per la Fundació Agbar per poder accedir a la universitat (beques Joves Talents). Les persones becaades alhora esdevenen mentors/es de menors amb dificultats d'aprenentatge
Participació UPC	Difusió Reconeixement de crèdits
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	6 estudiants UPC han fet aquest voluntariat en el curs 2019-20

8. Beques i ajuts en col·laboració amb altres institucions

Més enllà de les beques i ajuts comentats en els punts anteriors existeixen tot un conjunt de convocatòries, generalment de menor dimensió, i es posen a disposició dels estudiants de grau i màster:

- Ajuts ApadrinaTIC: Ajuts de matrícula per a estudiants de graus de l'àmbit TIC
- Beques per a la introducció a la recerca-CSIC: Orientades a estudiants universitaris en l'últim curs de grau universitari interessats a seguir una carrera investigadora
- Beques ICMAB (Institut de Ciència dels Materials Barcelona): Per a estudiants que vulguin iniciar un màster oficial en el camp de la ciència dels materials, física, química, biologia i biomedicina
- Beques IFISC (Institut de Física Interdisciplinària i Sistemes Complexos): Per iniciar-se a la recerca fent una estada a les seves instal·lacions.
- Beques Santander Equality: Per a estudiants de gènere femení que estiguin matriculades en segon curs d'un grau UPC.
- Beques Santander Conecta: Permeten accedir a un equip informàtic i un ajut directe de 350€ amb la finalitat de contribuir a les despeses de connectivitat.

En aquest punt també han de ser considerades les beques, ajuts i premis que els diferents centres de la UPC promouen en col·laboració amb empreses i institucions¹⁷ i que permeten als estudiants obtenir recursos econòmics o reduir el cost dels preus de matrícula.

A destacar:

- La UPC posa a l'abast dels seus estudiants una convocatòria d'ajuts per circumstàncies sobrevingudes per fer front als costos associats al preu dels estudis mitjançant l'aportació de recursos propis del seu pressupost.
- Els recursos disponibles en relació a l'estimació dels recursos necessaris per a aquest tipus d'acció permeten arribar a cobrir entorn el 16% de les necessitats totals.
- Des del curs 2020/21, la UPC ha posat en marxa una política de beques salari que permet donar un suport anual de 5.000€ al llarg dels seus estudis a 10 estudiants de nou accés a estudis de grau. Als centres propis de la UPC el curs 2020/21 van accedir 5.274 nous a grau.
- La UPC és molt activa en la convocatòria de beques d'aprenentatge per als seus estudiants, així el curs 2020/21 va concedir més de 1.000 beques amb finalitats diverses d'entre les que destaquen el suport a tasques docents, a mentories acadèmiques i a projectes específics. Els criteris generals de concessió d'aquestes beques no consideren criteris socioeconòmics.
- La UPC, mitjançant la seva xarxa Alumni, disposa també d'un programa de préstecs a l'honor destinat al desenvolupament d'activitats acadèmiques i orientat a estudiants d'altres capacitats.
- Els ajuts per a la realització d'activitats de mobilitat internacional outgoing també tenen una dimensió important a la UPC, arribant en mitjana a més de 1.300 estudiants en els cursos anteriors a la pandèmia.
- Amb la finalitat de contribuir a la millora de l'equitat en l'accés a la universitat, la UPC col·labora amb organitzacions i administracions diverses per donar suport i

¹⁷ Com ara amb Accenture, Everis,...

acompanyament a estudiants de primària i d'ESO. És un conjunt força divers d'iniciatives, algunes amb un impacte quantitativament baix encara que qualitativament molt elevat.

- Molts centres docents han aconseguit atreure recursos d'empreses i organitzacions que permeten atorgar premis i ajuts a estudiants ja sigui en base a criteris acadèmics com socioeconòmics i personals.

Annex 3. Detecció de necessitats.

Introducció

En el procés de disseny del Pla d'equitat, i amb l'esperit de detectar les necessitats amb els beneficiaris principals del programa s'han realitzat tres grups focals per les 2 línies estratègiques que es van definir inicialment:

➔ **Compromís social amb l'equitat en l'àmbit educatiu:**

➔ **Equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis:**

Aquestes sessions han estat dissenyades i facilitades conjuntament per l'Àrea Acadèmica i el Gabinet d'innovació i Comunitat, amb la participació del VR d'Estudiantat i del VR de Responsabilitat social i igualtat.

Participació i resultats del Focus grup A.

- Tema: Compromís social amb l'equitat en l'àmbit educatiu:
- Actors: que treballen en etapes de primària/secundària.
- Data: 15 abril 2001
- Pregunta clau: Què podem fer des de la UPC per incidir en el sistema educatiu introduïnt major equitat social.

En el focus grup A hi van participar les següents persones:

Nom convidat	Entitat
Albert Francolí	Servei Solidari
Juanma Martin	Casal dels Infants
Nimho	Prometeus
estudiants Institut	Prometeus
Maria Juan	Serveis socials
Shazra Javed	Prometeus
Carolina Crespo	Professora INS Bellvitge, col·laboradora Aquí STEAM
Ivan Sangenis	professor INS Dr Puigvert

Idees força:

- Comunicació: “La informació útil per a l'estudiantat circula a través de canals no formals, de familiars, coneguts, d'anar als campus a preguntar... La informació no està a la pàgina de la UPC, sino a les webs de les escoles. Ha de ser més fàcil, més visual”.
- Més enllà de les beques: “La beca no és suficient per aportar equitat. Vius lluny, no saps prou anglès, no pots pagar classes de repàs a l'acadèmia, vas cansat d'altres feines, se t'espatlla l'ordinador....”
- Sistema ineficient: hi ha endarreriments en el pagament dels ajuts que perjudiquen molt les oportunitats.
- Burocràcia: “Perdem molt de temps preparant documents i fent tramitacions en terminis canviants”.
- Sistema pervers allunyat de la realitat: han de matricular més assignatures per mantenir la beca (sobrecàrrega) perquè no es pot fer una matrícula parcial.

Participació i resultats del Focus grup B i C.

- Tema: Equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis:
- Actors: B: implicats / representants en accions dirigides al nostre estudiantat/ C: estudiants beneficiaris d'ajuts econòmics.
- Data: Focus grups B: 14 abril 2021+ Focus Grup C: 13 de maig 2021)
- Pregunta clau: Com articulem una xarxa de seguretat d'equitat per al nostre estudiantat fins a la finalització dels estudis?

Nom convidat	Entitat
Marc Herrera	Delegació estudiantat (acció tutorial al centre)
Jaume Asensio	Delegació estudiantat (acció tutorial al centre)
Gemma Domenech	Prometeus Sant Martí i Nou Barris
Amara Nahed	Prometeus UPC
Bushra Kafranch	Estudiant beneficiari
Estudiant UPC	Estudiant beneficiari
Irene Josa	Estudiant voluntari (ara és doctorand)
Jordi Voltas	Caps d'estudi ETSEIAAT
Sebastian Tornil	SD de política acadèmica de la EEBE
Núria Tomàs	Responsable inclusió de centre (FOOT)
Maricè Tapies	Beques Alumni

Nom convidat	Moment Estudis
Elizabet Anado Bezpalyuk	Inici
Stephanie Elisabeth Arana Socola	Final
Iman Bekkadi Ait-Ali	Final

Ibtissam Benhari principi	Inici
Carla Camacho Carrasco	Meitat
Laura Díaz Sánchez	Inici
Habiba Errachid Abdeouhab	Meitat
Carles Franquet Molina	Final
Antoni García Pérez	Inici
Walter José Troiani Vargas	Inici
Joan Wu Lu	Meitat
Oriol Figols Monlleó	Meitat
Jaume Cañellas Pagès	Meitat

Idees força:

- **Sota pressió.** Per l'estudiant amb situacions econòmiques desfavorables, la pressió comença a 2n batxillerat amb la selectivitat i a la universitat continua!
- **Informació**
 - ◆ Transversalitat de la informació. La informació és transversal i és important que arribi també abans de la universitat.
 - ◆ Manca de continuïtat de la informació. La UPC dona molta informació a l'inici, no la dosifica en les diverses situacions, de forma que acompanyi
 - ◆ Mala informació. Que sigui informació més fàcil, més visible, més visual
 - ◆ Desconeixement. No coneixen els préstecs Alumni
- **Incertesa.** Produïda per la lentitud en la resolució de les beques.
- **Opcions.**
 - ◆ Caldria oferir via lenta / dedicació parcial.
 - ◆ Cercle vicis: vull matricular-ho tot, trec mala nota, trio horaris no compatibles, encara pitjor nota, perdo la beca.
- **Acompanyament**
 - ◆ Es considera que els tutors no funcionen massa
 - ◆ Necessitat d'orientació de proximitat.
 - ◆ Es demana mentoria: reforç educatiu, socialització, simplement d'un igual des d'un territori similar, no cal del mateix curs o curs superior....o grau
 - ◆ Falta de companys referents, que visquin situacions similars
 - ◆ Acompanyament també a famílies
- **Cultura i coherència**
 - ◆ Es donen comentaris discriminatoris (més implícits que explícits) i la UPC no fa res. Falta empatia.
 - ◆ Estudiants que se senten "fora de lloc".
 - ◆ hi ha estudiants amb recursos que paguen a altres que no tenen per fer les maquetes...o treballs, o.... (no podem neutralitzar-lo?)
 - ◆ En les pràctiques en empresa, es fa molt treball encobert i precari (especialment a arquitectura)
 - ◆ Sentiment d'injustícia (acadèmies, treballs, etc.)
 - ◆ Les Beques d'Aprenentatge com un ajut possible, però treuen temps d'estudi.

Anàlisi DAFO

A partir de les converses dels focus grups, l'equip organitzador dels focus grups ha establert el següent anàlisi DAFO.

Debilitats (internes)

- Falta de recursos humans i econòmics davant les necessitats.
- Falta d'informació sobre les oportunitats, ajuts, i condicions.
- Rigidesa del sistema, que condueix a una falta de sensibilitat i empatia amb la diversitat de situacions.
- Normativa de pràctiques de cooperació educativa rígida (exclou sector educatiu).
- Falten serveis i protocols per assegurar l'equitat en l'accés a la universitat i la igualtat d'oportunitats per mantenir-s'hi.
- Falta de connexió sistemàtica des de la universitat amb l'entorn social.
- Falta de referents acadèmics en l'àmbit de l'equitat socio-econòmica i educativa a la UPC.
- No s'identifica un rol de la UPC en aquest àmbit.
- Obsessió per l'excel·lència acadèmica.

Fortaleses (internes)

- Experiències internes d'èxit i valor qualitatiu (malgrat el baix impacte quantitatiu).
- Sistema de Beques d'aprenentatge.
- Activitats de voluntariat.
- Potencial d'utilitzar les aliances i connexions existents (especialment Alumni).
- Equips de persones implicades (SGA, GIC, PDI a diversos centres) .
- Models de referència a la UPC a l'hora de fer un Pla (igualtat, inclusió, cooperació local, etc.).
- Connexió amb "aprenentatges transformadors" i el Pla de compromís social de la UPC.

Amenaces (externes)

- Crisi socioeducativa i econòmica.
- Criteris excloents a les pràctiques (racisme ocult).
- Marc legal.

Oportunitats (externes)

- Polítiques i recursos contra l'abandonament prematur.
- Valoració de l'equitat a alguns rankings com THE IMPACT.
- Demanda de col·laboració en programes externs.
- Cicles formatius com a via d'accés creixent.
- Interès per aliances amb entitats tercer sector i sectors educatiu i social, veuen amb

interès la UPC com nou actor al sector equitat educativa.

- Marcs externs: [ACUP](#) / ODS4 (Agenda 2030)
- [Estudis](#) recents mostren que a la regió metropolitana de BCN les extraescolars de secundària amb contingut tecnològic són pròpies de barris amb renda mitja alta, mentre que els barris de renda baixa es centren en activitats de baix cost com els esports.

Síntesi d'idees clau

Hem detectat que:

- Cal més **proximitat en la informació**, amb referents, orientació, formació, recursos i equipaments.
- No hi ha un **model de relacions** clar entre els actors implicats en el suport a l'equitat socio-econòmica: entitats / centres educatius / serveis socials / universitats. Ni entre els similars ni entre els diferents. Ni tampoc amb nosaltres, amb les universitats.
- El model de relació s'ha d'**adaptar a cada context** (ex: La Mina, Raval), cal fer créixer les relacions "ad hoc" a cada territori desafavorit.
- El model d'**Aprentatge-Servei** facilita l'emergència de les relacions i d'un model col.laboratiu entre persones i organitzacions que aporta proximitat, referents, formació, recursos....
- La **fractura digital** forma part de la problemàtica socio-econòmica.

A 4 anys vista, caldria:

- Revertir la tendència a l' (auto)exclusió dels desafavorits (començar abans del batxillerat si es volen fomentar les vocacions científico-tecnològiques)
- Posicionar la UPC com un nou actor - entorn relacional
- Recursos humans i econòmics per gestió de l'equitat
- Serveis i programes de suport alineats

Pla d'Equitat UPC 2022-2025

Introducció

Són moltes les evidències que demostren que la formació superior és un factor de gran rellevància social que permet accedir a taxes més elevades de benestar social i personal. Així, les persones amb estudis superiors, comparativament amb col·lectius que han assolit menors nivells de formació, tenen millors taxes d'ocupació, millors retribucions, més estabilitat laboral i millors oportunitats de desenvolupament personal i professional¹. Sovint es parla de la funció de la universitat com a “ascensor social”.

Una de les principals motivacions de l'existència d'una xarxa pública d'universitats és aconseguir que els beneficis de la formació superior puguin estar a l'abast d'àmplies capes de la població i que les condicions socials i econòmiques no determinin les possibilitats d'accedir i progressar en els estudis universitaris. En paraules de l'ex-Secretari General de l'OCDE, Angel Gurría, *“Tot individu neix amb potencial per tenir èxit, i mereix l'oportunitat de créixer, desenvolupar-se i contribuir plenament a la societat. (...) La nostra responsabilitat és la de garantir que les circumstàncies personals o socials no impedeixin als estudiants desenvolupar aquest potencial”*.

Tanmateix es pot afirmar que aquest objectiu encara està lluny de ser assolit. L'anàlisi de l'accés a l'educació superior mostra com encara es troba força condicionat per l'origen social, econòmic i educatiu familiar. Si bé la responsabilitat principal en la promoció de l'equitat correspon als governs, la UPC com a universitat pública, en el marc de les seves funcions i la seva capacitat, té la responsabilitat de contribuir a millorar l'equitat i la voluntat de fer-ho significativament.

La UPC ha mostrat el seu compromís social en diversos àmbits com la cooperació, sostenibilitat, igualtat, inclusió, etc., i d'aquest n'han sorgit processos d'institucionalització que han permès progressos reals a través de plans, programes o noves estructures. En l'àmbit de l'equitat, la UPC sempre ha realitzat accions i la voluntat ara és anar més enllà i desplegar una estratègia institucional pròpia per respondre a les necessitats de la seva comunitat i de l'entorn.

Així, el Pla d'Equitat 2022-2025 de la UPC s'articula com una contribució a l'assoliment dels d'Objectius de Desenvolupament Sostenible que conformen l'Agenda 2030, en particular, amb l'objectiu 4 (*Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom*) i amb l'objectiu 10 (*Reduir la desigualtat en i entre els països*).

1

<https://observatoriosociallacaixa.org/-/el-ascensor-social-hasta-que-punto-una-mejor-educacion-garantiza-una-mejor-posicion-social->

Equitat i educació superior

Generalment les referències a equitat i educació superior fan al·lusió a la desproporció en la representació de diversos grups d'estatus o estrats a la universitat en comparació amb les seves participacions en la societat.

Els sistemes que volen promoure l'equitat desenvolupen accions per tal que els resultats de l'educació i la formació siguin independents dels antecedents socioeconòmics i d'altres factors que condueixin a desavantatges educatius.

La promoció de l'equitat a la universitat ha d'atendre el que succeeix en tot el cicle educatiu: abans d'accedir a l'educació superior, en el moment de l'entrada, en el marc de l'estudi i en la graduació i transició al món laboral.

Si bé és cert que no tota aquesta desigualtat és atribuïble a la institució universitària, també és cert que la qüestió és prou important com perquè formi part de l'agenda de la presa de decisions sobre les polítiques que afecten el sistema universitari.

Un repte que han d'assumir les universitats és el d'incidir en les polítiques que les administracions articulen per a la millora de l'equitat. Analitzar, publicar i promoure el debat sobre les dades que relacionen tots els aspectes de l'educació superior des de la perspectiva de l'equitat ha de ser una línia d'acció a seguir.

A continuació, de forma sintètica, ressaltem les qüestions principals en que s'han obtingut evidències de **manca d'equitat en funció de l'origen socioeconòmic de l'estudiantat universitari**:

a) Accés

L'estudiantat amb un bagatge socioeconòmic inferior, mesurat per l'estat laboral i educatiu dels seus pares, tenen possibilitats més baixes d'accedir a l'educació superior.

Tot i que aproximadament un 25% de l'estudiantat que arriba a les nostres universitats seran els primers de les seves famílies en obtenir un títol universitari, les dades recollides mostren una universitat que encara evidencia que l'estudiantat de famílies sense estudis superiors estan infrarepresentats.

b) Elecció dels estudis

S'ha observat que les persones amb una situació més desfavorable tendeixen a evitar el risc associat a estudis amb un cost econòmic més elevat, amb majors taxes d'abandonament, amb una durada efectiva superior i que porten associats unes baixes possibilitats de superar els criteris acadèmics que estableixen les beques.

Aquests condicionants poden implicar que una part dels candidats potencials a seguir els estudis de la UPC s'estiguin auto-excloent, malgrat que les possibilitats d'inserció laboral i de desenvolupament professional siguin més elevades que en d'altres camps d'estudi.

La millora dels sistemes d'informació cap als centres de secundària i el públic general pot contribuir a fer una tria acurada d'estudis, sospesant-ne els avantatges i inconvenients en relació amb el projecte personal propi dels estudiants preuniversitaris.

c) Rendiment acadèmic

Les dades evidencien l'existència d'una clara relació entre origen social i rendiment acadèmic. Sabem que el rendiment es veu afectat per qüestions alienes al mèrit individual, com ara la situació familiar o la compaginació d'estudis amb feines més o menys relacionades amb la formació.

d) Treball i estudi

Hi ha tres fonts principals d'ingressos de l'estudiantat: família, beques i treball.

La contribució dels pares als ingressos de l'estudiantat té un paper clau per a les persones d'entorns econòmicament més favorables, però quan aquesta font d'ingressos no es prou gran i les beques no són una alternativa o ho són però insuficient, sovint compatibilitzar treball i feina és l'opció majoritària.

Tot i que hi ha evidències que apunten que quan més temps es dediqui a la feina major serà el risc de fracàs de l'estudi, també s'ha observat que quan les feines estan relacionades amb els estudis es reforcen els processos d'aprenentatge i es doblen les possibilitats de fer funcions específiques d'universitaris en el futur, en comparació amb l'estudiantat que no compaginen estudis i feina.

e) Inserció al món laboral

Gràcies a estudis recents, com Via Universitària de la Xarxa Vives² d'Universitats, sabem que la igualtat d'oportunitats tampoc està garantida en l'accés al món laboral entre les persones que han obtingut un títol universitari en funció de l'origen social dels pares.

S'apunta com a causa un diferent "capital social", és a dir, contactes i possibilitats d'obtenir recomanacions. Les accions orientades a promoure mentories i xarxes d'*alumni* poden reduir aquesta bretxa, de la mateixa forma que ho poden fer els centres docents quan posen a disposició de l'estudiantat oportunitats d'accedir de forma pública i equitativa a convenis de cooperació educativa.

Sabem també que, encara que el rendiment acadèmic sigui una mica inferior entre l'estudiantat que treballa, tenen una inserció de qualitat més ràpida, especialment quan la feina durant els estudis té relació directa amb la formació.

Afavorir que les persones que han de compatibilitzar estudis i feina puguin tenir al seu abast horaris i itineraris adaptats a la seva realitat també incideix en la millora de l'equitat.

Una diagnosi sobre l'equitat a la UPC

Als annexes a aquest document es pot consultar la diagnosi que s'ha elaborat per tal de conèixer quina és la situació de la UPC en relació al principal instrument que existeix a l'Estat per afavorir l'equitat per motius socioeconòmics entre l'estudiantat universitari (annex 1 beques MEC) així com les principals actuacions (annex 2 beques i ajuts propis) que la UPC desplega actualment amb l'objectiu d'incrementar l'equitat o amb potencial per contribuir a aquest objectiu. L'anàlisi integra les aportacions de tres grups focals on s'ha tractat l'equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis, així com el compromís social amb l'equitat en l'àmbit educatiu (annex 3).

² Diversos autors. Coordinació Elena Sintés (2016). Via Universitària: Ser estudiant avui. Xarxa Vives d'Universitats i Fundació Bofill

A continuació es posa el focus en la situació de les beques, tot i que com s'ha avançat més amunt, són una condició necessària però no suficient, i han d'anar acompanyades d'altres mesures complementàries.

A. Les beques MEC

L'instrument principal que té a la seva disposició l'estudiantat universitari de grau i màster per poder accedir i continuar els seus estudis és la convocatòria general de beques que anualment fa el Ministerio de Educación y Formación Profesional (en endavant "Beques MEC").

Aquestes beques tenen en consideració principalment criteris **acadèmics** (en funció de si és primer curs o segon i posteriors cursos, variant aquests criteris segons l'àmbit dels estudis) i **socioeconòmics** (de renda i patrimoni de les famílies, considerant el nombre de membres de la unitat familiar les sol·licituds dels estudiants són classificades en tres llindars).

La combinació d'aquests criteris permet accedir a diversos tipus d'ajuts econòmics, sent el més generalitzat l'exempció del pagament dels preus de matrícula.

De l'**anàlisi general** de les dades d'aquestes beques es pot concloure que:

1. La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents àmbits d'estudi. Hi ha una baixa proporció de beneficiaris entre l'estudiantat matriculat en els àmbits de l'enginyeria, la indústria i la construcció (que inclou arquitectura).
2. De l'anàlisi de l'estudiantat becat que accedeix per primera vegada a la universitat es pot concloure que existeix un cert nivell d'autoexclusió ja que quan provenen d'entorns socioeconòmics desfavorables accedeixen en menor proporció a estudis dels àmbits de l'enginyeria, l'arquitectura, l'agricultura o les ciències.
3. La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents territoris de l'estat. Atès que els criteris de renda i patrimoni que estableix la convocatòria són comuns a nivell estatal, Catalunya es situa per sota la mitjana estatal en l'indicador de proporció d'estudiantat becat tant d'aquells de nou accés com del total de matriculats, de la mateixa manera que ho fan altres territoris amb nivells de rendes superiors a la mitjana. En el mateix sentit, els imports rebuts per l'estudiantat, que són els mateixos a tot l'Estat, tenen un impacte diferent atès el diferent cost de la vida.

De l'anàlisi de les beques MEC a la UPC podem destacar que:

4. La UPC representa el 2,34% del total de persones matriculades de grau a les universitats públiques presencials de l'Estat però tan sols representa l'1,27% de les beneficiàries de la beca MEC.
5. D'entre el conjunt d'universitats públiques presencials de l'Estat (47 universitats), s'han analitzat 7 indicadors. La UPC ocupa:
 - o La darrera posició (47è lloc) en proporció d'estudiantat nou que accedeix amb beca, en ajuts per estudiant (una mateixa persona pot rebre diversos ajuts) i en estudiants amb beca de quantia variable (accessible per a estudiantat dels dos nivells més baixos de renda).

- o El 46è lloc en proporció d'estudiantat amb beca sobre el total matriculat, en l'estudiantat amb beca compensatòria (nivell més baix de renda), en estudiantat amb beca de residència i en estudiantat amb beca d'excel·lència.
- 6. La situació de la UPC en relació a les beques del MEC es pot interpretar en bona mesura com a fruit de la combinació d'un territori amb rendes més altes que la mitjana i d'uns estudis amb una menor proporció d'estudiantat que obté i manté la beca.
- 7. L'evolució del nombre d'estudiants becats pel MEC en grau té una evolució negativa (-14,7% en els 4 darrers cursos amb dades) a la UPC, en un context general en que les beques, per al conjunt de les universitats públiques presencials, s'ha mantingut pràcticament estable (-0,5%).
- 8. La beca d'exempció de preus públics de matrícula és la modalitat més generalitzada d'ajut a l'estudiantat. El curs 2020/21 en van gaudir 4.732 estudiants de la UPC. D'acord amb la nostra dimensió, si tinguéssim la mateixa proporció que les universitats públiques de Barcelona (UB, UAB i UPF) hauríem de tenir 2.000 estudiants becats més.
- 9. Si analitzem el valor de l'import mitjà de l'ajut que rep l'estudiantat becat, s'observa com a la UPC reben un import mitjà inferior tant en relació a la mitjana de les universitats públiques presencials de l'Estat, com en relació a la resta d'universitats públiques de Catalunya. Les hipòtesis principals per interpretar aquesta diferència es poden relacionar amb el fet que l'exempció de preus no cobreix els crèdits matriculats per segona o més vegades i al fet que, fruit de la matrícula quadrimestral, una part de l'estudiantat perd la beca en no matricular la totalitat de crèdits entre els dos períodes.
- 10. De l'anàlisi de l'estudiantat amb beca MEC en funció de les qualificacions obtingudes el curs anterior podem identificar diversos col·lectius amb qualificacions elevades i que poden ser objecte d'una política d'especial protecció per part de la UPC.

B. Beques i ajuts propis a la UPC

La Universitat Politècnica de Catalunya, generalment amb recursos propis, però també en col·laboració amb altres institucions, posa a disposició del seu estudiantat diverses fórmules que els permeten accedir a recursos econòmics i que, en conseqüència, milloren les seves perspectives per donar continuïtat als seus estudis.

D'acord amb els principis que articulen el Pla d'Equitat 2022-2025, l'anàlisi dels instruments disponibles es fa partint d'una perspectiva àmplia, incorporant altres instruments que fins ara no han estat considerats com a part de les polítiques de promoció de l'equitat. Així es consideren aquells recursos propis que permeten:

- Reduir el cost del preu dels estudis
- Obtenir ingressos que permetin reduir el cost d'oportunitat durant el temps d'estudi
- Disposar d'oportunitats per millorar la formació adquirida, com ara les pràctiques externes o la mobilitat internacional.

A destacar:

- A. La UPC posa a l'abast del seu estudiantat una convocatòria d'ajuts per circumstàncies sobrevingudes per fer front als costos associats al preu dels estudis mitjançant l'aportació de recursos propis del seu pressupost.

- B. Els recursos disponibles en relació a l'estimació dels recursos necessaris per a aquest tipus d'acció permeten arribar a cobrir entorn del 16% de les necessitats detectades. Sembla recomanable prioritzar amb aquests ajuts l'estudiantat que ha estat capaç d'assolir un major progrés en els seus estudis.
- C. El curs 2020/21, la UPC va posar en marxa una política de beques salari que permet donar un suport de 5.000€/any al llarg dels seus estudis a 10 estudiants de nou accés a estudis de grau. L'impacte és molt limitat, donat que als centres propis de la UPC el curs 2020/21 van accedir 5.274 nous estudiants a grau.
- D. La UPC és molt activa en la convocatòria de beques d'aprenentatge per al seu estudiantat, així en els darrers 5 cursos va concedir més de 700 beques d'aprenentatge cada curs, amb finalitats diverses d'entre les que destaquen el suport a tasques docents, a mentories acadèmiques i projectes específics. Els criteris generals de concessió d'aquestes beques no han considerat fins ara variables socioeconòmiques.
- E. La UPC, mitjançant la seva xarxa Alumni, disposa també d'un programa de préstecs destinat al desenvolupament d'activitats acadèmiques i orientat a estudiants amb un alt rendiment (es concedeixen uns 6-10 préstecs cada any, que han oscil·lat entre els 20.000 i 40.000 € de forma general cada any).
- F. Els ajuts per a la realització d'activitats de mobilitat internacional "outgoing" també tenen una dimensió important a la UPC, arribant en mitjana a més de 1.300 estudiants en els cursos anteriors a la pandèmia, malgrat cobreixen una petita part dels costos i no permeten resoldre els problemes de mobilitat de les persones amb pocs recursos.
- G. Molts centres docents han aconseguit atreure recursos d'empreses i organitzacions que permeten atorgar premis i ajuts a estudiants ja sigui en base a criteris acadèmics com socioeconòmics i personals.

C. Detecció de necessitats

Amb la finalitat de contribuir a la millora de l'equitat en l'accés a la universitat, la UPC col·labora amb entitats socials i administracions diverses per donar suport i acompanyament a estudiants de primària i d'ESO i evitar, en primera instància, l'abandonament escolar. És un conjunt força divers d'iniciatives, algunes amb un impacte quantitativament baix encara que qualitativament molt elevat.

Amb l'esperit de detectar les necessitats dels beneficiaris principals i dels actors que treballen per l'equitat del nostre sistema educatiu, en els mesos d'abril i maig 2021 es van realitzar tres grups focals centrats en les 2 línies estratègiques de treball definides inicialment:

- Compromís social UPC amb l'equitat en l'àmbit educatiu
- Equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis a la UPC

En els grups focals van participar-hi professorat de les etapes de primària i secundària, representants d'entitats que treballen en l'equitat del sistema educatiu, estudiants que havien gaudit d'ajuts econòmics, membres de delegacions d'estudiants així com i estudiants UPC que han participat en programes de voluntariat d'acompanyament educatiu.

A partir de les converses dels focus grups, l'equip organitzador va elaborar una anàlisi DAFO per obtenir les principals conclusions a integrar a la diagnosi:

- Cal més proximitat en la informació, amb referents, orientació, formació, recursos i equipaments.

- No hi ha un model de relacions clar entre els actors implicats en el suport a l'equitat socio-econòmica: entitats / centres educatius / serveis socials / universitats..
- El model de relació s'ha d'adaptar a cada context (ex: La Mina, Raval), cal fer créixer les relacions "ad hoc" a cada territori desafavorit.
- El model d'Aprenentatge-Servei facilita l'emergència de les relacions i d'un model col·laboratiu entre persones i organitzacions que aporta proximitat, referents, formació, recursos....
- La fractura digital forma part de la problemàtica socio-econòmica.

Objectius del Pla d'Equitat 2022-2025

L'objectiu principal és millorar la funció d'ascensor social de la Universitat Politècnica de Catalunya:

1. Promovent **l'accés** entre col·lectius d'estudiantat d'entorns socioeconòmicament més desfavorits, revertint les possibles situacions d'(auto)exclusió que es donen.
2. Incrementant les accions que permetin que l'estudiantat en situacions d'emergència, derivades de problemes familiars, socials o econòmics, pugui **seguir i acabar** la seva formació a la UPC.
3. Enfortint la política de **captació de fons externs i de col·laboració amb altres institucions** per resoldre situacions de necessitat que puguin impedir l'accés a la universitat a persones amb dificultats econòmiques.
4. Treballant amb els **centres docents** per reforçar les accions de tutoria i mentoria d'estudiantat de nou ingrés, especialment entre aquell que prové d'entorns desfavorits, amb l'objectiu de reduir el seu abandonament i millorar el seu rendiment.
5. **Posicionar la UPC com a actor rellevant** en l'entorn relacional que treballa en l'equitat socio-econòmica en l'àmbit educatiu.

Principis inspiradors

Els principis inspiradors que guien aquest pla són:

- A. **Proximitat:** El rol dels centres docents és clau per a la prioritització de les actuacions a desenvolupar i en la identificació i monitorització de l'estudiantat beneficiari.
- B. **Impacte:** Les actuacions que s'impulsin en el Pla d'Equitat han de tenir la voluntat d'incidir en un nombre significatiu d'estudiants i ha de tendir a unificar els esforços i els recursos que s'hi destinin.
- C. **Enfocament integral:** Es promourà la millora de l'equitat des de diferents perspectives d'actuació complementàries (recursos econòmics, revisió de normatives, revisió de procediments administratius, potenciació d'aliances amb agents socials,...)
- D. **Diversitat de l'impacte:** En el disseny de les actuacions es prioritzarà la selecció d'aquelles que puguin generar beneficis per al major nombre d'agents que participen i per a l'assoliment del major nombre d'objectius del pla.
- E. **Compromís temporal:** La formació universitària és un procés que requereix activar actuacions que van més enllà d'un curs acadèmic. Sempre que sigui possible cal promoure accions que es puguin mantenir de forma estable i duradora.

- F. **Objectivitat:** La UPC és una institució d'educació superior i les seves capacitats per determinar objectivament la situació socioeconòmica dels estudiants són molt limitades. És important utilitzar en les prioritzacions acreditacions documentals emeses per organitzacions que tinguin recursos, informació i experiència especialitzada.
- G. **Retorn a la comunitat.** Es prioritzaran aquelles accions que impliquin un compromís mutu entre qui rep l'ajut i l'entorn que el fa possible.

Beneficis del Pla Equitat per a la UPC i el seu entorn.

Assolint els objectius que planteja Pla d'Equitat de la UPC es volen generar els impactes següents:

1. Millorar la funció d'ascensor social de la nostra universitat
2. Incrementar la demanda entre col·lectius poc representats, que revertirà en una millora del perfil acadèmic i en una major diversitat de l'estudiantat que hi accedeix.
3. Reduir l'abandonament durant els estudis universitaris per causes econòmiques, que contribuirà a incrementar el finançament públic associat.

Línies d'actuació

El Pla d'Equitat UPC 2022-2025 es concreta en 15 propostes d'acció articulades en cinc línies per millorar de forma efectiva l'equitat en l'accés, continuïtat, èxit en els estudis i inserció laboral per part de l'estudiantat que prové d'entorns socioeconòmics més desfavorables.

Les línies d'actuació que es volen impulsar són les següents:

- Línia 1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya
- Línia 2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat
- Línia 3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques
- Línia 4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat
- Línia 5. Crear el Programa Compromís UPC

Línia 1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de les administracions

Com ha quedat palès a la diagnosi, el principal sistema de beques disponible per a l'estudiantat universitari té importants dèficits que afecten estudis amb forta presència a la UPC. Tant la proporció d'estudiantat becat com els imports dels ajuts rebuts són clarament i repetidament inferiors en els àmbits de les enginyeries, l'arquitectura i les ciències.

L'article 8 dels estatuts de la UPC recull que *"Els òrgans de govern de la Universitat Politècnica de Catalunya han de promoure davant dels poders públics l'adopció d'una política assistencial, referida als costos directes i indirectes de l'ensenyament, que procuri que ningú quedi exclòs de la Universitat per raons econòmiques o socials"*.

En aquesta direcció, des del Pla d'Equitat de la UPC es proposa:

<p>Acció 1. Promoure l'anàlisi i la difusió pública dels resultats sobre l'equitat en l'educació superior, i particularment pel que fa al sistema universitari públic català i als estudis que li són propis.</p>
--

I derivat dels resultats de l'acció anterior,

Acció 2. Traslladar a les administracions de l'Estat i de Catalunya la necessitat d'introduir millores normatives i nous instruments per revertir situacions d'inequitat davant les institucions responsables d'aquestes polítiques.

Per tal d'incrementar les possibilitats d'èxit d'aquestes accions és important establir aliances, especialment amb l'ACUP (Associació Catalana d'Universitats Públiques) i amb l'UP4 (associació de les universitats politècniques de l'Estat).

En aquesta línia d'acció també s'inclouen les iniciatives per promoure que els ajuts que les administracions convoquin per a accions concretes, com ara ajuts per a l'aprenentatge de terceres llengües o ajuts a la mobilitat, i promoguin accions positives per l'estudiantat d'entorns socioeconòmicament desfavorables.

Línia 2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat

En el marc de les actuacions internes a la UPC es poden incorporar millores que permetin incrementar les oportunitats per part d'aquell estudiantat que prové d'entorns familiars que tenen menys oportunitats de recolzar-los.

Si analitzem els instruments que a l'actualitat la UPC posa a disposició del seu estudiantat trobem que existeixen:

- a) *Ajuts directes*, com ara els ajuts per causes sobrevingudes o les beques salari.
- b) *Beques*, com ara les beques d'aprenentatge o d'iniciació a la recerca, que ofereixen a l'estudiantat la doble oportunitat formativa i econòmica al mateix temps que es contribueix a les finalitats pròpies de la universitat.

Les disponibilitats pressupostàries de la UPC mostren com la capacitat d'oferir ajuts directes és molt inferior a les necessitats potencials que caldria cobrir. Així, actualment només el 0,2% de l'estudiantat de nou accés pot gaudir d'una beca salari, de la mateixa forma que els recursos disponibles per ajudar a pagar les matrícules cobreixen tan sols un 16% dels imports que no poden abonar els estudiants que són suspesos temporalment per impagament.

Amb la finalitat d'incrementar l'impacte en la política d'equitat sembla coherent promoure l'obtenció de recursos provinents d'altres fonts per atorgar ajuts directes i orientar les actuacions finançades amb recursos propis a potenciar les beques i especialment aquelles que poden revertir positivament en els objectius del Pla d'Equitat com ara la mentoria d'estudiants preuniversitaris i de nou accés o la promoció de les STEAM entre l'estudiantat d'entorns infrarepresentats a la UPC.

Acció 3. Incrementar el nombre d'oportunitats (beques d'aprenentatge i convenis de cooperació educativa) que es posen a l'abast de l'estudiantat com a mecanisme per evitar l'abandonament per motius econòmics, al mateix temps que s'ofereixen oportunitats de formació i creixement personal. Es prioritzarà que les activitats que desenvolupin l'estudiantat amb aquestes beques reverteixin en l'assoliment dels objectius del Pla d'Equitat de la UPC.

En l'objectiu de incrementar l'equitat per la via de la promoció de la ciència i la tecnologia la UPC pot tenir al seu costat institucions i organitzacions de diversa índole (diputacions, ajuntaments, associacions,...). Es tracta d'activitats que poden contribuir a la millora de la formació del nostre estudiantat, que reverteixen en l'assoliment dels objectius del Pla d'Equitat i que poden ser finançades per aquestes institucions.

Entre d'altres col·lectius d'estudiants, aquests tipus d'activitats poden ser també desenvolupades per aquelles persones que han superat la fase inicial malgrat no haver superat encara 120 ECTS. La fórmula de les beques d'aprenentatge no està prevista per a actuacions que es desenvolupen fora de la UPC i l'instrument previst, el conveni de cooperació educativa, fins el present s'ha orientat de forma especial a l'estudiantat que ja han superat 120 ECTS³.

La sensibilitat de l'entorn proper, en especial dels ajuntaments, ha de ser un element clau per trobar mecanismes de col·laboració davant casos que requereixen una actuació específica amb estudiants de les seves poblacions.

Acció 4. Aprofitar els canvis que incorpora la normativa de pràctiques externes per facilitar que l'estudiantat de la UPC que hagi superat la fase inicial pugui col·laborar en actuacions de promoció i difusió de les STEAM, especialment en entorns socioeconòmicament desfavorits, quan aquestes actuacions siguin finançades amb recursos provinents d'administracions i d'institucions sense ànim de lucre.

Com és consubstancial a la seva naturalesa la UPC és una institució meritocràtica i els criteris principals de prioritització de candidatures, en la gran majoria d'ocasions tenen en consideració les qualificacions i els coneixements dels estudiants.

Tanmateix, meritocràcia i equitat són dimensions compatibles, especialment en una universitat pública quan ha de prioritzar l'accés de l'estudiantat a oportunitats finançades amb recursos propis.

Acció 5. Revisar les normatives de les beques d'aprenentatge, d'iniciació a la recerca (INIREC) i similars, amb la finalitat d'incorporar criteris socioeconòmics en la prioritització de les sol·licituds.

Destacar també que, en el marc dels canvis normatius interns amb la finalitat de contribuir a l'equitat, el curs 2021/22 ha entrat en vigor la modificació de la normativa de permanència de la UPC que permetrà als estudiants amb matèries pendents de la fase inicial matricular-se de curs complet amb la finalitat que puguin accedir a totes les modalitats d'ajut que preveu la beca MEC.

Línia 3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques

L'adaptació de criteris administratius a circumstàncies personals també pot oferir algunes oportunitats per tal de reduir l'abandonament per causes econòmiques i facilitar l'accés a les beques i ajuts existents.

³ La Modificació de la Normativa de Pràctiques Acadèmiques Externes de la UPC aprovada pel Consell de Govern el 17 de desembre de 2021 ja recull aquesta possibilitat.

A continuació es presenten algunes de les principals actuacions que es poden impulsar i que podran ser ampliades en el futur.

Una de les qüestions tècnicament molt complexes és la determinació del nivell socioeconòmic del nostre estudiantat. La UPC és una institució acadèmica i no és experta en aquestes qüestions ni té els recursos per fer-ho, per la qual cosa resulta imprescindible assumir els criteris que apliquen altres administracions que compten amb l'expertesa i la informació necessària per a la determinació d'aquest nivell de renda.

A Catalunya, l'AGAUR⁴ és la institució responsable de la gestió de les beques universitàries. Assumir els resultats de la valoració econòmica que fan dels nostres estudiants és el procediment actualment més fiable i eficient.

Acció 6. Adoptar els criteris de l'AGAUR per a la determinació del nivell socioeconòmic de l'estudiantat com a evidència a incorporar als criteris de prioritització.

Tanmateix la realitat mostra com les circumstàncies sobrevingudes o els criteris generals que marquen les convocatòries de beques, com ara el fet de no haver estat resident legalment en el moment que determina la convocatòria, fa que existeixi un nombre d'estudiants amb situació desfavorable que no disposin d'acreditació AGAUR.

Acció 7. La UPC en col·laboració amb les administracions competents acordarà les acreditacions i evidències que seran considerades per aquells estudiants que objectivament no puguin accedir a les acreditacions de l'AGAUR.

Per al curs 2022/23, el Ministeri d'Educació i Formació Professional ha informat⁵ que està previst incorporar millores significatives en la tramitació de les beques de la convocatòria general. El principal objectiu és que l'estudiantat, a l'iniciar el curs acadèmic, disposi de la beca i amb aquesta finalitat preveu un avançament en els terminis i en la gestió de les beques generals.

De manera resumida, la reforma consisteix a avançar els terminis de publicació de la convocatòria i de sol·licitud de la beca amb la finalitat que es pugui fer la revisió dels criteris econòmics abans de la matrícula, per posteriorment comprovar si els criteris acadèmics permeten el gaudiment de la beca.

D'aquesta forma serà possible que l'estudiantat pugui accedir a les beques MEC al principi del curs. Actualment algunes de les modalitats d'ajuts els arriben al maig, quan el curs pràcticament ha finalitzat.

Des de la UPC caldrà fer un seguiment de l'impacte que aquests canvis puguin tenir en aquelles persones que fa matrícula quadrimestral, vetllant perquè el nou procediment no generi un greuge comparatiu i, en el cas que sigui necessari, valorar les possibilitats d'oferir matrícula anual per a l'estudiantat potencialment beneficiari de beques.

Acció 8. Valorar l'oportunitat de definir un procediment administratiu (sense modificació del calendari acadèmic) per permetre la matrícula anual per a aquell estudiantat que

⁴ Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

⁵ A banda de comunicacions administratives, al preàmbul del Real Decret 471/2021 de beques del curs 2021/22 es pot trobar una breu referència.

estiguin en condicions d'accedir a les beques i ajuts que exigeixen la matrícula de curs complet.

Tal i com estableix el decret de preus públics que cada curs publica la Generalitat de Catalunya⁶, l'estudiantat que no gaudeixi d'una beca que els eximeixi de fer-ho, han d'abonar els preus públics.

L'abandonament dels estudis per motius econòmics no és una circumstància excepcional. En mitjana dels quatre cursos analitzats (2016/17 fins 2019/20), cada curs entorn a 925 estudiants de la UPC són desvinculats dels seus estudis temporalment per no abonar els preus de matrícula després d'haver concedit un termini de pagament extraordinari. Aquesta desvinculació temporal no els permet fer noves matrícules sense haver abonat les anteriors. Aproximadament el 72,3% d'aquests estudiants finalment aconseguixen abonar els preus de matrícula i prosseguir els seus estudis a la UPC. Malgrat això, cada curs més de 250 estudiants en mitjana són desvinculats temporalment dels seus estudis i no podran continuar la seva formació fins abonar els imports pendents.

Des de l'àmbit de la gestió econòmica de les matrícules es poden incorporar criteris que puguin contribuir a reduir l'abandonament per motius socioeconòmics respectant el marc que estableix el decret de preus públics de la Generalitat de Catalunya.

Malgrat que administrativament puguin ser considerades com a situacions equivalents, tant personalment com social hi ha una gran diferència si aquest abandonament es produeix el primer curs d'estudis o si es produeix quan l'estudiant està en condicions de graduar-se en un futur molt proper, a banda del malbaratament de la inversió pública realitzada fins aleshores en l'educació de l'estudiant si aquesta queda interrompuda.

En el marc del Pla d'Equitat, dintre de les possibilitats econòmiques de la UPC, es considera que el col·lectiu d'estudiantat de grau que ha demostrat capacitat per obtenir el seu títol i es troba la fase final dels seus estudis ha de ser objecte d'una especial protecció.

Acció 9. Oferir a l'estudiants que tingui **dificultats per als pagaments dels preus i taxes** universitàries fórmules de pagament que contribueixin a reduir el risc d'abandonament per motius econòmics.

Els centres docents, en el seguiment, i les secretaries acadèmiques, en l'atenció, han de ser els referents per a l'estudiantat que es troba en una situació econòmica desfavorable. Caldrà sensibilitzar la comunitat i desenvolupar criteris per identificar els procediments a seguir en funció de les circumstàncies econòmiques i acadèmiques dels estudiants.

El "Programa d'Orientació Personalitzada - Servei integral d'orientació, suport, assessorament i atenció personalitzada per al desenvolupament personal i professional d'estudiantat i Alumni" (GPS)⁷ aprovat pel Consell de Govern de la UPC (Acord CG/2020/08/38) sembla el marc més adient per desenvolupar el seguiment i l'atenció que el Pla d'Equitat ha d'oferir als estudiants.

⁶ Per exemple per al curs 2021/22 l'article 5 estableix que "Les universitats han d'exigir, com a condició prèvia de matrícula o d'expedició de títols o certificats, el pagament de les quantitats pendents per matrícules en qualsevol estudi o curs acadèmic i universitat o centre al qual sigui aplicable aquest Decret, i els interessos de demora corresponents, si escau.

⁷ Tot i que inicialment el programa estava previst ser conegut per l'acrònim POP, posteriorment es va adoptar la denominació Guia Personalitzada de Serveis (GPS) per al conjunt d'actuacions que preveu desplegar aquest programa.

Com recull en els seus principis bàsics aquest programa té una concepció:

- INTEGRAL, per a les diferents etapes vitals.
- TRANSVERSAL i POLIVALENT en relació a tots els elements d'interès per l'estudiantat.
- INCLUSIU, adaptat a totes les diversitats i amb prioritat per a les persones amb menys oportunitats.
- FLEXIBLE, per adaptar-lo per als diversos àmbits tècnics i científics de la UPC.
- EN XARXA, per recollir el potencial de l'estructura federal de la UPC i afavorir sinergies entre les unitats.
- Un element important en la promoció de l'equitat passa per una atenció personalitzada, propera i proactiva.

A la diagnosi realitzada durant la preparació del Pla d'Equitat s'ha identificat que hi ha molts problemes que es relacionen amb la informació.

Malgrat que tota la informació es pot trobar al web no sempre arriba a l'estudiantat i aquest sovint no és conscient de les oportunitats que la UPC posa al seu abast. Realment el volum d'informació és ingent i en moltes ocasions les oportunitats es presenten atomitzades.

És important desenvolupar nous mecanismes i serveis personalitzats per fer possible que les oportunitats arribin al major nombre d'estudiants i afavorir que puguin ser aprofitades, re-dissenyant l'oferta de serveis relacionats amb l'equitat per fer-la més efectiva:

- Fent arribar oportunitats i propostes en funció del perfil de l'estudiant (alertes).
- Facilitant la presentació de sol·licituds per tal que puguin ser reaprofitables per a diferents convocatòries (emplenament automàtic)
- Supervisant la matrícula i les posteriors modificacions per part d'estudiants que tinguin una beca on la matrícula completa sigui un factor determinant.
- I altres accions en aquest sentit que es detectin com a necessàries.

És important implicar també estudiants en el disseny d'aquests nous serveis i valorar els canals més adients per traslladar la informació.

Acció 10. Desenvolupar un model de servei proper, proactiu i positiu envers l'equitat integrat en el marc del programa GPS

Línia 4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat

Els objectius de la UPC en moltes ocasions també són compartits per altres agents públics i privats. Aquesta confluència d'interessos pot generar noves oportunitats per a estudiants que vulguin graduar-se a la UPC i que es trobin en situacions de necessitat.

El Pla d'Equitat de la UPC pot ser un marc de referència per a la captació de fons externs i la col·laboració que permetin que el nombre d'estudiants actuals i futurs que es puguin beneficiar de les polítiques d'equitat pugui créixer de forma sostinguda.

La voluntat de promoure les STEAM i la reducció de l'abandonament en els nivells preuniversitaris són causes compartides per les administracions amb competències educatives i

de promoció de la innovació com a via per a la millora de la competitivitat dels nostres territoris.

La UPC ha de ser capaç d'aconseguir que les administracions vegin la nostra universitat com un soci indispensable per assolir els seus objectius i que això es pugui transformar, per exemple, en més beques per a estudiants UPC que, a canvi, poden participar activament en la promoció que la ciència i la tecnologia tenen per a l'assoliment d'una societat millor (actuant com a "monitors" d'activitats formatives que mirin de respondre a reptes plantejats per les mateixes administracions, per exemple). De retruc la visibilitat dels estudis de la UPC com a una formació d'impacte social es veurà incrementada.

La singularitat de la UPC ens col·loca també en una posició única en la societat catalana. La UPC està a disposició de les administracions públiques per contribuir al desenvolupament de les àrees tecnològiques que són objecte de la nostra activitat acadèmica. Des del Govern de la Generalitat als Ajuntaments, passant per les Diputacions provincials i els Consells Comarcals, la UPC hi pot contribuir a molts nivells a l'hora de prendre decisions que impliquen les nostres àrees d'expertesa. Així mateix, fomentarem la relació de la UPC amb els Col·legis professionals i amb les associacions empresarials, amb l'ànim de contribuir a resoldre els seus reptes i que alhora puguin avançar en l'acompliment dels seus objectius de responsabilitat social.

Actualment ja hi ha molts precedents de col·laboració amb aquests agents (programes com ara EXIT, Prometeus, enTàndem, Rossinyol, Vool UPC, ...). Cal aprofitar el Pla d'Equitat com un marc per ampliar-les tant en volum com al llarg del temps.

Acció 11. Incrementar els acords amb administracions i agents socials que es puguin materialitzar en accions orientades a la promoció de les STEAM i a la reducció de l'abandonament preuniversitari.

La col·laboració de les empreses en la formació d'estudiants de la UPC és molt gran i diversa. Per suposat cal destacar els convenis de cooperació educativa (CCE) per a les pràctiques externes, però també existeixen un bon nombre de beques i premis, de reptes, de fòrums d'empresa, així com instruments més globals com ara les càtedres d'empresa.

El talent de l'estudiantat de la UPC està molt valorat i al mateix temps moltes empreses estan disposades a estimular-ho i reconèixer-lo.

En el marc del Pla d'Equitat hi ha diverses accions que poden ser explorades proactivament o amplificades, com ara:

- Promoure el nombre de CCE que s'ofereixen de forma "oberta a candidatures"⁸.
- Oferir a les empreses que volen atreure estudiants en pràctiques la possibilitat de becar els preus dels estudis a estudiants que acceptin fer les pràctiques amb elles.
- Involucrar a empreses en el Pla d'Equitat UPC com a part dels seus programes de responsabilitat social corporativa.
- Més enllà dels acords bilaterals entre empreses i centres docents, promoure des del Rectorat l'establiment d'acords institucionals amb organitzacions de representació

⁸ És força habitual que molts convenis es promoguin en base a contactes personals i familiars que sabem que no són tan freqüents entre estudiants que provenen d'entorns familiars més desfavorables socioeconòmicament.

empresarial, amb cambres de comerç i indústria, amb clústers i similars que permetin impulsar els objectius del Pla d'Equitat de la UPC.

Acció 12. Incrementar els acords amb empreses i organitzacions empresarials que contribueixin a la promoció de les polítiques d'equitat de la UPC.

La UPC és una comunitat d'una dimensió considerable amb més de 33.000 persones entre estudiantat i personal i que, a més, compta amb una Xarxa Alumni conformada per uns 70.000 socis.

Potenciar una política de donacions entre aquests col·lectius amb la finalitat de contribuir a la formació d'estudiants en situacions econòmiques desfavorables pot ser d'una importància estratègica per a la millora de l'equitat a la UPC.

El nou marc fiscal (Real Decret-Llei 17/2020, amb efectes 1 de gener de 2020) permet que una part molt important de les aportacions puguin ser objecte de desgravació fiscal en l'IRPF.

Acció 13. Impulsar el desenvolupament d'un programa pilot de donacions amb la finalitat de dotar un fons que permeti oferir majors oportunitats al col·lectiu d'estudiants d'especial atenció del Pla d'Equitat.

De ben segur, la contribució de la comunitat Alumni es pot materialitzar de diverses altres formes que també poden aportar beneficis al col·lectiu d'estudiants potencialment integrats al Pla d'Equitat de la UPC.

Una possibilitat podria ser crear un programa similar al Programa de mentoria M2m que permetés incrementar el "capital social" de l'estudiantat que provén d'entorns desfavorables on les possibilitats d'accedir a contactes i recomanacions siguin molt reduïdes.

Línia 5. Crear el Programa Compromís UPC

Per a famílies amb pocs recursos, la decisió sobre la possibilitat que els seus fills o filles puguin iniciar uns estudis universitaris, és una decisió que té impacte a llarg termini. Com a mínim, quatre anys.

A excepció de les beques salari, els ajuts i beques actualment disponibles tenen caràcter anual i uns condicionants acadèmics i econòmics molt determinats.

El Programa Compromís UPC, integrat en el marc del Pla d'Equitat, vol ser una fórmula que pugui superar aquestes limitacions.

El programa Compromís UPC és això, un compromís entre un/a estudiant i la UPC que té la voluntat d'estendre's al llarg de tota la seva formació de grau.

El missatge a traslladar socialment és que la UPC fa una aposta institucional per afavorir que estudiants amb potencial acadèmic puguin afrontar el període de formació a la UPC amb garanties suficients que el cost dels estudis i el cost d'oportunitat enfront altres opcions serà molt reduït.

Per poder accedir al Programa caldria complir bàsicament els requeriments següents:

1. Estar matriculat a uns estudis de grau en un centre propi de la UPC
2. Voler formar part del programa i assumir els seus drets i deures
3. Acreditar una situació econòmica que el situï en el llindar 1 de la beca general del MEC. El llindar 1 és el més baix previst i dóna accés a un ajut de 1.700€ i matrícula gratuïta.
4. Tenir una nota d'accés igual o superior a 10 (PAU). Posteriorment el dimensionament del projecte podria anar rebaixant aquesta nota d'accés per incrementar la base de potencial beneficiaris.

Per mantenir-se dins el programa caldria:

- a) Estar matriculat o matriculada a la UPC a estudis de grau de 45 crèdits o més tots els cursos (a excepció del final dels estudis)
- b) Sol·licitar cada curs la beca general del MEC i l'acreditació Equitat
- c) Obtenir l'acreditació Equitat com a mínim. En cas de no obtenció de l'acreditació caldrà una revisió personalitzada per identificar si existeixen causes per mantenir-se dins el programa un curs més.
- d) Mantenir un paràmetre de rendiment igual o superior al 65%
- e) Participar de les accions que preveu el Programa Compromís UPC

Què implicaria per a un/a estudiant estar dins el Programa Compromís UPC?

- i. Tenir dret a la **matrícula gratuïta de tots els crèdits matriculats a preus de 1a vegada** i a les taxes. Per part dels estudiants caldrà assumir tan sols la part dels recàrrecs dels crèdits matriculats en 2a o posterior vegada.

Tenir dret a accedir a pròrrogues extraordinàries o a fórmules facilitadores del pagament dels preus que no cobreix el paràgraf anterior.

- ii. Accedir a una **bossa de finançament per dedicació als estudis d'un mínim de 4.000€/any durant tot el període de formació de grau** amb un límit de temps equivalent a la durada teòrica del grau més un curs.

L'accés a aquesta bossa de finançament es farà mitjançant mecanismes diversos al llarg del temps i podran comportar en diversos moments contraprestacions per part de l'estudiant, com ara participar en beques d'aprenentatge o d'iniciació a la recerca.

Com finançar el cost de la matrícula gratuïta per als estudiants del Programa Compromís UPC?

Per sufragar el cost associat a la matrícula en els estudis de grau, per ordre de prioritat, els instruments són:

- Beca general del MEC, i en el seu defecte,
- Beca Equitat més ajut de matrícula

Com anteriorment s'ha comentat, des del moment que l'estudiant deixi d'acreditar que es troba per sota dels nivells de renda d'Equitat dos cursos consecutius, deixaria d'estar dins el programa i la UPC no hauria de contribuir al finançament dels seus estudis.

Com finançar la bossa de finançament per dedicació als estudis?

L'assegurament del finançament es pot fer mitjançant instruments diversos que poden ser combinats, que poden variar al llarg dels estudis, que es poden conciliar amb la dedicació principal a l'estudi i que incorporen una dimensió d'aprenentatge.

Cada curs acadèmic l'import mínim serà de 4.000€. Un exemple il·lustratiu es pot trobar a la taula següent:

1r curs	Beca MEC (Quantia fixa lligada a la renda): 1.700€ Beca Compromís UPC (Pressupost general/Donacions): 2.300€	4.000€
2n curs	Beca MEC (Quantia fixa lligada a la renda): 1.700€ Beca aprenentatge 10h/setmana (Centre docent/Donacions) 10 mesos: 2.456,70€	4.157€
3r/4t/5è curs	Beca MEC (Quantia fixa lligada a la renda): 1.700€ Ajut d'empresa vinculat a CCE (8€/h) 600 hores: 4.800€	6.500€

Altres instruments com ara les beques INIREC també podrien ser alineats amb el programa Compromís UPC, de la mateixa forma els fons aportats mitjançant donacions podran contribuir al sosteniment i ampliació del programa d'ajuts i beques.

Acció 14. Assajar la viabilitat del Programa Compromís UPC com a proposta d'acció integral per a la promoció de l'equitat focalitzat en els estudiants dels nivells de rendes més baixes i amb bones notes d'accés a estudis de grau a la UPC.

Seguiment i governança del Pla d'Equitat de la UPC

Per a fer efectiu el desplegament i el posterior seguiment del Pla d'Equitat de la UPC es proposa:

- Que cada centre docent nomeni una persona d'entre els membres del seu equip directiu com a coordinador/a del Pla d'Equitat per tal que faci el seguiment de les línies d'acció que s'articulen a nivell de centre.
- En particular, el paper dels centres és clau en la monitorització i suport de l'estudiantat que pertany a col·lectius que es considerin d'alta prioritat en el Pla d'Equitat UPC.
- Que es creï una Comissió d'Equitat presidida pel membre del Consell de Direcció responsable d'aquestes polítiques i que integri entre els seus membres a les persones coordinadores dels centres docents així com a representants i responsables de les àrees i serveis més directament implicats.
- Com a mínim, un cop l'any aquesta Comissió elevarà un informe al Consell de Govern detallant les accions desenvolupades així com els resultats dels principals indicadors de seguiment.
- Avançar en el disseny i implementació de serveis i mecanismes d'atenció i gestió de la Diversitat, Equitat i Inclusió (DEI) de forma integral i interseccional, tal com apunten la futura llei d'universitats així com el projecte Unite!

Responsabilitats i governança

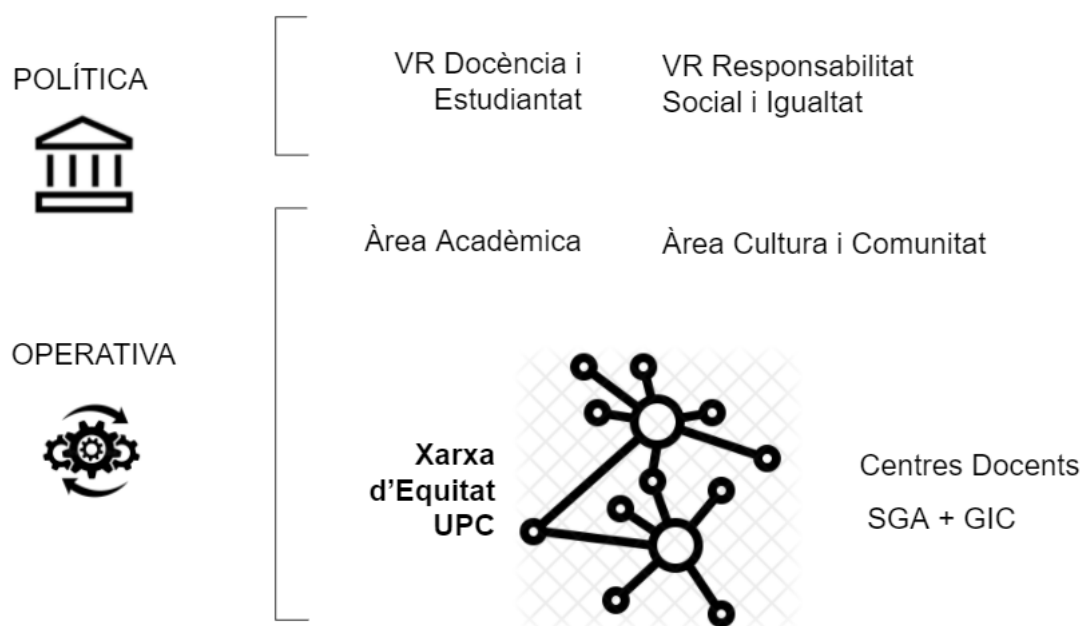
La responsabilitat política del Pla d'equitat recau de forma compartida sobre dos Vicerectorats: Docència i Estudiantat, i Responsabilitat Social i Igualtat.

A nivell de gestió, l'Àrea Acadèmica i l'Àrea de Cultura i Comunitat designaran un equip coordinador d'impuls i seguiment del Pla.

A nivell de centres docents, cada Centre ha designat una persona responsable d'equitat al seu Equip de direcció i un responsable d'equitat a la secretaria acadèmica.

Es constituirà una Xarxa d'Equitat UPC formada pels responsables d'equitat dels centres (REQ), que es reunirà trimestralment per garantir el desplegament del Pla d'equitat i que serà dinamitzada per l'equip impulsor.

Anualment, es farà un informe de seguiment que es presentarà a Consell de Govern.

Calendari de desplegament.

LÍNIA	ACCIÓ	2022	2023	2024	2025
1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya	A1. Promoure l'anàlisi i la difusió pública dels resultats sobre l'equitat en l'educació superior.				
	A2. Traslladar a les administracions la necessitat d'introduir millores normatives i nous instruments.				
2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat	A3. Incrementar el nombre d'oportunitats (beques d'aprenentatge i convenis de cooperació educativa)				
	A4. Facilitar que els estudiants de la UPC puguin col·laborar en la promoció i difusió de les STEAM, especialment en entorns socioeconòmicament desfavorits				
	A5. Revisar les normatives de les beques d'aprenentatge, d'iniciació a la recerca (INIREC) i similars				

3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques	A6. Adoptar els criteris de l'AGAUR per a la determinació del nivell socioeconòmic dels estudiants com a evidència a incorporar als criteris de prioritització.				
	A7. Acordar les acreditacions i evidències que seran considerades per aquells estudiants que objectivament no puguin accedir a les acreditacions de l'AGAUR.				
	A8. Valorar l'oportunitat de definir un procediment administratiu (sense modificació del calendari acadèmic) per permetre la matrícula anual				
	A9. Oferir als estudiants que tinguin dificultats per als pagaments dels preus i taxes universitaris fórmules de pagament que contribueixin a reduir el risc d'abandonament per motius econòmics				
	A10. Desenvolupar un model de servei proper, proactiu i positiu envers l'equitat integrat en el marc del programa GPS				
4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat	A11. Acords amb administracions i agents socials per a la promoció de les STEAM i a la reducció de l'abandonament preuniversitari.				
	A12. Incrementar els acords amb empreses i organitzacions empresarials que contribueixin a la promoció de les polítiques d'equitat de la UPC.				
	A13. Impulsar el desenvolupament d'un programa pilot amb l'objectiu d'obtenir recursos per la via de donacions				
5. Crear el Programa Compromís UPC	A14. Assajar la viabilitat del Programa Compromís UPC com a proposta d'acció integral per a la promoció de l'equitat				

Indicadors de seguiment

Per tal de disposar d'instruments per poder fer el seguiment i el retiment de comptes del Pla d'Equitat es proposen una sèrie reduïda d'indicadors i de valors objectius a assolir al final del període (2025):

Línea 1. Contribuir a la millora del marc normatiu de les polítiques de beques i ajuts de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya

Indicador	% d'estudiants de nou accés amb beca MEC
Situació de partida	% d'estudiants nous a grau amb beca general (curs 2019/20): UPC: 17,6% Mitjana no ponderada UB,UAB,UPF: 27,9% UPC/Mitjana UB,UAB,UPF=63%
Objectiu al final del Pla	Incrementar l'indicador per a la UPC fins assolir el 80% de la mitjana UB,UAB,UPF

Font	EDUCABASE Indicadores de beneficiarios de becas generales de la AGE y País Vasco en estudios de Grado ⁹ .
------	--

Indicador	% d'estudiants matriculats de grau amb beca MEC
Situació de partida	% d'estudiants nous a grau amb beca general (curs 2019/20): UPC: 16,9% Mitjana no ponderada UB,UAB,UPF: 22,5% UPC/Mitjana UB,UAB,UPF=75%
Objectiu al final del Pla	Incrementar l'indicador per a la UPC fins assolir el 85% de la mitjana UB,UAB,UPF
Font	EDUCABASE Indicadores de beneficiarios de becas generales de la AGE y País Vasco en estudios de Grado ¹⁰ .

Línea 2. Modificar les normatives pròpies per afavorir l'equitat

Indicador	Nombre de beques pròpies convocades que consideren criteris socioeconòmics en la prioritació de les candidatures
Situació de partida	20 beques
Objectiu al final del Pla	500 beques
Font	Servei de Gestió Acadèmica, Servei de PDI i Servei de PAS

Indicador	Estudiants que abandonen la UPC una vegada superada la fase inicial
Situació de partida	Pendent de càlcul
Objectiu al final del Pla	Pendent

Línea 3. Impulsar els canvis administratius i culturals necessaris per reduir l'abandonament per causes socioeconòmiques

Indicador	Nombre d'estudiants que es beneficien d'ajornaments en el pagament de les taxes i preus públics de matrícula
Situació de partida	Any 2021: 89 ajornaments
Objectiu al final del Pla	Any 2025: 150 ajornaments

Línea 4. Promoure la captació de recursos addicionals i les oportunitats per millorar l'equitat

Indicador	Empreses i institucions que aporten recursos al Pla Equitat
Situació de partida	-

⁹

http://estadisticas.mecd.gob.es/EducaJaxiPx/Tabla.htm?path=/Universitaria/Becas/2021/Rendimiento/Becarios/Grado//I0/&file=Relacion_Becados_Grado_Univ.px&type=pcaxis&L=0

¹⁰

http://estadisticas.mecd.gob.es/EducaJaxiPx/Tabla.htm?path=/Universitaria/Becas/2021/Rendimiento/Becarios/Grado//I0/&file=Relacion_Becados_Grado_Univ.px&type=pcaxis&L=0

Objectiu al final del Pla	20 empreses
---------------------------	-------------

Indicador	Nombre de persones que aporten al programa de donacions per a la millora de l'equitat
Situació de partida	-
Objectiu al final del Pla	Pendent resultats prova pilot 2024

Indicador	Volum de recursos aportats al programa de donacions per a la millora de l'equitat
Situació de partida	-
Objectiu al final del Pla	Pendent resultats prova pilot 2024

Indicador	Nombre de beques d'estudi i ajudes a CCE finançades per empreses i institucions
Situació de partida	-
Objectiu al final del Pla	30 beques i ajuts a l'estudi

Línea 5. Crear el Programa Compromís UPC

Indicador	Estudiants integrats al Programa Compromís UPC
Situació de partida	0
Objectiu al final del Pla	320 estudiants de grau

Referències

1. Requena, M. (2016). *El ascensor social. ¿Hasta qué punto una mejor educación garantiza una mejor posición social?*. El Observatorio Social de la Fundación “La Caixa”. Recuperat de <https://observatoriosociallacaixa.org/-/el-ascensor-social-hasta-que-punto-una-mejor-educacion-garantiza-una-mejor-posicion-social->
2. CRUE (2018). *La contribución socioeconómica del sistema universitario español*. Recuperat de <https://www.crue.org/publicacion/informe-sue-ivie-2019-desglose/>
3. Secretaria d'universitats i recerca, Departament d'Empresa i Coneixement (2020) *Impacte de la política de preus per renda de la Generalitat de Catalunya, beques i desigualtats socioeconòmiques en el sistema universitari de Catalunya*. Recuperat de https://universitatsirecerca.gencat.cat/web/.content/16_sur_en_xifres/Documents/informe_preus_publics_i_beques_ajut_economic.pdf
4. Caballero, A.; Batres, A.; Cárdenas, J.F. (2017). *La equidad en la movilidad de estudiantes en el programa Erasmus: estudio de caso de la Universidad de Málaga*. Journal of Supranational Policies of Education, Extraordinario (2015), pp. 174-186. DOI: <https://doi.org/10.15366/jospoe2017.m1>
5. Delia Langa Rosado, Dani Torrents y Helena Troiano (2019). *El carácter contingente de las elecciones y la experiencia universitaria: riesgo y origen social*. Revista de Sociología de la Educación (RASE) 2019, vol. 12, n.º 2, pp. 228-244. DOI: <http://dx.doi.org/10.7203/RASE.12.2.14308>
6. Dani Torrents y Helena Troiano (2021). *El riesgo estimado en las elecciones educativas y las diferencias según origen formativo familiar en la educación superior*. Reis. Revista Española de Investigación Sociológica N.º 174, Abril - Juny 2021, pp. 147-168
7. Sánchez-Gelabert, Albert & Troiano, Helena & Elias, Marina & Torrents, Dani & Daza Pérez, Lidia & sacristan, vera. (2019). *Qui estudia a la universitat? Anàlisi de 15 anys d'evolució de l'accés a la universitat pública a Catalunya (2002-2017)*.
8. Diversos autors. Coordinació Elena Sintès (2016). *Via Universitària: Ser estudiant avui*. Xarxa Vives d'Universitats i Fundació Bofill
9. Antonio Ariño Villaroya (Direcció) (2019). *Via Universitària: Accés, condicions d'aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris (2017-2019)* Xarxa Vives d'Universitats i Fundació Bofill
10. Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) (2017) *La inserció laboral dels graduats i graduades de les universitats catalanes*.

ANNEX 1: Les beques MEC

Descripció de la convocatòria

L'instrument principal que tenen a la seva disposició els estudiants universitaris de grau i màster per poder accedir i continuar els seus estudis, és la convocatòria general de beques que anualment fa el Ministerio de Educación, y Formación Profesional ("Beques MEC"). Es tracta d'una convocatòria que, amb modificacions més o menys significatives, està força consolidada i de l'anàlisi dels seus resultats permet obtenir conclusions a nivell d'universitat. Els criteris i imports que s'especifiquen corresponen a la darrera convocatòria publicada.

Aquestes beques tenen en consideració bàsicament dos tipus de criteris per a la seva concessió:

Criteris acadèmics: S'estableixen criteris diferenciats en funció de si és primer curs o segon i posteriors cursos, tant per al grau com per al màster.

Per gaudir de la beca cal matricular-se de 60 ECTS. Si la matrícula és inferior a 60 ECTS però igual o superior a 30 ECTS (degut a que la normativa de la universitat limita la matrícula, si la matrícula és quadrimestral o si es tracta dels darrers crèdits per obtenir la titulació) es pot obtenir la beca però amb algunes limitacions.

De forma resumida:

- **Primer curs de grau:** Haver obtingut com a mínim una nota de 5 en la prova o estudi que dona accés al grau. En el cas dels estudiants que fan les PAU (EBAU) aquesta nota no considera les qualificacions de la fase específica.
- **Segon i posteriors cursos de grau:** Haver aprovat el curs anterior com a mínim una proporció de crèdits que varia en funció de la branca d'estudis:
 - Enginyeries i arquitectura: 65%
 - Ciències: 65%
 - Ciències de la salut: 80%
 - Ciències socials i jurídiques, arts i humanitats: 90%
- **Primer curs de màster:** Tenir una nota mitjana de 7 en els estudis que donen accés al màster o de 5 si es tracta d'un màster habilitant. Per als estudiants que provenen d'estudis d'enginyeria o arquitectura, la nota mitjana es multiplica per 1,17, per tant amb 5,99 ja s'acompleix el requisit.
- **Segon curs de màster:** Haver aprovat el 100% dels crèdits matriculats el curs anterior i tenir una nota mitjana igual o superior a 7, o a 5 en el cas de màsters habilitants.

Criteris socioeconòmics: A partir de l'anàlisi de les rendes i el patrimoni de les famílies, considerant el nombre de membres de la unitat familiar, les sol·licituds dels estudiants són classificades en tres llindars:

- **Llindar 1:** Correspon al col·lectiu d'estudiants d'entorns socioeconòmics més desfavorables dels que preveu la convocatòria. Com a referència, per a una família de quatre membres, la

renda familiar disponible no pot superar els 21.054€¹¹. Els estudiants d'aquest col·lectiu que aconsegueixen els requisits acadèmics obtenen els ajuts següents:

- a) Exempció de preus de matrícula (crèdits matriculats per primera vegada)
 - b) Quantia fixa lligada a la renda, 1.700€
 - c) Quantia fixa lligada a la residència, si procedeix, 1.600€
 - d) Quantia lligada a la excel·lència acadèmica, si procedeix, entre 50 i 125€
 - e) Quantia variable, com a mínim 60€
- **Llindar 2:** Estudiants amb rendes superiors a les del Llindar 1, però inferiors a les del Llindar 3. Com a referència, per a una família de quatre membres, la renda familiar disponible no pot superar els 36.421€. Els estudiants d'aquest col·lectiu que aconsegueixen els requisits acadèmics obtenen els ajuts a), c), d) i e).
 - **Llindar 3:** Estudiants amb rendes superiors a les del Llindar 2, però que no superen els valors que ja no permeten gaudir de beca MEC. Com a referència, per a una família de quatre membres, la renda familiar disponible no pot superar els 38.831€. Els estudiants d'aquest col·lectiu que aconsegueixen els requisits acadèmics obtenen els ajuts a) i d).

Com a **criteri general**, per gaudir d'aquestes beques cal tenir nacionalitat espanyola o d'un estat membre de la UE. Cal acreditar la residència permanent en Espanya o acreditar un treball en Espanya per rebre totes les quanties que preveu la convocatòria. En el cas que el sol·licitant no sigui ciutadà de la UE, només poden tenir dret a la beca els menors de 18 anys o els que hagin obtingut el permís de residència.

Anàlisi dels resultats de les beques MEC

Amb una periodicitat aproximadament anual, el ministeri competent en matèria d'universitats publica informació sobre el nombre d'ajuts, de becaris i sobre la proporció d'estudiants becats respecte el total de matriculats.

A continuació presentem de forma resumida els principals resultats que es poden observar¹². La informació correspon a les darreres dades disponibles. Les comparatives es realitzen sobre el conjunt de les universitats públiques presencials (UPP), excloent les del País Basc atès que tenen un règim propi.

Nombre d'estudiants matr.		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Variació 4 cursos
Estudis de grau	Total UPP	958.553	962.372	960.358	956.046	-0,3%
	UPC	23.685	23.017	22.812	22.415	-5,4%
	Pes UPC	2,47%	2,39%	2,38%	2,34%	
Estudis de màster	Total UPP	104.545	114.242	122.692	124.894	19,5%

¹¹ És important destacar que la convocatòria 2020/21 va modificar substancialment els valors d'aquest llindar 1 elevant-los de forma que el nombre d'estudiants que es poden acollir als ajuts per aquest col·lectiu s'ha incrementat. Per exemple, per a una família de 4 membres, fins la convocatòria 2019/20 el llindar màxim no podia superar els 13.909€. D'aquesta forma, en el cas de la UPC, el nombre d'estudiants del llindar 1 ha passat de 721 el curs 2019/20 a 1600 el curs 2020/21 (+122%)

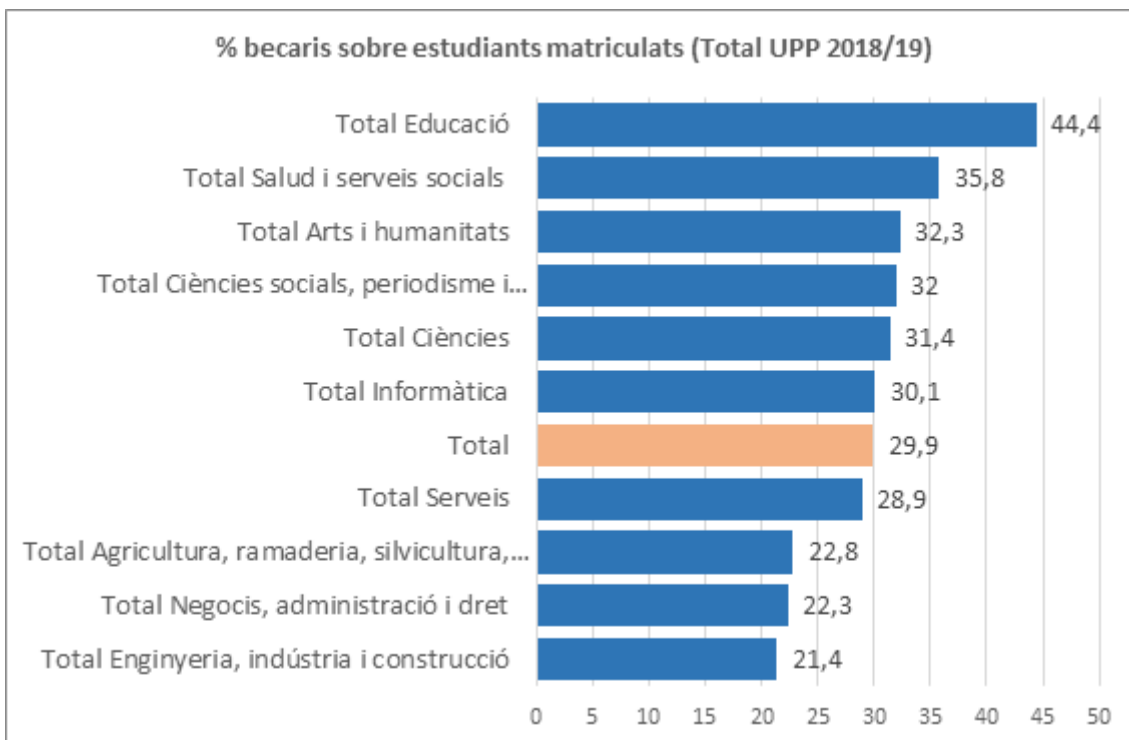
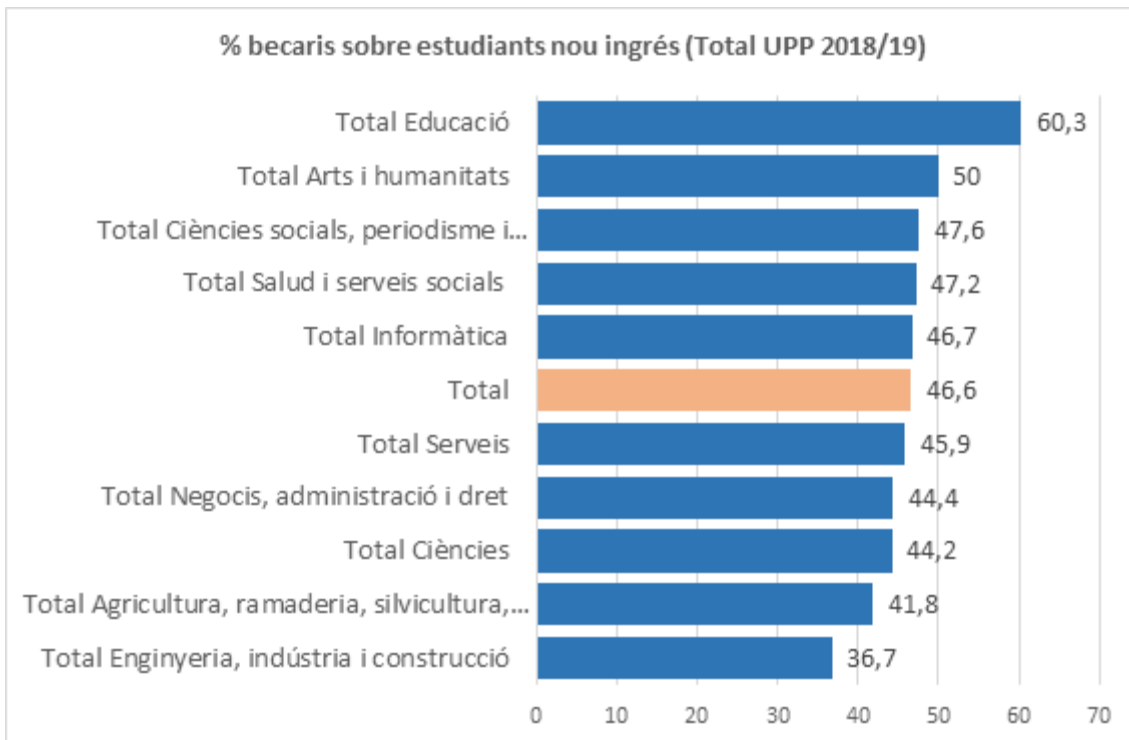
¹² Les dades es poden consultar a partir de l'enllaç <https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas.html> i la font principal és el Sistema Integrado de Información Universitaria (SIU) de la Secretaría General de Universidades.

	UPC	4.290	5.469	5.797	5.285	23,2%
	Pes UPC	4,10%	4,79%	4,72%	4,23%	
Nombre d'estudiants becats		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Variació 4 cursos
Estudis de grau	Total UPP	287.406	281.992	283.866	285.849	-0,5%
	UPC	4.266	3.774	3.752	3.639	-14,7%
	Pes UPC	1,48%	1,34%	1,32%	1,27%	
Estudis de màster	Total UPP	22.074	22.471	23.454	22.393	1,4%
	UPC	385	417	395	393	2,1%
	Pes UPC	1,74%	1,86%	1,68%	1,76%	

A destacar:

- o L'evolució del nombre d'estudiants becats pel MEC en grau té una evolució negativa (-14,7%) en un context general en que les beques, per al conjunt de les universitats públiques presencials, s'ha mantingut pràcticament estable (-0,5%)
- o La UPC representa el 2,34% del total d'estudiants matriculats de grau a les universitats públiques presencials però tan sols representa l'1,27% dels estudiants beneficiaris de la beca MEC.
- o Pel que fa als màsters, l'evolució en el nombre de becaris és positiva tot i que el pes que representen respecte el conjunt de les universitats públiques és molt baix. Sent el 4,23% dels estudiants matriculats només representen l'1,76% dels estudiants becats.

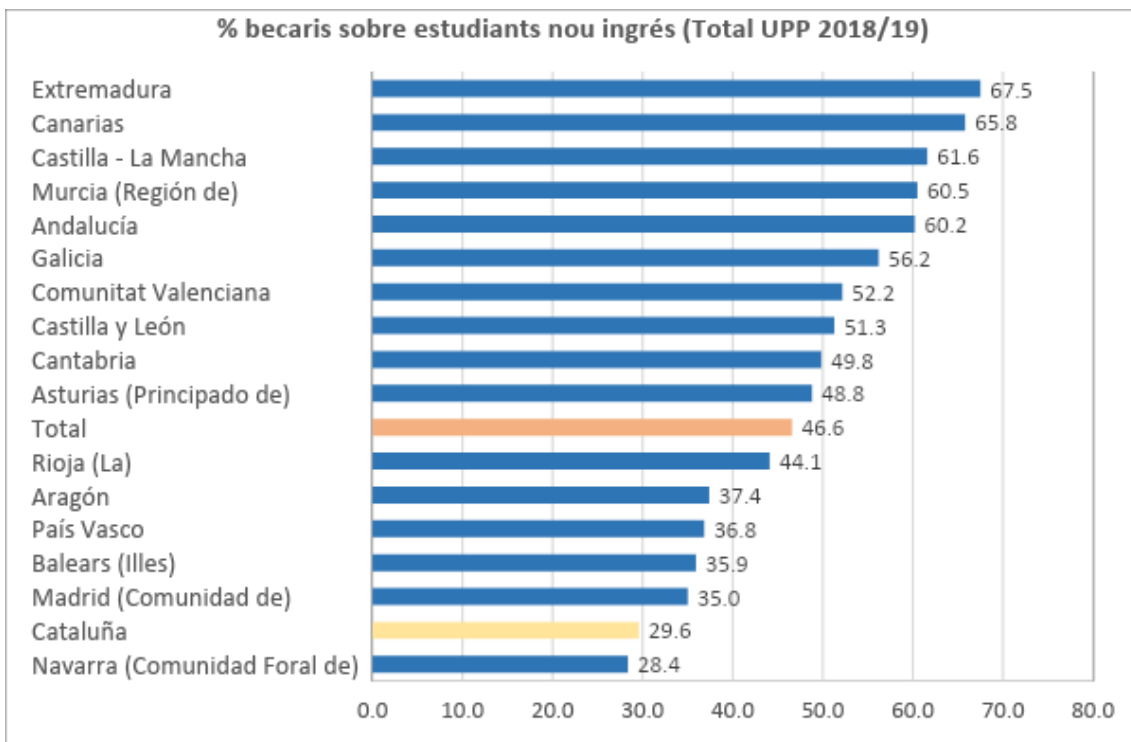
Tal i com s'ha descrit, els criteris principals per a l'obtenció d'aquestes beques són els acadèmics i els econòmics. A continuació es poden observar indicadors en relació a aquests criteris:

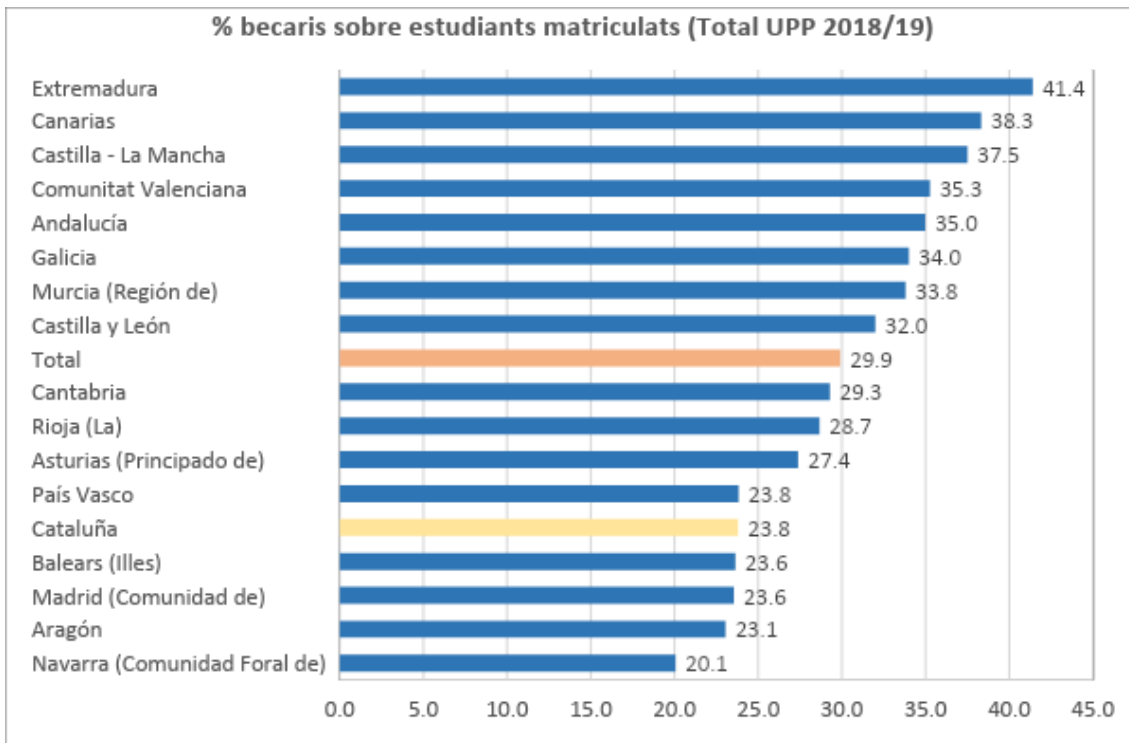

Nota: D'aquests dos indicadors les darreres dades disponibles publicades corresponen al curs 2018/19.

A destacar:

- o La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents àmbits d'estudi.
- o En particular, cal destacar la baixa proporció de beneficiaris entre els estudiants matriculats dels àmbits de l'enginyeria, la indústria i la construcció (que inclou arquitectura).
- o És també destacable que, ja entre els estudiants que accedeixen, quan encara els criteris acadèmics no discriminen, hi ha un biaix que afecta a bona part de les enginyeries. Aquest resultat pot ser interpretat en el sentit que la situació socioeconòmica familiar condiciona l'elecció dels estudis.

Notes: El territori correspon a la ubicació de la universitat, no al domicili familiar de l'estudiant. Les dues gràfiques anterior inclouen també informació de les beques que es convoquen al País Basc.

D'aquests dos indicadors les darreres dades disponibles publicades corresponen al curs 2018/19.

Import mitjà percebut per becari (2019/20)

	Grau	Màster
UPC	1.409,68 €	2.436,89 €
Resta UUPP de Catalunya	1.668,71 €	2.807,07 €
Total UPP	1.786,21 €	2.990,17 €
UPC vs Resta UUPP Catalunya	-18,4%	-15,2%
UPC vs Total UPP	-26,7%	-22,7%

Nota: Els imports inclouen el valor de l'exempció de preus de matrícula

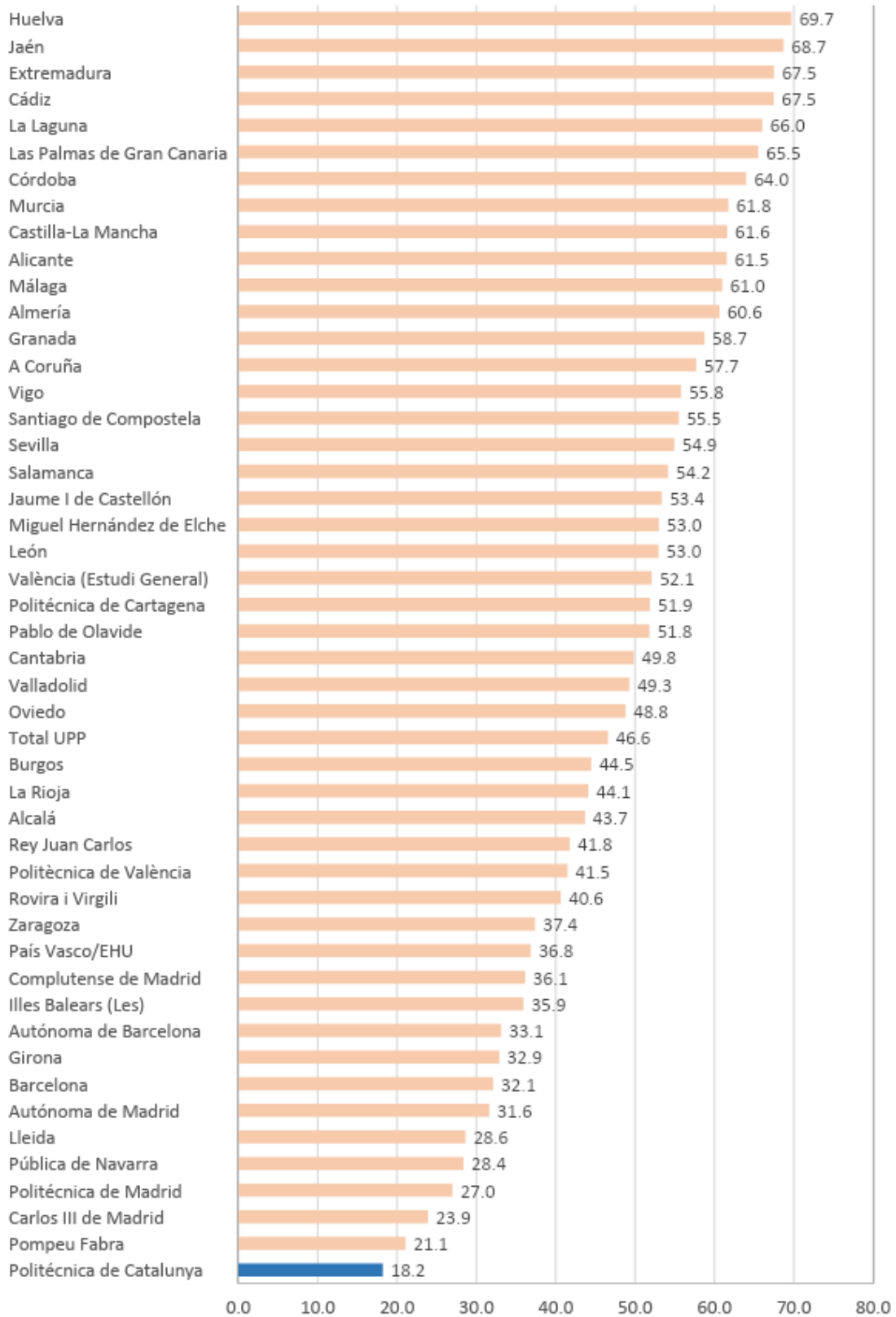
A destacar:

- o La distribució dels beneficiaris de les beques no és homogènia entre els diferents territoris.

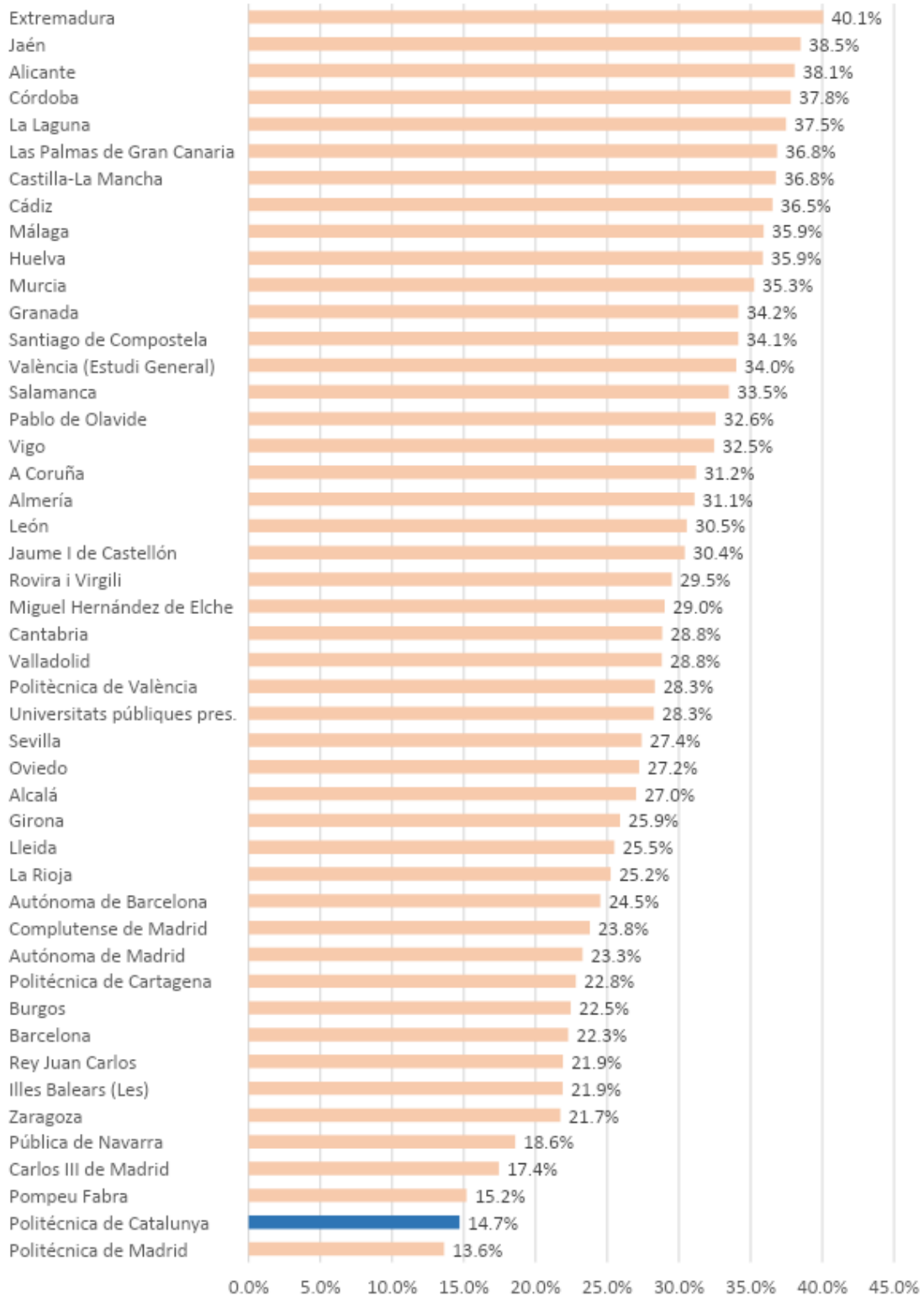
- o Atès que els criteris de renda i patrimoni que estableix la convocatòria són comuns a nivell estatal, Catalunya es situa per sota la mitjana estatal en els dos indicadors analitzats a l'igual que ho fan altres territoris amb nivells de rendes superiors a la mitjana.
- o Si analitzem el valor de l'import mitjà de l'ajut, s'observa com els estudiants becats a la UPC reben un import mitjà inferior tant a la mitjana de les universitats públiques presencials de l'estat com en relació a la resta d'universitats públiques de Catalunya. Les hipòtesis principals per interpretar aquesta diferència es poden relacionar amb el fet que l'exempció de preus no cobreix els crèdits matriculats per segona o més vegades i al fet que, fruit de la matrícula quadrimestral, una part dels estudiants perden la beca al no matricular la totalitat de crèdits entre els dos períodes.
- o La situació de la UPC en relació a les beques del MEC es pot interpretar en bona mesura com a fruit de la combinació d'un territori amb rendes més altes que la mitjana i d'uns estudis amb una menor proporció d'estudiants que obtenen i mantenen la beca.

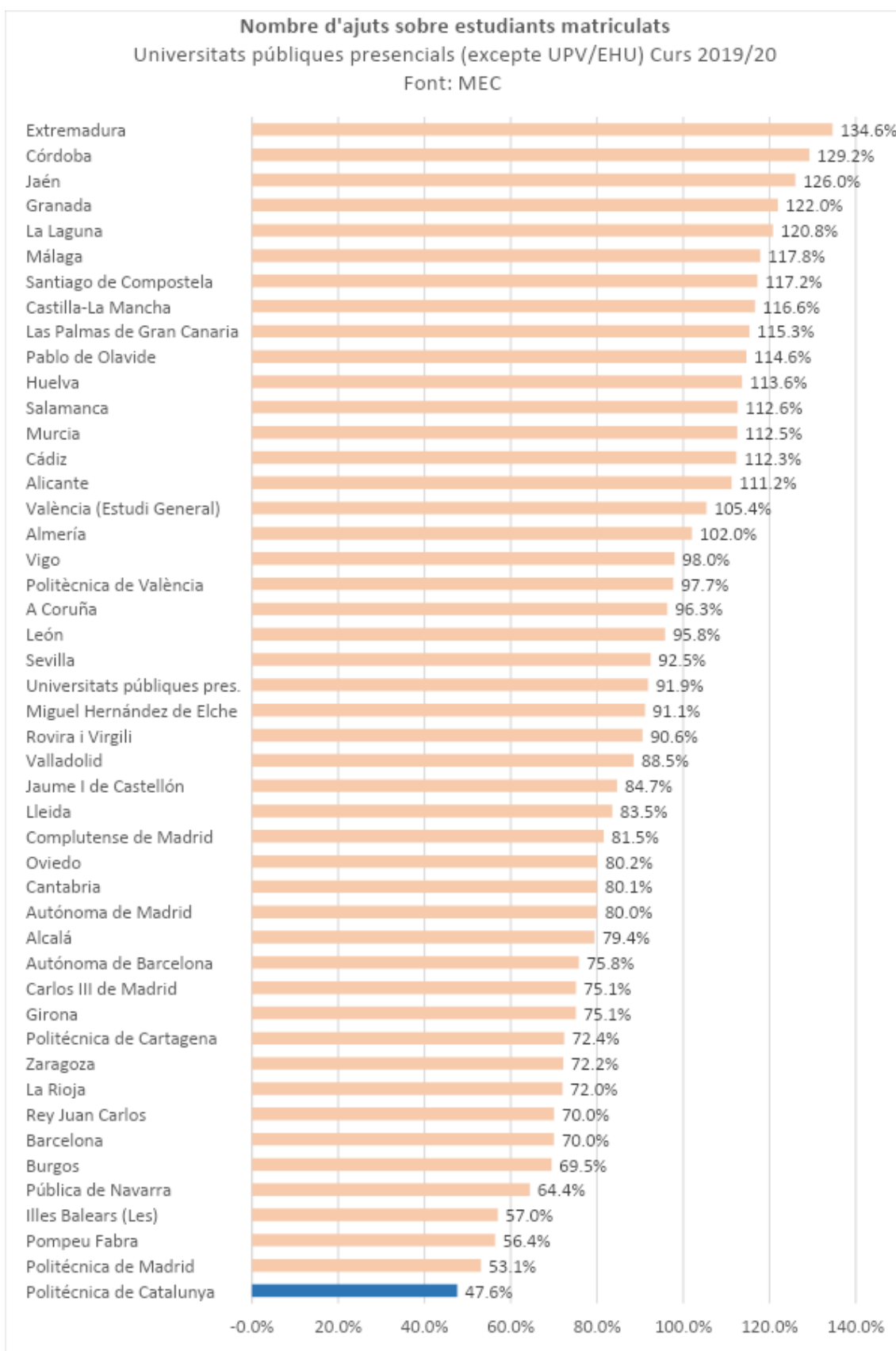
A continuació es presenten de forma gràfica els principals indicadors relacionats amb les beques MEC per al conjunt de les universitats públiques presencials. Les dades es presenten per al darrer curs amb informació publicada, val a dir que els resultats es mostren molt estables al llarg del temps.

% d'estudiants de nou ingrés amb beca MEC (2018-2019)

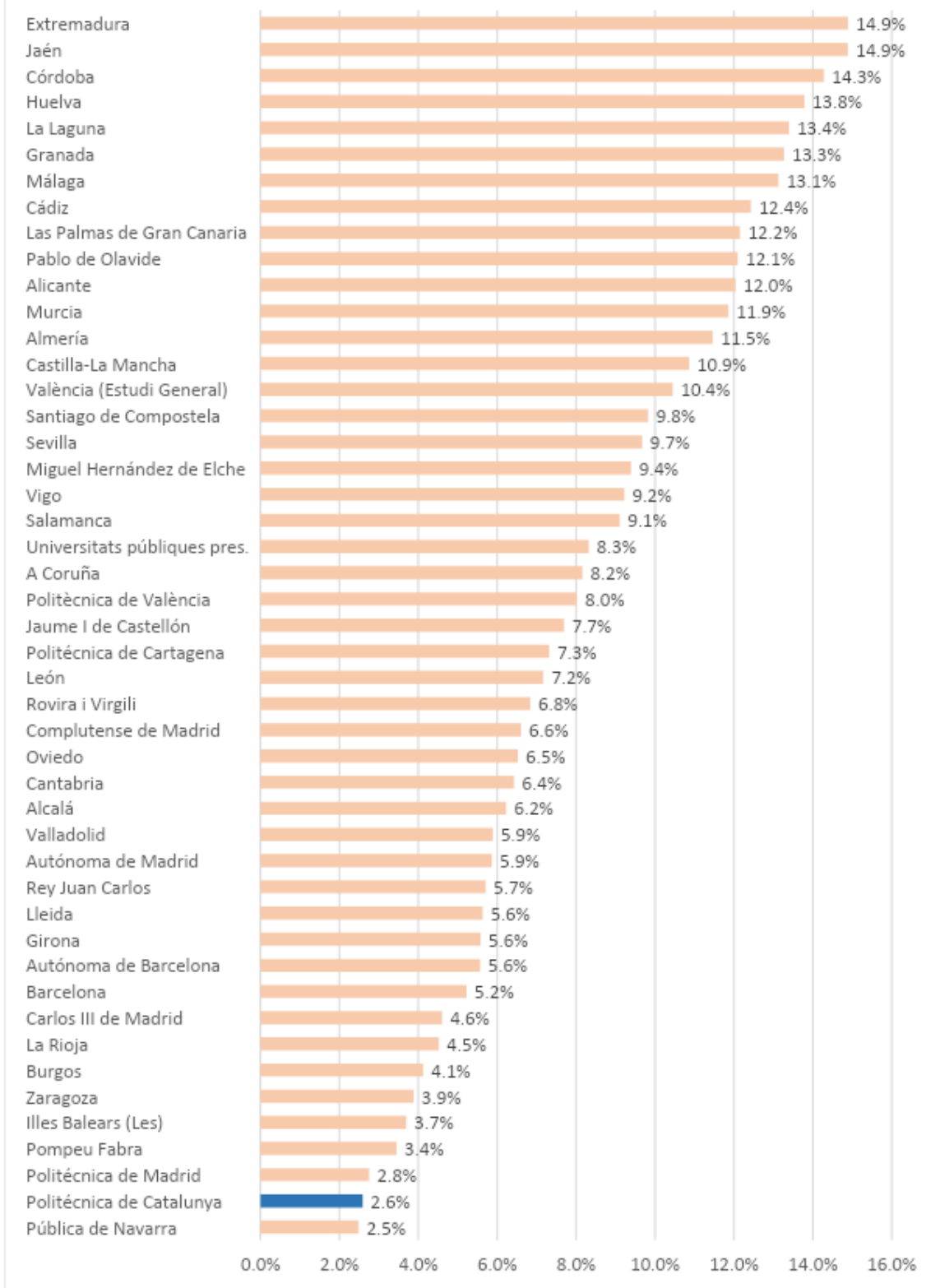
Estudiants amb exempció de preus i taxes sobre estudiants matriculats
 Universitats públiques presencials (excepte UPV/EHU) Curs 2019/20
 Font: MEC

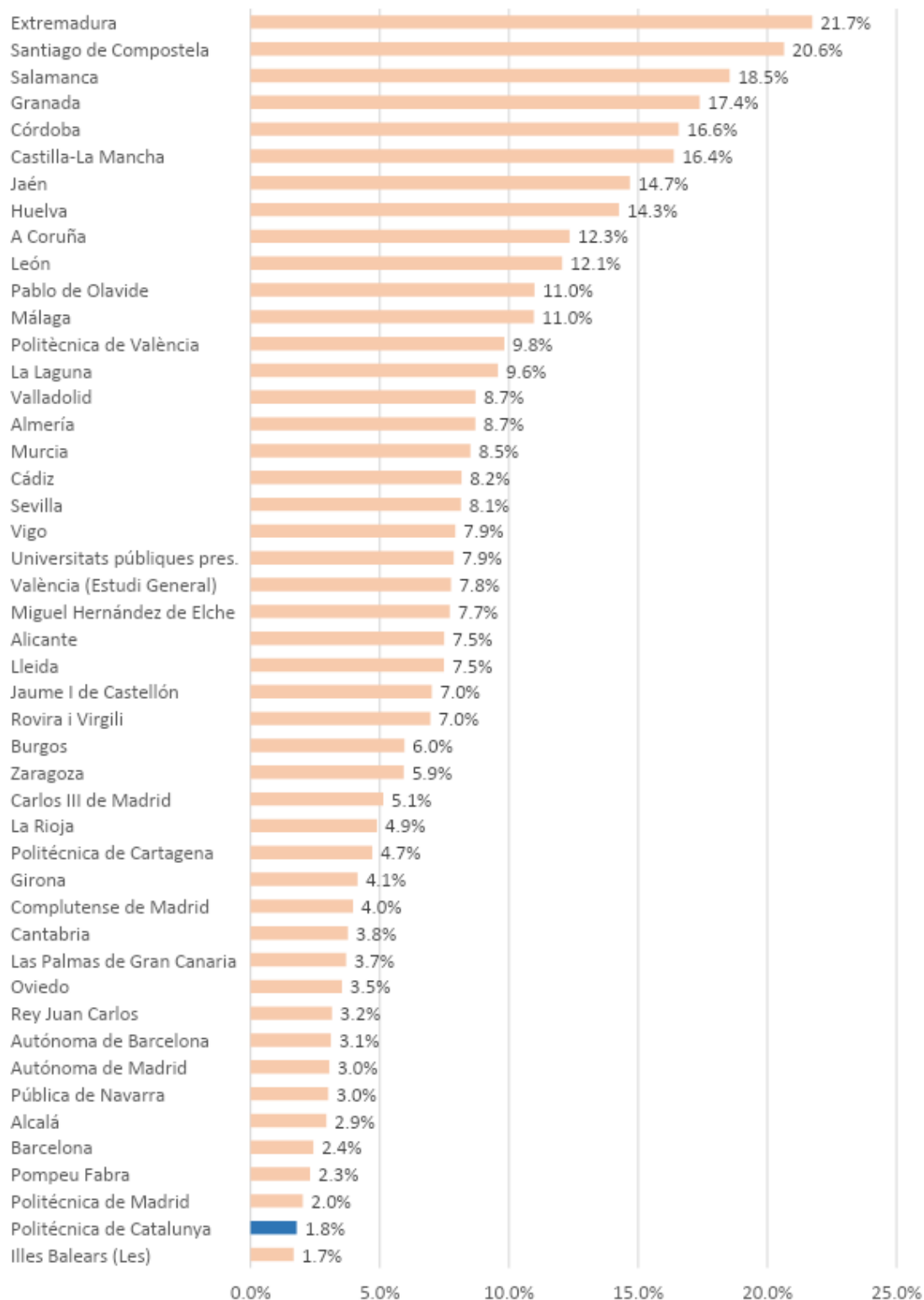
* La convocatòria de beques del MEC contempla diversos components, en conseqüència un estudiant pot rebre diversos ajuts.

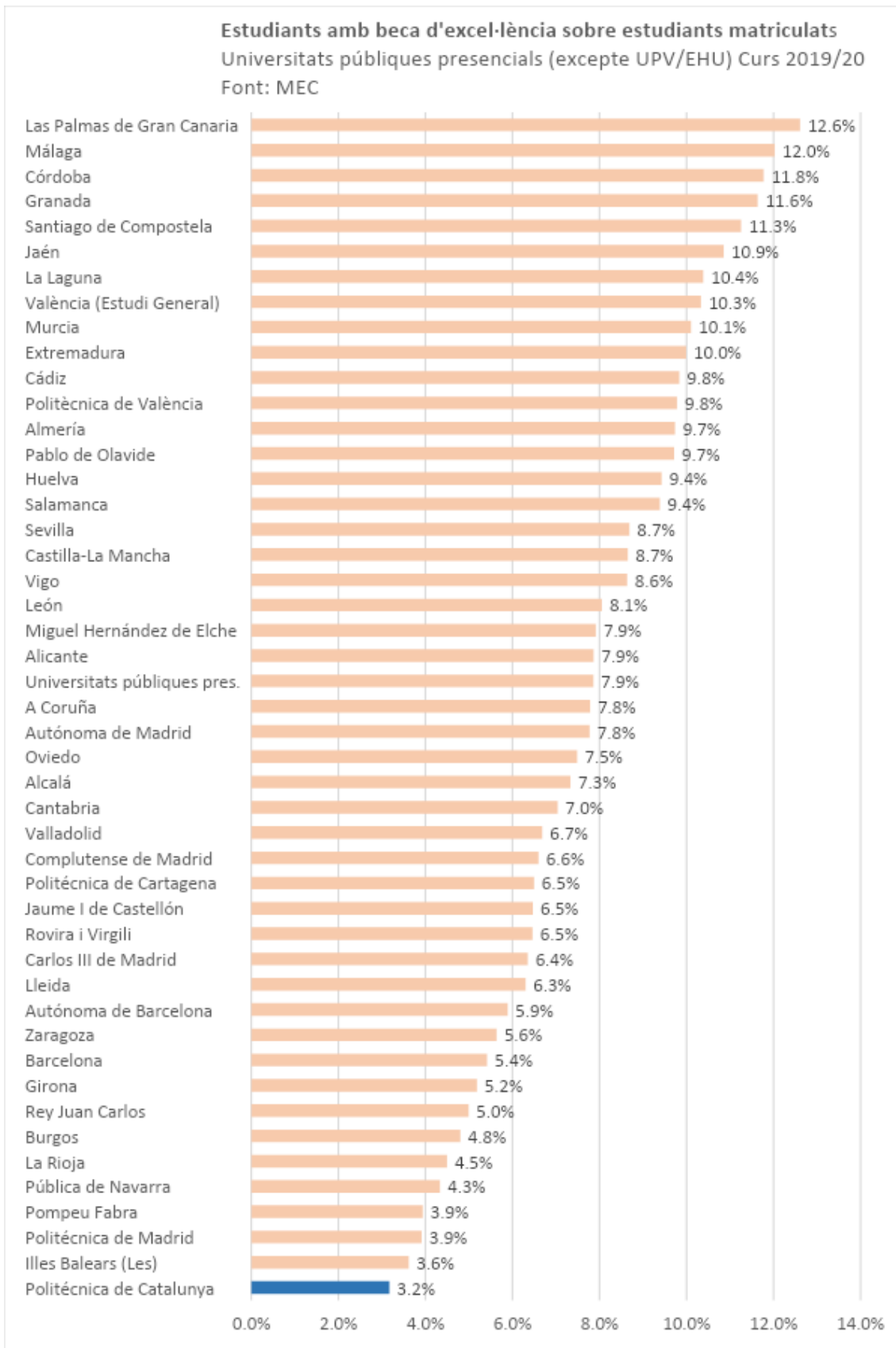
Estudiants amb beca compensatoria sobre estudiants matriculats
 Universitats públiques presencials (excepte UPV/EHU) Curs 2019/20
 Font: MEC

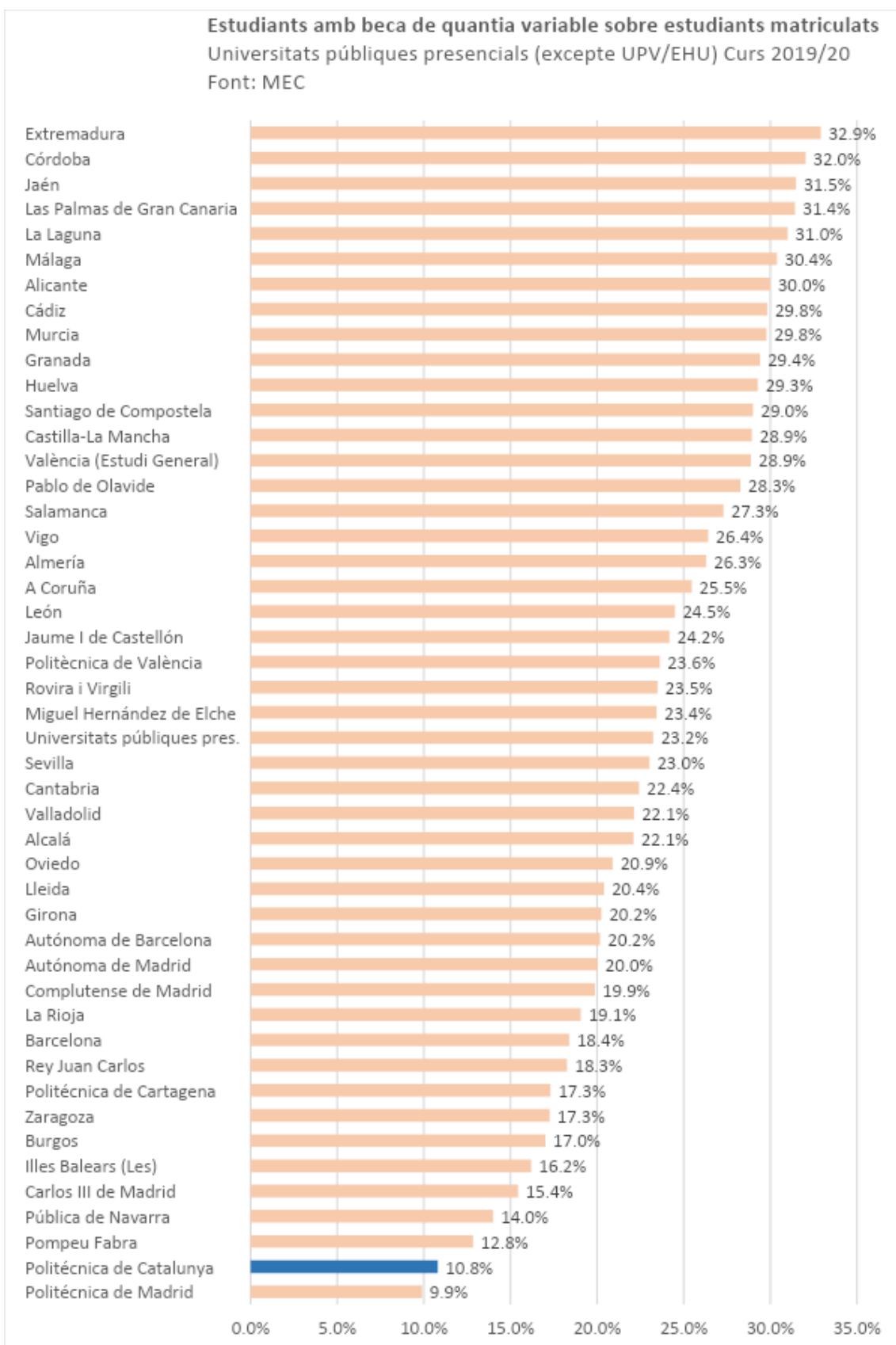
La beca compensatòria és un import de 1.700€ per als estudiants del llindar més baix de renda

Estudiants amb beca de residència sobre estudiants matriculats
Universitats públiques presencials (excepte UPV/EHU) Curs 2019/20
 Font: MEC

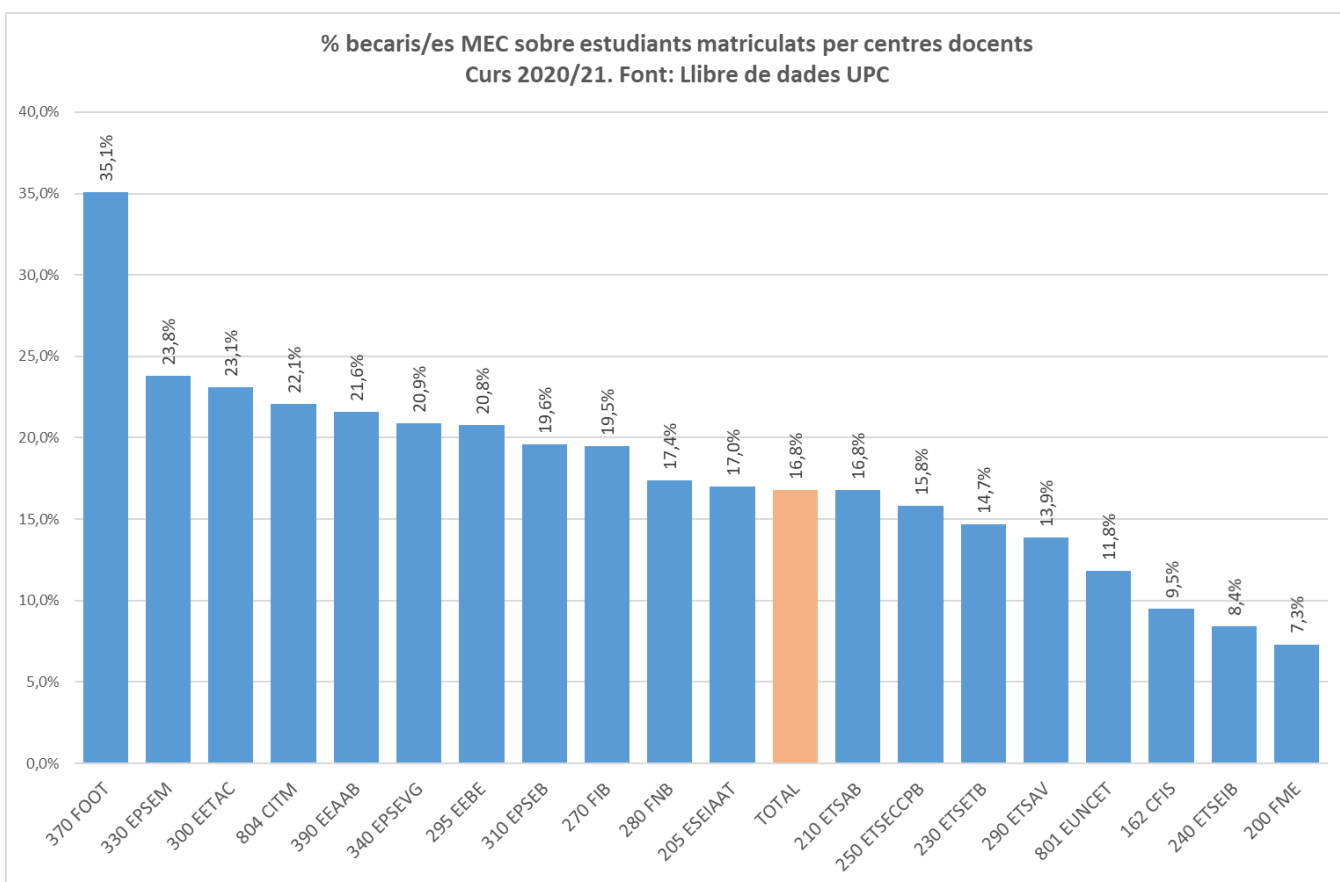

La beca lligada a l'excel·lència és un ajut per als estudiants de les rendes més baixes (l'indar 3) i tinguin una nota mitjana superior a 8 punts.

L'ajut de quantia variable només es accessible a estudiants amb rendes inferiors al llindar 2.

Proporció d'estudiants amb beca MEC respecte el total de matriculats

Centre	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	Mitjana
370 FOOT	25,2	26,7	32,2	35,1	29,8
330 EPSEM	17,8	17,8	21,7	23,8	20,3
804 CITM	17,9	20,4	20,7	22,1	20,3
300 EETAC	16,9	16,9	20,8	23,1	19,4
295 EEBE	18,6	15,0	18,7	20,8	18,3
270 FIB	18,2	15,9	18,3	19,5	18,0
390 EEAAB	15,2	16,1	17,8	21,6	17,7
340 EPSEVG	15,0	14,3	16,9	20,9	16,8
310 EPSEB	11,6	12,5	16,2	19,6	15,0

205 ESEIAAT	14,2	12,7	15,1	17,0	14,8
TOTAL	13,2	12,7	14,9	16,8	14,4
280 FNB	12,4	12,5	15,2	17,4	14,4
162 CFIS			18,8	9,5	14,2
210 ETSAB	11,0	12,7	14,2	16,8	13,7
230 ETSETB	12,7	12,0	14,3	14,7	13,4
250 ETSECCPB	11,6	13,6	12,1	15,8	13,2
290 ETSAV	12,2	11,5	13,8	13,9	12,9
801 EUNCET	7,8	9,9	12,0	11,8	10,4
200 FME	10,2	11,0	6,9	7,3	8,8
240 ETSEIB	7,4	6,3	8,0	8,4	7,5
802 EAE	2,9	2,8	2,6	3,7	3,0

La distribució dels estudiants becats a la UPC en funció dels llindars de renda de la beca MEC els tres darrers cursos ha estat la següent (centres propis):

Llindar	2018/19	2019/20	2020/21
Llindar 1	725	721	1.600
Llindar 2	2.107	2.164	2.198
Llindar 3	992	1.057	616
Total	3.824	3.942	4.414

Com es pot observar, la modificació dels valors del llindar 1 incorporada a partir de la convocatòria 2020/21 ha permès que molts més estudiants es puguin beneficiar de la quantia associada a la renda (1.700€ de “beca compensatòria”).

Una distribució dels estudiants becats el curs 2020/21 per llindars i qualificacions es pot observar a la taula següent:

	Llindar 1	Llindar 2	Llindar 3
Conceptes de la beca MEC lligats a qualificacions			

Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (9,50 endavant)	95	84	11
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (entre 9 i 9,49)	83	115	10
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (entre 8,50 i 8,99)	144	138	21
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica (entre 8 i 8,49)	203	187	27
Qualificació mitjana inferior a 8	1075	1674	547
Total	1600	2198	616

A destacar:

- D'entre el conjunt d'universitats públiques presencials de l'estat, la UPC es troba, per a les diverses modalitats d'ajuts, sempre entre les institucions amb menys estudiants becats. Dels 7 indicadors analitzats pel conjunt de les universitats públiques presencials de l'estat, la UPC ha ocupat el darrer lloc en 3 ocasions i el penúltim en les altres 4. Aquesta situació s'ha repetit de forma molt estable al llarg dels darrers anys amb informació publicada.
- La UPC és la universitat pública de l'estat amb una menor proporció d'estudiants becats d'entre els que ingressen a la universitat. En aquest indicador no influeixen els criteris acadèmics (s'exigeix un 5 en la prova d'accés). En conseqüència pot deduir-se que existeix un biaix de tipus econòmic ja en l'elecció dels estudis i que els estudiants de situacions econòmiques més desfavorables opten en menor mesura per seguir els estudis que la UPC ofereix.
- La beca d'exempció de preus públics de matrícula és la modalitat més generalitzada d'ajut als estudiants. El curs 2020/21 en van gaudir 4.732 estudiants de la UPC. D'acord amb la nostra dimensió, si tinguéssim la mateixa proporció que les universitats públiques de BCN (UB, UAB i UPF) hauríem de tenir 2.000 estudiants becats més.
- La distribució de les beques entre els centres de la UPC és força heterogènia. Destaca la proporció d'estudiants becats a la FOOT.
- L'ajust en els valors del Llindar 1 ha permès que el nombre d'estudiants que s'han pogut beneficiar de la quantia associada a la renda s'hagi incrementat significativament el darrer curs, arribant a ser 1.600 estudiants als centres propis.
- De l'anàlisi dels estudiants amb beca MEC en funció de les qualificacions obtingudes el curs anterior podem identificar diversos col·lectius amb qualificacions elevades i que podrien ser objecte d'una política d'especial protecció per part de la UPC.

ANNEX 2: Beques i ajuts propis a la UPC

La Universitat Politècnica de Catalunya, generalment amb recursos propis, però també en col·laboració amb altres institucions, posa a disposició dels seus estudiants diverses fórmules que els hi permeten accedir a recursos econòmics i que, en conseqüència, milloren les seves perspectives per donar continuïtat als seus estudis.

D'acord amb els principis que articulen el Pla Equitat 2022-2025, l'anàlisi dels instruments disponibles es fa partint una perspectiva àmplia, incorporant altres instruments que fins ara no han estat considerats part de les polítiques de promoció de l'equitat. Així es consideren aquells recursos propis que permeten:

- Reduir el cost del preu dels estudis
- Obtenir ingressos que permetin reduir el cost d'oportunitat durant el temps d'estudi
- Obtenir ajuts que permetin reduir el cost associat a activitats d'interès acadèmic (com ara la mobilitat internacional)

Concretament s'analitza informació sobre:

1. Ajuts per circumstàncies sobrevingudes
2. Beca salari UPC
3. Beques d'aprenentatge UPC
4. Beques d'inici a la recerca
5. Programa de préstecs UPC Alumni
6. Beques i ajuts a la mobilitat
7. Programes adreçats a estudiants preuniversitaris
8. Beques i ajuts en col·laboració amb altres institucions

A continuació es presenta una descripció breu d'aquests instruments amb una referència especial als criteris de prioritització de les sol·licituds, a la contraprestació que representa per als estudiants i al nombre d'ajuts que periòdicament es convoquen.

1. Ajuts per circumstàncies sobrevingudes

Destinada a ajudar a estudiants que degut a circumstàncies personals desfavorables i/o sobrevingudes no puguin fer front al pagament dels preus i taxes corresponents als seus estudis a la UPC.

La prioritització d'aquests ajuts no tenen caràcter competitiu i s'atorguen ajuts fins a exhaurir els recursos pressupostats. La comissió que resol aquests ajuts té en consideració el nombre de crèdits cursats per l'estudiant i es valorarà positivament que estigui en disposició de finalitzar els estudis.

Pel que fa als recursos destinats, la UPC l'exercici 2021 té previst destinar 40.000€ del pressupost propi i 15.000€ del pressupost del Consell Social.

Per valorar l'impacte d'aquesta convocatòria s'ha elaborat una anàlisi sobre els estudiants de la UPC que han estat objecte de suspensió temporal[1] dels estudis al llarg dels darrers 4 cursos amb dades completes disponibles (2016/17 fins 2019/20).

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Mitjana
Apercebiments de suspensió temporal	999	931	972	789	923
Aixecament de la suspensió	810	719	703	435	667
Estudiants suspesos	189	212	269	354	256
Import impagat dels estudiants suspesos	240.869 €	300.956 €	310.196 €	328.636 €	295.164 €

En mitjana dels darrers cursos, a la UPC cada curs 923 estudiants tenen problemes per pagar els seus estudis. L'import total dels impagaments inicials per preus i taxes d'aquests estudiants es troba al voltant de 1,24 milions d'euros per curs.

El 72,3% troba els recursos necessaris i aconseguix l'aixecament de la suspensió. Tot i això, en mitjana, s'acaba suspens temporalment 256 estudiants cada curs, fruit de l'impagament de les taxes i preus de matrícula.

Els estudiants que resten suspesos dels estudis generen un import d'impagaments proper als 300.000€ per curs. Cal tenir present que aquest impagament es produeix malgrat que la UPC ja ha destinat recursos a ajudes per causes sobrevingudes (en el curs 2020/21 es van destinar 40.000€).

Com a valoració general, cal considerar que els ajuts que la UPC ha mobilitzat per ajudar als estudiants que tenen elevades dificultats econòmiques per pagar els preus dels seus estudis, permeten arribar aproximadament al 16% de l'import total que seria necessari per evitar tots els abandonaments per motius econòmics.

A les taules següents es mostra la distribució dels estudiants que han estat suspesos temporalment en funció de la proporció dels ECTS superats respecte els necessaris per finalitzar els seus estudis:

Estudiants de grau amb suspensió temporal¹³

% de crèdits superats	% Estudiants	% Import impagat
0%	40,7%	38,4%
Menys del 25%	25,4%	25,8%
Entre el 25% i el 49%	11,5%	13,4%
Entre el 50% i el 74%	8,2%	10,4%
Més del 75%	14,3%	12,0%
Total general	100%	100%

Estudiants de màster amb suspensió temporal

% de crèdits superats	%Estudiants	% Import impagat
0%	34,5%	42,7%
Menys del 25%	9,6%	6,2%
Entre el 25% i el 49%	6,9%	8,8%
Entre el 50% i el 74%	19,2%	18,0%
Més del 75%	29,9%	24,2%
Total general	100,0%	100,0%

A partir d'aquesta informació, sembla recomanable concentrar els esforços institucionals (ajuts per a circumstàncies sobrevingudes i/o beques d'aprenentatge) en els estudiants que hagin demostrat una certa capacitat acadèmica per progressar en els estudis de la UPC.

2. Beques salari UPC

Aquesta convocatòria té com a objectiu oferir fins a 10 beques salari. Els ajuts tenen una dotació mensual de 500€ de setembre a juny i aquesta assignació es mantindrà durant tots els anys de durada teòrica dels estudis de grau sempre i quan, la persona beneficiària continui matriculada a la UPC.

¹³ Administrativament la suspensió és temporal i, l'estudiant per prosseguir els seus estudis haurà d'abonar prèviament els imports pendents.

Els beneficiaris són estudiants que estiguin cursant l'últim curs de Batxillerat o de Cicle Formatiu de Grau Superior secundària durant el curs anterior i que accedeixin, per primera vegada a uns estudis de grau en un dels centres propis de la UPC.

El pressupost d'aquesta convocatòria està previst que s'estabilitzi el curs 2023/24 entorn als 200.000€. Actualment, atès que és la segona convocatòria, hi ha 20 beneficiaris/es als que es preveu destinar un total de 100.000€ al llarg del curs 2021/22.

Els criteris per a la prioritització d'aquestes beques tenen en consideració:

- Que l'estudiant hagi participat en alguns dels programes que la UPC té per afavorir la formació superior entre col·lectius especialment desafavorits com ara el programa Prometeus, el programa Èxit, Joves Talents, el projecte Rossinyol del casal d'infants del Raval o qualsevol altre en que participi la UPC.
- La nota mitjana de l'expedient de secundària fins el moment de finalització del termini de presentació de les sol·licituds.
- Que hagi cursar la secundària en un centre públic.
- Que hagi estat becari/a del MEyFP durant el curs anterior a l'accés a la UPC.

Les beques salari es financen en el marc del conveni amb el Banc de Santander.

3. Beques d'aprenentatge UPC

Adreçades a estudiants de grau que han superat la fase inicial o a estudiants de màster

Una beca d'aprenentatge és un programa de formació que incorpora un ajut econòmic adreçat a un/a estudiant universitari/a matriculat/da en un programa de grau o màster que es cursi en una unitat acadèmica de la UPC. El programa de formació pot fer referència a competències transversals com a específiques de la seva titulació, així com en aquelles competències relacionades amb la seva incorporació al món laboral¹⁴.

La durada mínima de la beca és de 3 mesos i la màxima de 24 mesos sempre i quan la beca sigui de vint hores setmanals, altrament la durada màxima serà d'un període inversament proporcional.

Per a la seva concessió, cada beca pot definir uns criteris propis o, en el cas que no es determinin, ha de valorar els següents (20% cadascun):

- a) Idoneïtat del/la candidat/a amb la beca d'aprenentatge sol·licitada.
- b) Coneixements de llengües.
- c) Coneixements i ús d'eines i tecnologies de la informació i comunicació (llenguatges, aplicacions...).
- d) Informació curricular addicional.
- e) Entrevista.

Atenent a la finalitat d'aquest document sembla interessant remarcar que no es contemplen criteris relacionats amb la situació socioeconòmica de l'estudiant.

¹⁴ Els àmbits de formació que poden ser objecte de beca poden ser consultats a l'article 6.3 de la Normativa de beques d'aprenentatge (Acord CG/2019/01/23).

La taula següent recull les dades corresponents als darrers 5 cursos i permet observar com les dades corresponents al curs 2020/21 són excepcionalment elevades.

	Nombre de becaris/es	Import
Curs 2016/17	737	1.099.000 €
Curs 2017/18	728	1.195.000 €
Curs 2018/19	741	1.098.000 €
Curs 2019/20	724	1.022.000 €
Curs 2020/21 ¹⁵	1.028	1.367.000 €
Mitjana	792	1.156.200 €

4. Beques d'iniciació a la recerca (INIREC)

Les beques INIREC tenen l'objectiu de fomentar que els estudiants/les estudiants de grau i màster de la UPC s'iniciïn en la recerca fent activitats que poden estar relacionades amb els següents àmbits:

- Gestió i ús dels recursos de recerca
- Promoció d'activitats de recerca
- Habilitats comunicatives i documentals.
- Tecnologia de la informació i comunicacions, ordinadors personals, i sistemes d'informació.
- Processos i procediments de gestió de la recerca universitària.

El finançament d'aquests ajuts són fons propis d'unitats i grups de recerca de la UPC.

El curs 2020/21 es van convocar 430 beques per un import total de 1.074.000€.

Entre els requeriments generals que estableix la convocatòria no hi ha cap que tingui en consideració la situació socioeconòmica dels candidats.

¹⁵ El curs 2020/21 en el marc de les actuacions vinculades a la lluita contra les conseqüències de la pandèmia COVID-19 es va dotar un fons extraordinari per a beques d'aprenentatge.

5. Programa de préstecs UPC Alumni

El programa està especialment orientat a estudiants de la UPC amb altes capacitats acadèmiques i permeten finançar

- una estada internacional (com ara un Erasmus)
- fer el treball de fi de grau (TFG) a l'estranger (o una activitat similar)
- cursar estudis de grau al Centre de Formació Interdisciplinària Superior (CFIS).

S'atorguen préstecs a l'honor de fins a 5.000€ i s'han de començar a retornar a partir del segon any en què la persona beneficiària s'incorpora al mercat laboral amb unes condicions que determina la convocatòria.

Els criteris d'adjudicació tenen en consideració tant criteris acadèmics, com socioeconòmics i personals.

La convocatòria de Préstecs UPC Alumni per al curs 2021-2022, ha estat dotada amb un màxim de 40.000€.

6. Beques i ajuts a la mobilitat

Per tal de facilitar l'accés a la mobilitat internacional com a experiència acadèmica i vital, el programa d'ajuts Erasmus és l'instrument principal, dels 787 estudiants de la UPC que van fer mobilitat internacional el curs 2020/21, el 70,1% ho van fer en el marc d'aquest programa.

Atès que la pandèmia ha condicionat extraordinàriament la mobilitat internacional, la consulta de les sèries històriques són especialment interessants:

	Estudiants mobilitat outgoing	Erasmus	% Erasmus
Curs 2015/16	1353	1022	75,5%
Curs 2016/17	1401	1010	72,1%
Curs 2017/18	1507	1085	72,0%
Curs 2018/19	1337	891	66,6%
Curs 2019/20	1328	913	68,8%
Mitjana prepandemia	1385,2	984,2	71,1%
<i>Curs 2020/21</i>	787	552	70,1%

Aproximadament el 42% dels graduats de la UPC participen en programes de mobilitat. Alguns estudis¹⁶ indiquen que els ajuts Erasmus, en mitjana cobreixen el 60% del cost total associat a la mobilitat.

És important destacar que els ajuts Erasmus contemplen un ajut complementari per a estudiants amb situacions socioeconòmiques desfavorables.

Complementàriament, l'AGAUR mitjançant la convocatòria MOBINT atorga uns ajuts complementaris als estudiants que han obtingut la beca Erasmus a la seva universitat. Es tracta d'una convocatòria competitiva en la que es poden atendre habitualment menys del 50% de les sol·licituds presentades.

La prioritització de les sol·licituds considera com a variables principals les qualificacions acadèmiques dels estudiants (80%) i el coneixement d'idiomes (20%).

Convocatòria	Dades del conjunt d'universitats			Dades UPC		
	Sol·licituds presentades	Sol·licituds atorgades	% sol. Atorgades	Sol·licituds presentades	Sol·licituds atorgades	% sol. Atorgades
2016	5756	1933	33,6%	1264	467	36,9%
2017	4276	1945	45,5%	1027	450	43,8%
2018*	4335	2000	46,1%	884	367	41,5%
2019*	4074	2057	50,5%	825	383	46,4%

* Inclouen dades del subprograma MOBINT-MIF (Programa de millora i innovació en la formació de mestres)

7. Programes adreçats a estudiants preuniversitaris

Amb la finalitat de promoure l'equitat més enllà de la nostra universitat, la UPC promou i participa activament en diversos programes que tenen en comú el suport i l'acompanyament a estudiants d'etapes prèvies a la universitat amb la finalitat de reduir l'abandonament escolar, de millorar la seva formació i aportar informació i orientació en l'elecció dels estudis.

Aquests programes no només es focalitzen en l'equitat socioeconòmica sinó que aborden altres dimensions com ara l'equitat de gènere o la salut visual.

El principal programa propi és "**Aquí STEAM UPC**", coordinat pel Servei de Comunicació de la UPC i que té una orientació especial envers el talent femení. L'objectiu principal és trencar els estereotips i rols de gènere establerts en la societat i fer visibles nous referents femenins d'una manera atractiva i propera per a les noies mitjançant l'acció de referents UPC (investigadores i

¹⁶ Caballero, A.; Batres, A.; Cárdenas, J.F. (2017). La equidad en la movilidad de estudiantes en el programa Erasmus: estudio de caso de la Universidad de Málaga. *Journal of Supranational Policies of Education, Extraordinario* (2015), pp. 174-186. DOI: <https://doi.org/10.15366/jospoe2017.m1>

científiques PDI de la UPC) als centres educatius. Les accions són activitats STEAM a l'aula i tasques de mentoria al centre en el desenvolupament del seu pla d'acció STEAM. Cada curs es treballa amb entre 20 i 25 centres educatius de primària i secundària, i això permet arribar a 1.800-2.000 estudiants de primària i ESO.

Així mateix, la UPC col·labora amb iniciatives d'altres administracions i organitzacions amb finalitats similars. La coordinació d'aquesta participació sovint es canalitza a través del Centre de Cooperació per al Desenvolupament La participació dels estudiants en alguns casos es fa en el marc d'una beca d'aprenentatge i pot implicar reconeixement de crèdits.

Alguns d'aquests programes com ara Prometeus o Joves Talents donen continuïtat a l'acompanyament una vegada els estudiants han accedit a la UPC.

Com a resum, a continuació es presenta una fitxa dels principals d'aquests programes:

Iniciativa	Programa ÈXIT
Descripció	Consorci d'Educació de Barcelona, amb instituts i escoles adscrites (la majoria alta complexitat)
Tipus	Suport i acompanyament a l'ESO
Objectiu	Acompanyament-suport educatiu per reduir abandonament escolar, tutoria als instituts i figura dels Amics Grans (reforç escolar fora de l'horari lectiu, grups de fins a 10 persones).
Àmbit	Barcelona ciutat
Participació UPC	Gestió Programa Adhoc UPC. Convocatòria, resolució, pagament i Coordinació Acadèmica (fins a 25 beques d'aprenentatge UPC curs 21-22) Finançament CEB Firma de un Conveni marc UPC amb CEB amb especificitats annexes cada curs acadèmic
Gestió UPC	VR Docència i estudiantat. Gabinet d'innovació i comunitat
Situació	En procés de disseny, inicia Set 21
WWW	https://www.edubcn.cat/exit
Impacte directe (beneficiaris o voluntaris)	10-25 beneficiaris beques
Impacte (social)	75-175 estudiants ESO

Iniciativa	enTàndem
Descripció	AFEV, en coordinació amb centres educatius, serveis socials i universitats
Tipus	Suport i acompanyament a l'ESO

Objectiu	Evitar fracàs escolar (acabar la ESO) a través de mentoria social i educativa: voluntariat universitari que fa acompanyament individual a joves vulnerables en activitats de reforç escolar i de lleure.
Àmbit	Barcelona, Barberà, Sant Coloma de Gramenet
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits Conveni UPC de col·laboració amb AFEV per al desenvolupament de programes i altres iniciatives impulsades per ambdues institucions en l'àmbit de la cooperació i el voluntariat vigent fins 31.10.2022 renovable
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2018-19 5 UPC, curs 2019-20 4 UPC
WWW	https://entandem.cat/

Iniciativa	Programa Rossinyol
Descripció	Fundació Servei Solidari, en col·laboració amb instituts (Barcelona, Sabadell)
Objectiu	Evitar fracàs escolar a través de mentoria social: acompanyament en el lleure per millorar autonomia, autoestima i paliar la falta de xarxa de suport de nois/es vulnerables (de 6è a 2n ESO) i donar-los referents universitaris.
Àmbit	Barcelona, Sabadell
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits (fins a 4 ETCS) Conveni UPC amb Servei Solidari per a la realització d'activitats solidàries i de Cooperació fins 1.12.2021, renovable
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2018-19 9 UPC, curs 2019-20 4 UPC, curs 20-21 8 UPC
WWW	http://serveisolidari.org/ca/quefem/MENTORIA/ROSSINYOL/

Iniciativa	Programa d'Acompanyament Educatiu (PAE)
Descripció	Fundació Catalunya-La Pedrera
Tipus	Suport i acompanyament a l'ESO
Objectiu	Reforç escolar a través de voluntariat (no és específic per centres d'alta complexitat)
Àmbit	Barcelona, Castelldefels, Terrassa, Manresa
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits. Conveni UPC amb Cat LaPedrera per activitats de voluntariat. Vigent fins 12.11.2021, renovable.

Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2018-19 mínim 1 UPC
WWW	https://www.fundaciocatalunya-lapedrera.com/ca/programa-dacompanyament-educatiu

Iniciativa	Centre Obert Infantil
Descripció	Casal dels Infants
Tipus	Suport i atencions educatives específiques que els permetin seguir el ritme (3-12 anys)
Objectiu	Impulsar programes i activitats en l'àmbit de la solidaritat, el voluntariat i la cooperació. Contempla activitats de reforç educatiu i per promoure la inclusió educativa.
Àmbit	Barcelona
Participació UPC	Difusió i reconeixement de crèdits Conveni marc UPCI Casal dels Infants per activitats de voluntariat, solidaritat i cooperació.. Vigent fins 2.7.2021, renovable. Conveni específic UPC en el marc de l'acció social al Besòs i la Mina
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	Curs 2017-18 6 UPC Curs 18-19 1 UPC (algun més, però no va demanar reconeixement).
WWW	https://www.casaldelsinfants.org/infants-i-adolescents

Iniciativa	VOOL UPC
Descripció	CUV-FOOT
Tipus	Suport escoles de primària
Objectiu	Revisions visuals a 16 escoles de primària Terrassa (9 d'elles d'alta complexitat) de Terrassa per contribuir a evitar el fracàs escolar
Àmbit	Terrassa
Participació UPC	Estudi per relacionar pobresa i salut visual. 2 Beques Aprenentatge de 20h suport al desenvolupament del programa 9-10 mesos Pràctiques d'estudiants
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)

Situació	Curs 18-19: 27 estudiants Curs 19-20: 12 estudiants
WWW	https://cuv.upc.edu/es/servicios/accion-social http://www.elpuntavui.cat/societat/article/16-educacio/1934576-la-pobresa-i-ncideix-en-la-visio-infantil.html
Impacte directe (beneficiaris o voluntaris)	Programes de salut pública de detecció precoç. Revisió a 750 alumnes de 16 escoles de Terrassa (9 alta complexitat)

Iniciativa	PROMETEUS
Descripció	Universitats i districtes BCN
Tipus	Afavorir l'accés i la continuïtat en estudis universitaris a col·lectius en risc d'exclusió.
Objectiu	Suport educatiu en instituts públics a càrrec de mentors ex-Prometeus, acompanyament en el trànsit a la universitat i suport/tutorització durant els estudis de grau. En aquesta darrera tasca, programa UniMentor: mentors de 2n-4t de graus universitaris acompanyen estudiants de primer
Àmbit	Raval, Sant Martí i Nou Barris,
Participació UPC	suport en difusió per trobar estudiants UPC
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
WWW	https://afev.cat/projectes/prometeus/
	Programa Joves Talents
Descripció	Joves Talents - Aula Actual, CONFAVB
Tipus	Accés a la universitat
Objectiu	Promoure l'ascensor social a través de l'educació, ajudant als joves d'instituts de zones complexes a accedir a la formació universitària. Mentoring a joves amb dificultats socioeconòmiques, becats o becaades per la Fundació Agbar per poder accedir a la universitat (beques Joves Talents). Les persones becaades alhora esdevenen mentors/es de menors amb dificultats d'aprenentatge
Participació UPC	Difusió Reconeixement de crèdits
Gestió UPC	Programa Voluntariat UPC (CCD)
Situació	6 estudiants UPC han fet aquest voluntariat en el curs 2019-20

8. Beques i ajuts en col·laboració amb altres institucions

Més enllà de les beques i ajuts comentats en els punts anteriors existeixen tot un conjunt de convocatòries, generalment de menor dimensió, i es posen a disposició dels estudiants de grau i màster:

- Ajuts ApadrinaTIC: Ajuts de matrícula per a estudiants de graus de l'àmbit TIC
- Beques per a la introducció a la recerca-CSIC: Orientades a estudiants universitaris en l'últim curs de grau universitari interessats a seguir una carrera investigadora
- Beques ICMAB (Institut de Ciència dels Materials Barcelona): Per a estudiants que vulguin iniciar un màster oficial en el camp de la ciència dels materials, física, química, biologia i biomedicina
- Beques IFISC (Institut de Física Interdisciplinària i Sistemes Complexos): Per iniciar-se a la recerca fent una estada a les seves instal·lacions.
- Beques Santander Equality: Per a estudiants de gènere femení que estiguin matriculades en segon curs d'un grau UPC.
- Beques Santander Conecta: Permeten accedir a un equip informàtic i un ajut directe de 350€ amb la finalitat de contribuir a les despeses de connectivitat.

En aquest punt també han de ser considerades les beques, ajuts i premis que els diferents centres de la UPC promouen en col·laboració amb empreses i institucions¹⁷ i que permeten als estudiants obtenir recursos econòmics o reduir el cost dels preus de matrícula.

A destacar:

- La UPC posa a l'abast dels seus estudiants una convocatòria d'ajuts per circumstàncies sobrevingudes per fer front als costos associats al preu dels estudis mitjançant l'aportació de recursos propis del seu pressupost.
- Els recursos disponibles en relació a l'estimació dels recursos necessaris per a aquest tipus d'acció permeten arribar a cobrir entorn el 16% de les necessitats totals.
- Des del curs 2020/21, la UPC ha posat en marxa una política de beques salari que permet donar un suport anual de 5.000€ al llarg dels seus estudis a 10 estudiants de nou accés a estudis de grau. Als centres propis de la UPC el curs 2020/21 van accedir 5.274 nous a grau.
- La UPC és molt activa en la convocatòria de beques d'aprenentatge per als seus estudiants, així el curs 2020/21 va concedir més de 1.000 beques amb finalitats diverses d'entre les que destaquen el suport a tasques docents, a mentories acadèmiques i a projectes específics. Els criteris generals de concessió d'aquestes beques no consideren criteris socioeconòmics.
- La UPC, mitjançant la seva xarxa Alumni, disposa també d'un programa de préstecs a l'honor destinat al desenvolupament d'activitats acadèmiques i orientat a estudiants d'altres capacitats.
- Els ajuts per a la realització d'activitats de mobilitat internacional outgoing també tenen una dimensió important a la UPC, arribant en mitjana a més de 1.300 estudiants en els cursos anteriors a la pandèmia.
- Amb la finalitat de contribuir a la millora de l'equitat en l'accés a la universitat, la UPC col·labora amb organitzacions i administracions diverses per donar suport i

¹⁷ Com ara amb Accenture, Everis,...

acompanyament a estudiants de primària i d'ESO. És un conjunt força divers d'iniciatives, algunes amb un impacte quantitativament baix encara que qualitativament molt elevat.

- Molts centres docents han aconseguit atreure recursos d'empreses i organitzacions que permeten atorgar premis i ajuts a estudiants ja sigui en base a criteris acadèmics com socioeconòmics i personals.

Annex 3. Detecció de necessitats.

Introducció

En el procés de disseny del Pla d'equitat, i amb l'esperit de detectar les necessitats amb els beneficiaris principals del programa s'han realitzat tres grups focals per les 2 línies estratègiques que es van definir inicialment:

➔ **Compromís social amb l'equitat en l'àmbit educatiu:**

➔ **Equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis:**

Aquestes sessions han estat dissenyades i facilitades conjuntament per l'Àrea Acadèmica i el Gabinet d'innovació i Comunitat, amb la participació del VR d'Estudiantat i del VR de Responsabilitat social i igualtat.

Participació i resultats del Focus grup A.

- Tema: Compromís social amb l'equitat en l'àmbit educatiu:
- Actors: que treballen en etapes de primària/secundària.
- Data: 15 abril 2001
- Pregunta clau: Què podem fer des de la UPC per incidir en el sistema educatiu introduïnt major equitat social.

En el focus grup A hi van participar les següents persones:

Nom convidat	Entitat
Albert Francolí	Servei Solidari
Juanma Martin	Casal dels Infants
Nimho	Prometeus
estudiants Institut	Prometeus
Maria Juan	Serveis socials
Shazra Javed	Prometeus
Carolina Crespo	Professora INS Bellvitge, col·laboradora Aquí STEAM
Ivan Sangenis	professor INS Dr Puigvert

Idees força:

- Comunicació: “La informació útil per a l'estudiantat circula a través de canals no formals, de familiars, coneguts, d'anar als campus a preguntar... La informació no està a la pàgina de la UPC, sino a les webs de les escoles. Ha de ser més fàcil, més visual”.
- Més enllà de les beques: “La beca no és suficient per aportar equitat. Vius lluny, no saps prou anglès, no pots pagar classes de repàs a l'acadèmia, vas cansat d'altres feines, se t'espatlla l'ordinador....”
- Sistema ineficient: hi ha endarreriments en el pagament dels ajuts que perjudiquen molt les oportunitats.
- Burocràcia: “Perdem molt de temps preparant documents i fent tramitacions en terminis canviants”.
- Sistema pervers allunyat de la realitat: han de matricular més assignatures per mantenir la beca (sobrecàrrega) perquè no es pot fer una matrícula parcial.

Participació i resultats del Focus grup B i C.

- Tema: Equitat a l'accés, orientació i suport durant els estudis:
- Actors: B: implicats / representants en accions dirigides al nostre estudiantat/ C: estudiants beneficiaris d'ajuts econòmics.
- Data: Focus grups B: 14 abril 2021+ Focus Grup C: 13 de maig 2021)
- Pregunta clau: Com articulem una xarxa de seguretat d'equitat per al nostre estudiantat fins a la finalització dels estudis?

Nom convidat	Entitat
Marc Herrera	Delegació estudiantat (acció tutorial al centre)
Jaume Asensio	Delegació estudiantat (acció tutorial al centre)
Gemma Domenech	Prometeus Sant Martí i Nou Barris
Amara Nahed	Prometeus UPC
Bushra Kafranch	Estudiant beneficiari
Estudiant UPC	Estudiant beneficiari
Irene Josa	Estudiant voluntari (ara és doctorand)
Jordi Voltas	Caps d'estudi ETSEIAAT
Sebastian Tornil	SD de política acadèmica de la EEBE
Núria Tomàs	Responsable inclusió de centre (FOOT)
Maricè Tapies	Beques Alumni

Nom convidat	Moment Estudis
Elizabet Anado Bezpalyuk	Inici
Stephanie Elisabeth Arana Socola	Final
Iman Bekkadi Ait-Ali	Final

Ibtissam Benhari principi	Inici
Carla Camacho Carrasco	Meitat
Laura Díaz Sánchez	Inici
Habiba Errachid Abdeouhab	Meitat
Carles Franquet Molina	Final
Antoni García Pérez	Inici
Walter José Troiani Vargas	Inici
Joan Wu Lu	Meitat
Oriol Figols Monlleó	Meitat
Jaume Cañellas Pagès	Meitat

Ides força:

- **Sota pressió.** Per l'estudiant amb situacions econòmiques desfavorables, la pressió comença a 2n batxillerat amb la selectivitat i a la universitat continua!
- **Informació**
 - ◆ Transversalitat de la informació. La informació és transversal i és important que arribi també abans de la universitat.
 - ◆ Manca de continuïtat de la informació. La UPC dona molta informació a l'inici, no la dosifica en les diverses situacions, de forma que acompanyi
 - ◆ Mala informació. Que sigui informació més fàcil, més visible, més visual
 - ◆ Desconeixement. No coneixen els préstecs Alumni
- **Incertesa.** Produïda per la lentitud en la resolució de les beques.
- **Opcions.**
 - ◆ Caldria oferir via lenta / dedicació parcial.
 - ◆ Cercle vicis: vull matricular-ho tot, trec mala nota, trio horaris no compatibles, encara pitjor nota, perdo la beca.
- **Acompanyament**
 - ◆ Es considera que els tutors no funcionen massa
 - ◆ Necessitat d'orientació de proximitat.
 - ◆ Es demana mentoria: reforç educatiu, socialització, simplement d'un igual des d'un territori similar, no cal del mateix curs o curs superior....o grau
 - ◆ Falta de companys referents, que visquin situacions similars
 - ◆ Acompanyament també a famílies
- **Cultura i coherència**
 - ◆ Es donen comentaris discriminatoris (més implícits que explícits) i la UPC no fa res. Falta empatia.
 - ◆ Estudiants que se senten "fora de lloc".
 - ◆ hi ha estudiants amb recursos que paguen a altres que no tenen per fer les maquetes...o treballs, o.... (no podem neutralitzar-lo?)
 - ◆ En les pràctiques en empresa, es fa molt treball encobert i precari (especialment a arquitectura)
 - ◆ Sentiment d'injustícia (acadèmies, treballs, etc.)
 - ◆ Les Beques d'Aprenentatge com un ajut possible, però treuen temps d'estudi.

Anàlisi DAFO

A partir de les converses dels focus grups, l'equip organitzador dels focus grups ha establert el següent anàlisi DAFO.

Debilitats (internes)

- Falta de recursos humans i econòmics davant les necessitats.
- Falta d'informació sobre les oportunitats, ajuts, i condicions.
- Rigidesa del sistema, que condueix a una falta de sensibilitat i empatia amb la diversitat de situacions.
- Normativa de pràctiques de cooperació educativa rígida (exclou sector educatiu).
- Falten serveis i protocols per assegurar l'equitat en l'accés a la universitat i la igualtat d'oportunitats per mantenir-s'hi.
- Falta de connexió sistemàtica des de la universitat amb l'entorn social.
- Falta de referents acadèmics en l'àmbit de l'equitat socio-econòmica i educativa a la UPC.
- No s'identifica un rol de la UPC en aquest àmbit.
- Obsessió per l'excel·lència acadèmica.

Fortaleses (internes)

- Experiències internes d'èxit i valor qualitatiu (malgrat el baix impacte quantitatiu).
- Sistema de Beques d'aprenentatge.
- Activitats de voluntariat.
- Potencial d'utilitzar les aliances i connexions existents (especialment Alumni).
- Equips de persones implicades (SGA, GIC, PDI a diversos centres) .
- Models de referència a la UPC a l'hora de fer un Pla (igualtat, inclusió, cooperació local, etc.).
- Connexió amb "aprenentatges transformadors" i el Pla de compromís social de la UPC.

Amenaces (externes)

- Crisi socioeducativa i econòmica.
- Criteris excloents a les pràctiques (racisme ocult).
- Marc legal.

Oportunitats (externes)

- Polítiques i recursos contra l'abandonament prematur.
- Valoració de l'equitat a alguns rankings com THE IMPACT.
- Demanda de col·laboració en programes externs.
- Cicles formatius com a via d'accés creixent.
- Interès per aliances amb entitats tercer sector i sectors educatiu i social, veuen amb

interès la UPC com nou actor al sector equitat educativa.

- Marcs externs: [ACUP](#) / ODS4 (Agenda 2030)
- [Estudis](#) recents mostren que a la regió metropolitana de BCN les extraescolars de secundària amb contingut tecnològic són pròpies de barris amb renda mitja alta, mentre que els barris de renda baixa es centren en activitats de baix cost com els esports.

Síntesi d'idees clau

Hem detectat que:

- Cal més **proximitat en la informació**, amb referents, orientació, formació, recursos i equipaments.
- No hi ha un **model de relacions** clar entre els actors implicats en el suport a l'equitat socio-econòmica: entitats / centres educatius / serveis socials / universitats. Ni entre els similars ni entre els diferents. Ni tampoc amb nosaltres, amb les universitats.
- El model de relació s'ha d'**adaptar a cada context** (ex: La Mina, Raval), cal fer créixer les relacions "ad hoc" a cada territori desafavorit.
- El model d'**Aprentatge-Servei** facilita l'emergència de les relacions i d'un model col.laboratiu entre persones i organitzacions que aporta proximitat, referents, formació, recursos....
- La **fractura digital** forma part de la problemàtica socio-econòmica.

A 4 anys vista, caldria:

- Revertir la tendència a l' (auto)exclusió dels desafavorits (començar abans del batxillerat si es volen fomentar les vocacions científico-tecnològiques)
- Posicionar la UPC com un nou actor - entorn relacional
- Recursos humans i econòmics per gestió de l'equitat
- Serveis i programes de suport alineats